

Okolišna i društvena procjena

Greenfield: **Projekt B kategorije** - GrCF2 W2 – Tramvajska pruga Ilidža-Hrasnica

Plan preseljenja

Juni, 2023. godine

Sadržaj

Skraćenice	7
1 Uvod	8
1.1 Cilj i obuhvat Plana preseljenja	8
2 OPIS PROJEKTA I POTENCIJALNI UTJECAJI PROJEKTA	9
2.1 Opis i sadržaj projekta	9
2.2 Opis dionice Ilidža – Hrasnica	10
2.3 Utjecaj Projekta i mogući utjecaji na zemljište	17
2.4 Izbjegavanje i minimiziranje	19
3 Zakonodavni okvir	22
3.1 Zakon o eksproprijaciji FBiH	22
3.2 Ostali važni zakoni u FBiH	25
4 PRINCIPI, CILJEVI I PROCESI	28
4.1 EBRD politika	28
4.2 Glavni principi i ciljevi	29
4.3 Pregled procesa	34
5 OSNOVNI PODACI O OSOBAMA I IMOVINI POGOĐENIM PROJEKTOM	36
5.1 Status aktivnosti otkupa zemljišta	36
5.2 Opis imovine pogođene projektom	37
5.2.1 Katastarske parcele za koje je otkup zemljišta završen	37
5.2.2 Katastarske parcele za koje otkup zemljišta nije završen	40
5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom	40
5.4 Osobe pogođene projektom	43
6 PRAVA NA NAKNADU	46
6.1 Principi procjene	46
6.1.1 Procjena objekata i naknada za građevinsko zemljište	46
6.1.2 Naknada za poljoprivredno zemljište	47
6.1.3 Naknada za zemljište za koje vlasnik nema ekonomskog interesa za dalje korištenje	47
6.1.4 Naknada za usjeve i stabla	48
6.1.5 Naknada za poslovne gubitke	49
6.2 Matrica prava na naknadu	49
6.3 Primjena prava na naknadu	52
7 OBNOVA UVJETA ZA ŽIVOT	55

Plan preseljenja

7.1	Principi (pravo na naknadu, ključni aspekti obnove izvora izdržavanja i prava na poboljšanje) i aktivnosti.....	55
7.2	Realizacija Plana za obnovu izvora izdržavanja (PO).....	58
7.3	Partnerstvo za aktivnosti obnove izvora izdržavanja.....	59
8	OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I KONSULTACIJE S JAVNOŠĆU	60
8.1	Glavni rezultati konsultacija sprovedenih za pripremu Plana preseljenja.....	60
8.2	Plan angažmana za dalje faze	60
8.3	Objavljivanje informacija	61
9	Upravljanje mehanizmom pritužbi i sistem naknada.....	62
9.1	Opis mehanizma upravljanja pritužbama	62
9.2	Mehanizam rješavanja pritužbi i posredovanje	63
10	RANJIVE OSOBE	64
10.1	Identifikovane ranjive grupe ili osobe.....	64
10.2	Pomoć ranjivim osobama.....	64
11	PRAĆENJE I EVALUACIJA.....	66
11.1	Obim interne revizije/praćenja	66
11.2	Indikatori.....	66
11.3	Učestalost izvještavanja	67
12	Odgovornosti pri realizaciji i finansiranje	69
12.1	Odgovornosti pri realizaciji	69
12.2	Budžet i aranžmani za finansiranje	69
12.3	Vremenski raspored.....	70
13	ANEKS I – OBRAZAC ZA PRITUŽBE.....	71
14	ANEKS II – TEKST ZA LETAK O PRITUŽBAMA	72
15	ANEKS III – Obavijest o anketiranju	73
16	ANEKS IV –SAŽETAK PODATAKA O KATASTARSKIM PARCELAMA.....	74
16.1	Parcele označene građevinskom dozvolom, ali nisu dio projektnog područja.....	74
16.2	Parcele koje su eksproprisane prije početka projektnih aktivnosti koje su upisane kao državne u zemljišnim knjigama.....	79
16.3	Katastarske parcele koje tek treba da budu eksproprisane u okviru projektnog područja.....	85
17	ANEKS V – UPITNIK ZA POSLOVNE SUBJEKTE	87
18	ANEKS VI – UPITNIK ZA VLASNIKE I KORISNIKE, FORMALNE I NEFORMALNE.....	89
19	ANEKS VII – PROCJENA BUDŽETA.....	92

Plan preseljenja

Popis slika

Slika 1 Postojeća tramvajska pruga u Sarajevu (crveno) i novo produženje tramvajske pruge prema Projektu (plavo).....	10
Slika 2 Trasa produženja tramvajske pruge od Ilidže do Hrasnice uključujući stajališta	11
Slika 3 Prva dionica tramvajske pruge od Ilidže do Univerziteta	12
Slika 4 Druga dionica tramvajske pruge od Univerziteta do Sokolović kolonije 2	13
Slika 5 Treća dionica tramvajske pruge od Sokolović kolonije 2 do Hrasnice 1.....	14
Slika 6 Četvrta dionica tramvajske pruge od Hrasnice 1 do polukružne okretnice Hrasnica.....	15
Slika 7 Katastarske općine u odnosu na projektno područje (crvena tramvajska pruga, žute granice katastarske općine)	17
Slika 8 Katastarske parcele zahvaćene Projektnim područjem na polukružnoj okretnici na Ilidži (označeni brojevi katastarskih parcela) (petlja skretanje zelena, tramvajska pruga plava i crvena)	18
Slika 9 Katastarske parcele zahvaćene Projektnim područjem na polukružnoj okretnici u Hrasnici (crvenom bojom su označene katastarske parcele, zelenom bojom petlje tramvajskog kolosijeka, žutom zahvaćene katastarske parcele)	19
Slika 10 Izvod iz Regulacionog plana Sarajevo 2003-2023 (Tramvajska pruga označena debelom crvenom linijom i urezima)	20
Slika 11 Grafički prikaz procesa eksproprijacije	34
Slika 12 Katastarske parcele naokretnici Hrasnica (lijevo) i okretnici Ilidža (desno) predviđene za otkup zemljišta	44

Popis tabela

Tabela 1 Raspored katastarskih parcela po katastarskim općinama	17
Tabela 2 Osnovne informacije o parcelama koje su ekspropisane prije početka projektnih aktivnosti ...	37
Tabela 3 Pregled registra ekspropisanih parcela po Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove	38
Tabela 4 Osnovne informacije o katastarskim parcelama u privatnom vlasništvu ekspropisanim prije početka projektnih aktivnosti	39
Tabela 5 Osnovne informacije o ekspropisanim parcelama u prethodnom vlasništvu FAMOS-a	39
Tabela 6 Generalni pregled statusa aktivnosti eksproprijacije	40
Tabela 7 Osnovne informacije o katastarskim parcelama	40
Tabela 8 Ključni utjecaji na poslovne subjekte i rezultati ankete	42
Tabela 9 Sažetak rezultata ankete za neregistrovane obrte	43
Tabela 10 Sažetak rezultata ankete	45
Tabela 11 Podjela odgovornosti za realizaciju	69
Tabela 12 Pretpostavljena raspodjela budžeta	69

Skraćenice

EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj (European Bank for Reconstruction and Development)
O&D(E&S)	Okolišni i društveni
ESMS	Sistem upravljanja okolišnim i društvenim pitanjima
ODP (ESA)	Okolišna i društvena procjena
OPUOD (OESMP)	Operativni plan upravljanja okolišnim i društvenim pitanjima
ESP	Okolišna i društvena politika
RUNU (GBVH)	Rodno zasnovano nasilje i uznemiravanje
GHG	Staklenički plinovi
GrCF2	Okvir zelenih gradova 2 (Green Cities Framework 2)
JAMS (JICA)	Japanska agencija za međunarodnu suradnju
KEAP	Kantonalni ekološki akcioni plan
OPP (PAP)	Osobe pogođene projektom
PZs (PR)	Provedbeni zahtjev
PP (RP)	Plan preseljenja

1 Uvod

1.1 Cilj i obuhvat Plana preseljenja

Ovaj Plan preseljenja (PP) je izrađen od strane Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo, s ciljem rješavanja potencijalnih utjecaja otkupa zemljišta za Projekt kategorije B - GrCF2 W2 – Sarajevska tramvajska pruga - Ilidža - Hrasnica, u skladu sa:

- Zakonodavnim okvirom FBiH,
- Okolišnom i društvenom politikom EBRD-a 2019¹, posebno Provedbenim zahtjevom EBRD (PZ) 5: Otkup zemljišta, Ograničenja korištenja zemljišta i nedobrovoljno preseljenje.

Za potrebe ovog Projekta nisu pripremani prethodni Planovi preseljenja ili slični dokumenti. Budući da je predmetni Projekt planiran još od 1980-ih, napominje se da je tokom proteklih desetljeća i za potrebe drugih infrastrukturnih projekata izvršen otkup zemljišta za veći dio projektnog područja (detaljna revizija za potrebe ovog PP je prikazana u poglavljima 5.3 Pogođeni poslovni subjekti i 5.4 Osobe pogođene projektom). Navedeno nije učinjeno u skladu s kohezivnim planom, strategijom ili dokumentom koji definiše opće principe, postupke i okvir prava s obzirom na potencijalne utjecaje otkupa zemljišta potrebnog za Projekt. Međutim, zbog dugog razdoblja ukupnog procesa otkupa zemljišta, Zakon o eksproprijaciji² je tokom vremena prošao nekoliko izmjena i dopuna.

Od izrade glavnog projekta, opseg i utjecaj Projekta mogu se točno procijeniti te se može izraditi PP. PP pruža detalje o osobama pogođenim projektom (OPP), kriterijima prihvatljivosti i postupcima koji će se primjenjivati za Projekt u skladu s pravnim okvirom i u skladu s PZ5 EBRD-a. Stoga se ovim PP utvrđuju postupci koje treba slijediti Ministarstvo ili tijelo odgovorno za provedbu aktivnosti otkupa zemljišta u njihovo ime te radnje koje će poduzeti za pravilno preseljenje i naknade osobama i zajednicama pogođenim projektom. Ovaj dokument također daje opis zemljišnih parcela (katastarskih parcela) na koje će utjecati sticanje vlasništva za potrebe implementacije Projekta.

Ciljevi ovog PP su sljedeći:

- ublažiti negativne društvene i ekonomske utjecaje otkupa zemljišta ili ograničenja na korištenje i pristup zemljištu pogođenih osoba pružanjem naknade za gubitak imovine po zamjenskoj cijeni i osiguravanjem da se aktivnosti preseljenja provode uz odgovarajuće objavljivanje informacija, konsultacije i informirano sudjelovanje pogođenih
- unaprijediti ili, barem, vratiti izvore održavanja i životni standard raseljenih osoba na nivo prije Projekta
- poboljšati uvjete života raseljenih osoba kroz osiguranje odgovarajućeg stambenog prostora
- uspostaviti organizacijske aranžmane i postupke za praćenje realizacije PP-a i poduzimanje korektivnih radnji po potrebi.

¹Okolišna i društvena politika, EBRD, 2019, posljednji pristup 28.05.2022., internet stranica: <https://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

²"Službene novine FBiH", br. 70/2007, 36/2010, 25/2012, 8/2015 - odluka Ustavnog suda i 34/2016

2 OPIS PROJEKTA I POTENCIJALNI UTJECAJI PROJEKTA

2.1 Opis i sadržaj projekta

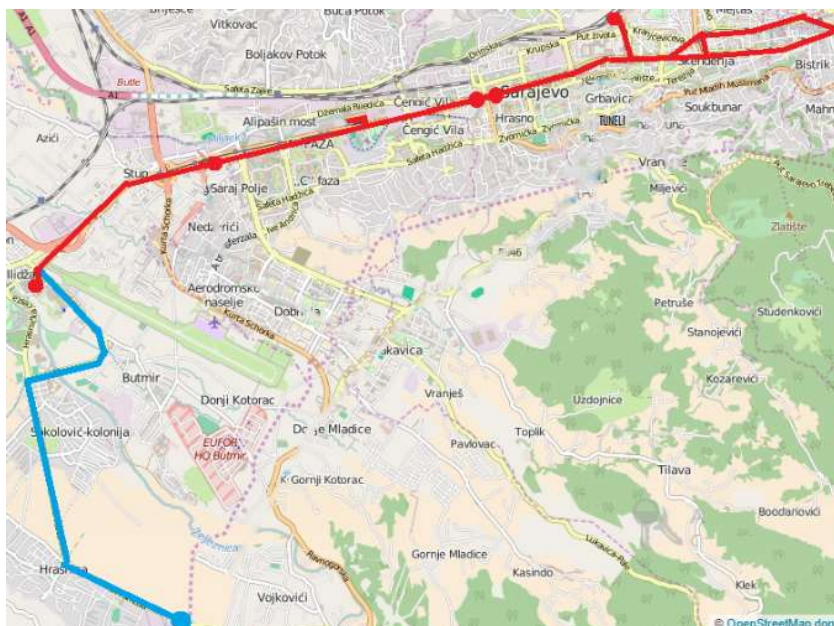
Projekt GrCF2 W2 - tramvajska pruga Sarajevo, Ilidža-Hrasnica ("Projekt")³ implementira Kanton Sarajevo ("Klijent"), Bosna i Hercegovina putem Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo ("Ministarstvo"), a financiran je od strane Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) Okoliš. Ukupna dužina nove pruge je 13,05 km, a predviđeno finansiranje „Projekta“ uključuje sljedeće:

- i. **Proširenje dvostrukog kolosijeka elektrificirane tramvajske pruge od Ilidže do Hrasnice za oko 6,4 kilometra** (proširenje sarajevske tramvajske mreže, povezivanje lokacija od gradskog značaja kao što su Termalna rivijera Ilidža, Internacionalni univerzitet u Sarajevu ili Fabrika motora Sarajevo kao i više stambenih naselja smještenih u općini Ilidža, dio Kantona Sarajevo);
- ii. **Izgradnja novih (ili novorekonstruiranih) tramvajskih kolosijeka u ukupnoj dužini od 13,045 kilometara** (rekonstrukcija dijela postojećih i izgradnja novih pruga na polukružnoj okretnici na Ilidži gdje će se izvršiti spoj na postojeću tramvajsku prugu, izgradnja dvije nove pruge do Hrasnice i izgradnja novog polukružnoga kolosijeka u Hrasnici); i
- iii. **Izgradnja novih (ili novorekonstruisanih) 20 tramvajskih perona u okviru 10 tramvajskih stanica** (rekonstrukcija jednog postojećeg perona uz izgradnju dva nova perona na tramvajskom stajalištu na polukružnoj okretnici Ilidža, izgradnja 8 novih dvoperonskih stajališta na putu do Hrasnice i izgradnja novog jednoperonskog stajališta na polukružnoj okretnici Hrasnica)

Trenutna postojeća tramvajska mreža u Sarajevu, ukupne dužine oko 22,9 km, prolazi glavnom cestovnom mrežom koja se proteže uzdužno od sjeveroistoka prema jugozapadu. Postojeća mreža ide od kružnog toka na Baščaršiji (stari dio grada) do Ilidže. Jednom kada se "nova linija" poveže s gore opisanim elementima, osigurat će se direktni prijevoz od Hrasnice do Baščaršije i svih područja između, bez potrebe za promjenom načina prijevoza. Na slici 1, ispod, prikazana je tramvajska mreža Sarajeva.

³ ToR

Plan preseljenja

Slika 1 Postojeća tramvajska pruga u Sarajevu (crveno) i novo produženje tramvajske pruge prema Projektu (plavo)

Nadalje, Projekt je dio Okvira zelenih gradova 2 ("GrCF2"), koji očituje strateški i višeprojektni pristup s ciljem pomoći u identifikaciji i rješavanju okolišnih izazova u odabranim velikim gradovima u zemljama u kojima djeluje EBRD⁴. Konkretno, GrCF2 ne samo da promoviše održive gradove kroz uključiv, otporan, dobro upravljani i "pametni" urbani razvoj, već nastoji postići značajna unapređenja okoliša i promovirati kvalitet zelene tranzicije unutar relevantnih gradova.

Projekt izgradnje tramvajske pruge ima za cilj doprinijeti realizaciji planskih opredjeljenja iz "Prostornog plana Kantona Sarajevo 2003-2023"⁵ i osigurati efikasan javni prijevoz za ovaj dio urbanog područja Kantona Sarajevo. Prema navedenom, specifični ciljevi ovog Projekta obuhvaćaju sljedeće:

- Poboljšanje nivoa usluge za postojeće i buduće korisnike javnog prijevoza na datom potezu Ilidža-Hrasnica povećanjem dostupnosti kapaciteta javnog prijevoza i skraćanjem vremena putovanja.
- Poboljšanje kvalitete života u urbanim područjima smanjenjem negativnih utjecaja na prirodni i društveni okoliš.

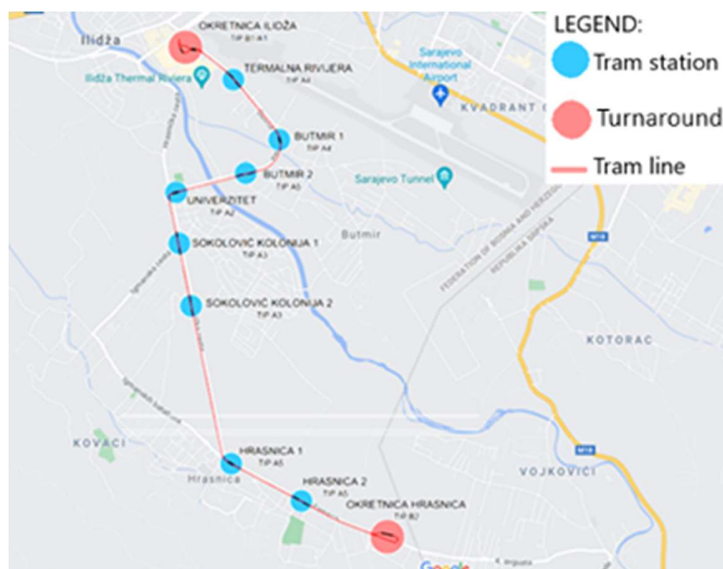
2.2 Opis dionice Ilidža – Hrasnica

Kao što je navedeno u prethodnim poglavljima, dužina nove tramvajske pruge od Ilidže do Hrasnice je oko 6,4 km. Karta planirane tramvajske pruge data je na slici 2 ispod.

⁴ ToR

⁵ Ibid.

Plan preseljenja

Slika 2 Trasa produženja tramvajske pruge od Ilidže do Hrasnice uključujući stajališta

Ova dvokolosijska tramvajska pruga ima dva tramvajska smijera, jedan za smjer Ilidža – Hrasnica, a drugi za suprotni smjer. Na polukružnim okretnicama nalaze se dopunski kolosijeci koji čine spoj glavnog kolosijeka u jednom smjeru s glavnim kolosijekom u suprotnom smjeru. Uključujući sve spojne kolosijeke na petljama i kolosijecima u oba smjera, ukupna dužina svih kolosijeka je oko 13 km.

Projekt takođe uključuje (re)konstrukciju 20 tramvajskih perona u okviru 10 tramvajskih stajališta, odnosno:

- rekonstrukcija jednog postojećeg perona plus izgradnja dva nova perona na tramvajskom stajalištu na polukružnoj okretnici Ilidža (gornji crveni krug na slici 3 ispod),
- izgradnja 8 novih tramvajskih stajališta sa dva perona na putu do Hrasnice (plavi krugovi), i
- izgradnja novog jednoperonskog tramvajskog stajališta na polukružnoj okretnici Hrasnica (donji crveni krug).

Detalji o tramvajskoj pruzi, njenim kolosijecima, stajalištima i peronima mogu se vidjeti na sljedećim nacrtima.

Slika 3 Prva dionica tramvajske pruge od Ilidže do Univerziteta

Mapa na slici 3 prikazuje trasu tramvajskih kolosijeka (žuta), okretnica na Ilidži (Ilidža plavo) gdje su kolosijeci takvi da tramvaj može skrenuti u suprotnom smjeru i četiri tramvajska stajališta (Ilidža, Termalna rivijera, Butmir 1, Butmir 2, Univerzitet), na kojima putnici čekaju, ukrcavaju se i iskrcavaju iz tramvaja. Oznake i lokacije stajališta su na karti prikazane plavom bojom.

Slika 4 Druga dionica tramvajske pruge od Univerziteta do Sokolović kolonije 2

Mapa na slici 4 prikazuje trasu tramvajskih kolosijeka (žuta) i 3 tramvajska stajališta (Univerzitet, Sokolović kolonija 1, Sokolović kolonija 2) na kojima putnici čekaju, ukrcavaju se i iskrcavaju iz tramvaja. Oznake i lokacije stajališta su na karti predstavljene plavom bojom. Pored toga, na slici je naznačeno i stajalište Univerzitet, detaljno prikazano i na slici 3, u cilju lakše orijentacije i preglednosti.

Slika 5 Treća dionica tramvajске pruge od Sokolović kolonije 2 do Hrasnice 1

Karta na slici 5 prikazuje trasu tramvajskih kolosijeka (žuta) i 2 tramvajska stajališta (Sokolović kolonija 2, Hrasnica 1) na kojima putnici čekaju, ukrcajavu se i iskrcavaju iz tramvaja. Oznake i lokacije stajališta su na karti date plavom bojom. Pored toga, stajalište Sokolović kolonija 2 je prikazano i na slici 4 u cilju lakše orijentacije i preglednosti.

Slika 6 Četvrta dionica tramvajske pruge od Hrasnice 1 do polukružne okretnice Hrasnica

Plan preseljenja

Mapa na slici 6 prikazuje trasu tramvajskih kolosijeka (žuta) i 3 tramvajska stajališta (Hrasnica 1, Hrasnica 2 i na polukružnoj okretnici Hrasnica) na kojima putnici čekaju, ukrcajavu se i iskrcajavu iz tramvaja. Oznake i lokacije stajališta su na karti date plavom bojom. Osim toga, stajalište Hrasnica 1 je također detaljno prikazano na slici 5 te označeno na slici 6 u cilju lakše orijentacije i preglednosti.

2.3 Utjecaj Projekta i mogući utjecaji na zemljište

Cijelo projektno područje se nalazi na području Kantona Sarajevo, tačnije na području općine Ilidža. U skladu sa Glavnim projektom, projektno područje zauzima ukupno 208 katastarskih parcela, ukupne površine 310.615 m². Odabrane zemljišne parcele nalaze se u tri katastarske općine (Ilidža, Butmir i Hrasnica), sa površinom svake od općina, kao što je prikazano u tabeli 1 ispod.

Tabela 1 Raspored katastarskih parcela po katastarskim općinama

Katastarska općina	Br. katastarskih parcela	Ukupna površina katastarskih parcela (m ²)	Udio površine u svakoj katastarskoj općini
Ilidža	50	113,703	36.61%
Butmir	5	86,065	27.71%
Hrasnica	153	111,976	36.05%
Ukupno	208	310,615	100.00%

Katastarske općine, u odnosu na Projektno područje, date su na slici 7 ispod.

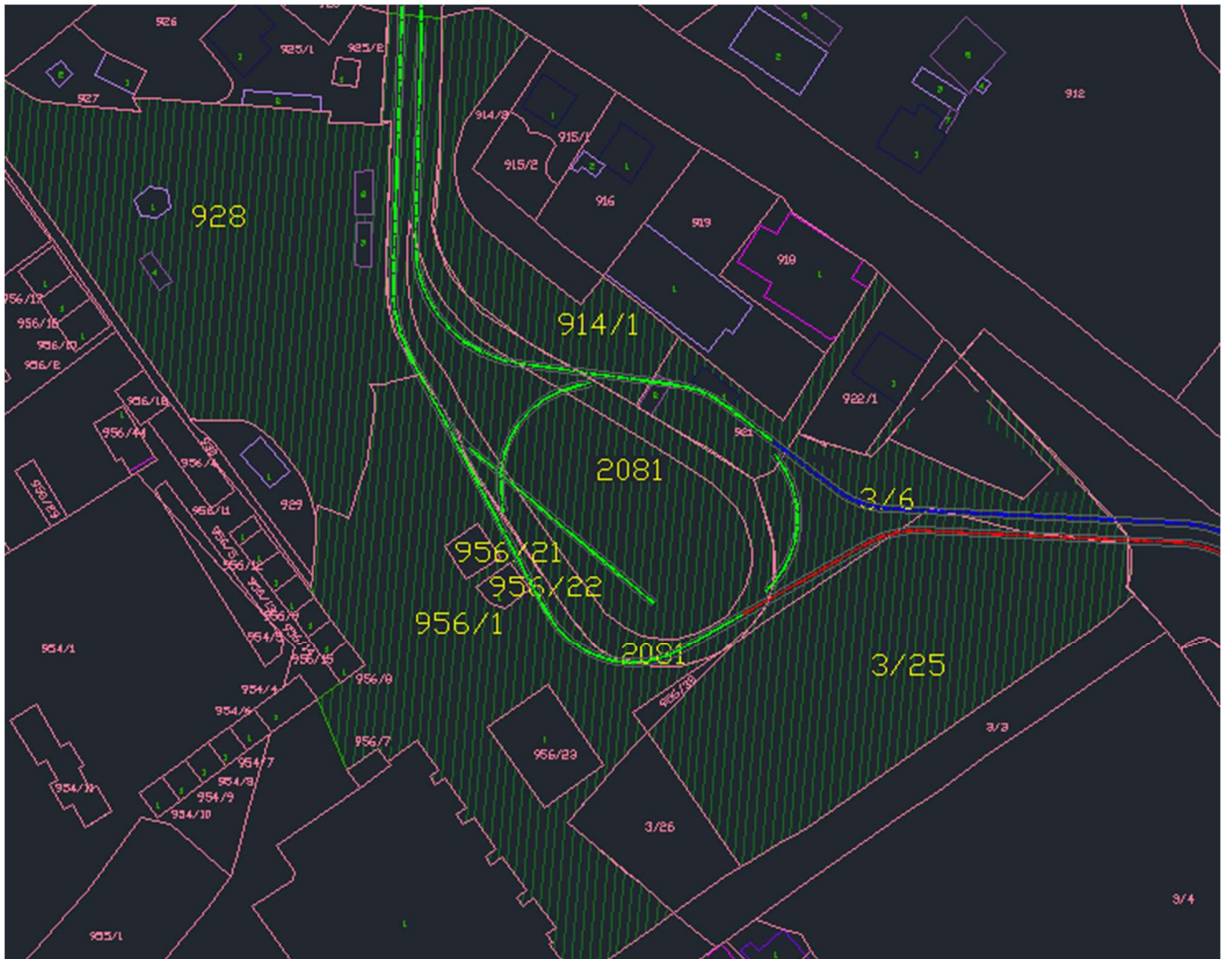
Slika 7 Katastarske općine u odnosu na projektno područje (crvena tramvajska pruga, žute granice katastarske općine)

Plan preseljenja

Za potrebe procjene utjecaja projekta i u skladu sa glavnim projektnim prijedlogom iz 2019. godine, u pogledu otkupa zemljišta potrebno je razmotriti dva glavna dijela:

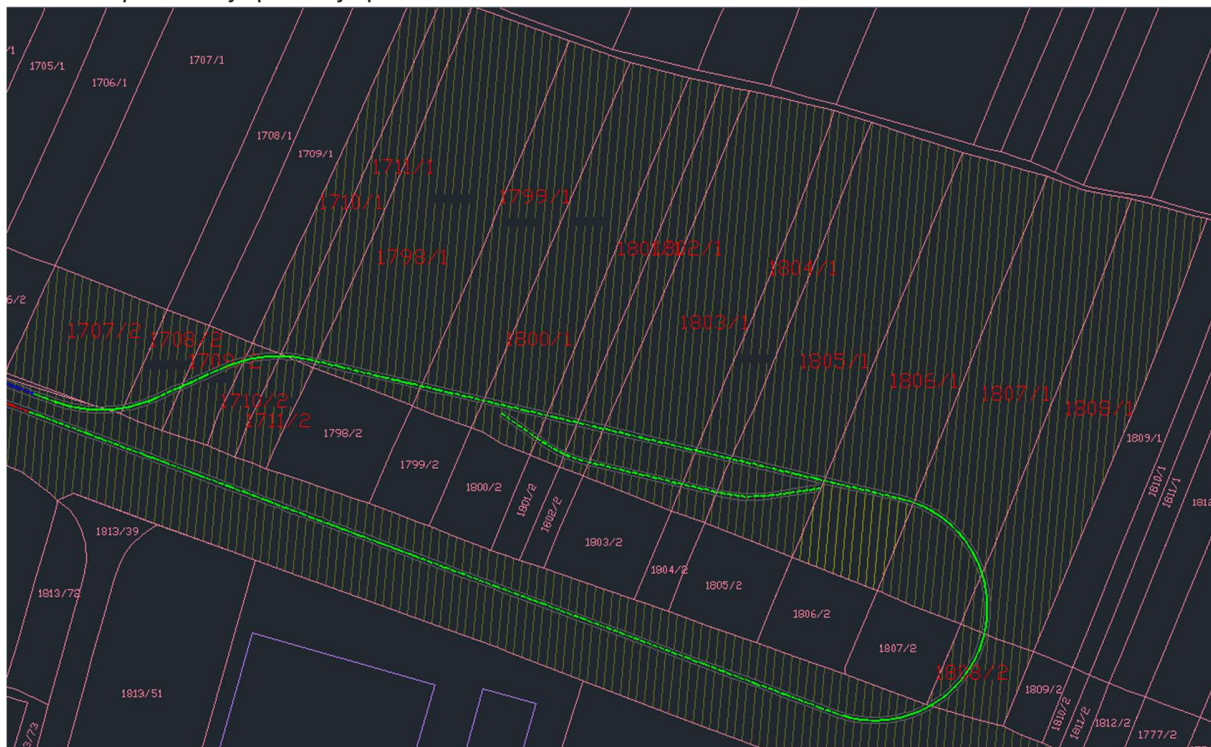
- Dionica 1 predstavlja područje polukružne okretnice na Ilidži
- Dionica 2 predstavlja područje polukružne okretnice u Hrasnici

Dionica 1 predstavlja područje polukružna okretnice na Ilidži, što je predstavljeno na slici 8 ispod.

Slika 8 Katastarske parcele zahvaćene Projektinim područjem na polukružnoj okretnici na Ilidži (označeni brojevi katastarskih parcela) (petlja skretanje zelena, tramvajska pruga plava i crvena)

Dionica 2 predstavlja područje polukružne okretnice u Hrasnici.

Slika 9 Katastarske parcele zahvaćene Projektним područjem na polukružnoj okretnici u Hrasnici (crvenom bojom su označene katastarske parcele, zelenom bojom petlje tramvajskog kolosijeka, žutom zahvaćene katastarske parcele)

2.4 Izbjegavanje i minimiziranje

Kao što je navedeno u prethodnim poglavljima, tramvajska pruga je planirana od 80.-ih godina i bila je predviđena regulacionim planovima. Prema važećim Regulacionim planovima i Prostornim planovima (uključujući i Prostorni plan Sarajeva 2003-2023), Regulacioni plan Hrasnica (Službene novine Kantona Sarajevo broj 14/04 i 22/14), Regulacioni plan Privredna zona Hrasnica (Službene novine Kantona Sarajevo broj 2/12) i Regulacioni plan Centar Ilidža (Službene novine Kantona Sarajevo broj 33/05 i 41/14), koridor buduće tramvajske pruge je rezervisan za oba smjera Ilidža-Hrasnica. Prostorne planove i regulacione planove donose lokalne vlasti, nakon završene javne rasprave.

Tramvajska pruga se nalazi sa širinom kolosijeka 1.435m u središnjem pojasu širine 10,0/8,50m između dvostruke saobraćajnice sa lijeve i desne strane. Projektovana brzina na pruzi je 60 km/h.

Ruta počinje od skretanja na Ilidži, a završava se polukružnom okretnicom kod Hrasnice kod poslovne zone "FAMOS". Sa Ilidže tramvajska linija polazi rezervisanim pojasom pored bazena "Terme", zatim Butmirskom cestom prema Univerzitetskom centru preko već izgrađene infrastrukture (mostova) na rijekama Željeznica i Tilava. Nakon toga, željeznička trasa prolazi kroz kružni tok na Butmirskoj raskrsnici-Sokolović Kolonija. Od ove raskrsnice, trasa tramvajske pruge se proteže do kružnih tokova u Hrasnici, sve u pojasu između dvotračnih puteva s lijeve i desne strane, a zatim nastavlja do poslovne zone Hrasnica, gdje je planirana izgradnja polukružne okretnice. Na dijelu trase na kojoj je izgrađena saobraćajnica predviđen je pojas za dvokolosiječnu tramvajsku liniju Ilidža-Hrasnica 10,0 m od centra Ilidže do kružnog toka kod Univerzitetskog centra, dok je od tog kružnog toka prema Hrasnici pojas širine 8,50 m.

(konstruisani i projektovani dio). Ukupna dužina trase je oko 6,0 km. Nivelacija, nagib se kreće od minimalno 0 ‰ do maksimalno 4 ‰. U poprečnom smislu, donji dio trase će se rješavati u skladu sa predloženim rješenjem i izvedenim radovima na trasi saobraćajnice sa četiri trake. Oborinska i trupna voda tramvajske pruge će se odvoditi do već izgrađenog kolektora⁶. Izvod iz Regulacionog plana Sarajevo 2003-2023, kojim se razgraničavaju tramvajske pruge za ovaj projekat, dat je na donjoj slici.

Slika 10 Izvod iz Regulacionog plana Sarajevo 2003-2023 (Tramvajska pruga označena debelom crvenom linijom i urezima)

Zbog dugotrajnog procesa planiranja projekta, a samim tim i trase projekta, mogućnosti za alternative i izmjene glavnog projektnog rješenja su minimalizirane. Ovo ukazuje da je trasa tramvajske linije, sa svim pratećim elementima, prostorno optimizirana i da je iskorišteno projektno područje svedeno na minimum. Osim toga, širina kolosijeka se ne može dalje smanjiti zbog tehničkih zahtjeva projekta.

Dokumentacija, uključujući zapisnike sa sastanaka, rasprave i zaključke predstavljene u Glavnom projektu tramvajske pruge od Ilidže do Hrasnice, 2019., Knjiga 4, Arhitektonska faza, strane 37 – 49 objašnjava zašto je usvojeno konačno tehničko rješenje. Alternativna opcija, koja nije prihvaćena, zahtijevala je izmjenu Regulacionog plana i bila je u suprotnosti sa planiranom prostornom distribucijom u blizini polukružne okretnice. Kako se navodi, zaključeno je da usvojeno tehničko rješenje smanjuje obim otkupa

⁶Studija izvodljivosti za projekat izgradnje tramvajskepruge Ilidža-Hrasnica (završni izvještaj), april 2015.

Plan preseljenja

zemljišta potrebnog za realizaciju Projekta, uz ispunjavanje svih tehničkih i sigurnosnih kriterija za okretnicu Ilidža. Ista metodologija primijenjena je i za okretnicu u Hrasnici.

Prilikom detaljnog pregleda Građevinske dozvole 03-23-2948/2-19M, za ovaj Projekt, na osnovu uvjeta na terenu, procijenjeno je da od ukupno 340 katastarskih parcela, obuhvaćenih navedenom dozvolom, projektno područje pokriva ukupno 208 naznačenih parcela i da se preostale 132 parcele mogu isključiti i neće biti pod utjecajem Projekta, u bilo kojoj projektnoj fazi, uključujući realizaciju ili tokom građevinskih radova. U cilju administrativnog smanjenja obima otkupa zemljišta, u vrijeme pisanja ovog dokumenta pokrenut je postupak izmjene postojeće dozvole, kako bi se obuhvatilo samo 208 pogođenih katastarskih parcela⁷. Time će se ukupna površina zemljišta za eksproprijaciju smanjiti za 29.950 m².

⁷Prema Zakonu o građevinskom zemljištu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 25/2003, 16/2004 - ispravka, 67/2005 i 94/2018 - odluka Ustavnog suda) građevinska dozvola se može izdavati nakon isteka roka ukoliko je odobrena od strane Opštinskog vijeća i u skladu je sa Zakonom o prostornom planiranju.

3 Zakonodavni okvir

3.1 Zakon o eksproprijaciji FBiH

Relevantni segmenti propisani Zakonom o eksproprijaciji FBiH⁸ dati su u tabeli ispod.

<p>Javni interes</p>	<p>Odluku o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju objekta ili izvođenje radova na području općine donosi općinsko vijeće na čijem području se objekat namjerava graditi ili izvoditi u skladu sa prostorno planskim dokumentima.</p> <p>Javni interes za izgradnju objekta ili izvođenje drugih radova na području za koje je donesen regulacioni plan ili urbanistički projekat smatra se utvrđenim tim planom ili projektom.</p> <p>Imovina se može eksproprijirati samo nakon što se za projekat proglasi javni interes.</p> <p>Zakon navodi nekoliko objekata/infrastruktura koje se smatraju od javnog interesa. Ne navodi direktno javni prevoz, ali on spada u kategoriju saobraćaja, koja je navedena.</p>
<p>Preduslov za početak eksproprijacije</p>	<p>U prijedlogu za izdavanje dozvole za izvođenje pripremnih radova potrebno je navesti: svrhu za koju se eksproprijacija predlaže, nekretninu na kojoj će se izvoditi pripremi radovi, vlasnika nekretnine, prirodu, obim i svrhu rada i njegovo trajanje.</p> <p>O prijedlogu za izdavanje dozvole za obavljanje pripremnih radnji odlučuje Služba općinske uprave za imovinsko-pravne poslove.</p> <p>Prije podnošenja prijedloga za eksproprijaciju, korisnik eksproprijacije je dužan, da putem javnog oglasa pozove vlasnika posjeda radi sporazumnog pribavljanja imovine, a sa zainteresovanim vlasnikom je dužan pokušati sporazumno riješiti sticanje prava vlasništva za posjed koja je predviđena za eksproprijaciju.</p> <p>Uz prijedlog za eksproprijaciju potrebno je priložiti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokaz o utvrđenom javnom interesu za izgradnju objekta ili izvođenje radova (akt o utvrđivanju javnog interesa, izvod iz javno dostupnog regulacionog plana ili urbanističkog projekta), 2) izvod iz zemljišnih i drugih javnih knjiga u koje se upisuje vlasništvo nad nekretninama, koji sadrži podatke o nekretnini za koju se predlaže eksproprijacija, kao i katastarske i druge podatke ako takve knjige ne postoje, 3) vlasnički list,

⁸Službene novine FBiH, br. 70/2007, 36/2010, 25/2012, 8/2015 - odluka Ustavnog suda i 34/2016

Plan preseljenja

	<p>4) dokaz da je korisnik eksproprijacije prethodno pokušao sporazumno riješiti pitanje sticanja prava vlasništva na određenoj nekretnini (pisana ponuda, javni oglas i sl.) i</p> <p>5) dokaz da su osigurana i položena potrebna sredstva u banci u iznosu približno potrebnom za isplatu naknade za nekretninu predloženu za eksproprijaciju i troškove postupka eksproprijacije, na primjer dokaz o obezbjeđenoj drugoj odgovarajućoj nekretnini.</p>
Vrste eksproprijacije	<p>Eksproprijacija može biti potpuna i nepotpuna:</p> <p>1) U slučaju potpune eksproprijacije, korisnik eksproprijacije stiče pravo vlasništva nad ekspropriisanom nekretninom osim u slučaju da ekspropriisana nekretnina dobije status dobra od javnog interesa.</p> <p>2) Nepotpuna eksproprijacija ne povlači za sobom promjenu vlasništva zemljišta. Korisniku se obezbjeđuju pravaslužnosti na zemljištu i objektima, kao i zakup zemljišta na određeno vrijeme. Po isteku zakupa, pravo služnosti na zemljištu se vraćaju prethodnom vlasniku.</p>
Pravo na zahtjev eksproprijacije preostalog neodrživog posjeda	<p>Na zahtjev vlasnika izvršiće se eksproprijacija preostalog dijela nekretnine ako se prilikom eksproprijacije jednog dijela nekretnine utvrdi da vlasnik nema ekonomski interes da koristi preostali dio, odnosno ako je ranije postojao interes za dio imovine.</p> <p>Službeno lice koje vodi postupak eksproprijacije dužno je upozoriti vlasnika da može podnijeti zahtjev za eksproprijaciju cijele nekretnine i da se upozorenje mora unijeti u zapisnik o ročištu.</p> <p>Zahtjev za eksproprijaciju preostalog dijela nepokretnosti može se podnijeti do donošenja prvostepenog rješenja o eksproprijaciji.</p> <p>Vlasnik može u žalbenom postupku tražiti eksproprijaciju preostalog dijela nepokretnosti, ako na sastanku za eksproprijaciju nije izrečena opomena.</p>
Privremeno zauzimanje zemljišta	<p>Zemljište potrebno za izgradnju objekta ili za izvođenje drugih radova od javnog interesa (smještanje radnika, materijala, mašina i sl.) može se privremeno zauzeti na vrijeme potrebno za izvođenje pripremnih radova, ali ne duže od godinu dana. Prijedlogom za eksproprijaciju ili posebnim prijedlogom može se zahtijevati privremeno zauzimanje zemljišta potrebnog za izgradnju objekta ili za izvođenje radova od javnog interesa na drugom zemljištu. U prijedlogu za privremeno zauzimanje zemljišta moraju se navesti: namjena radi koje se predlaže privremeno zauzimanje zemljišta, nekretnina koja se privremeno koristi, vlasnik nekretnine kao i vrijeme trajanja privremenog zauzimanja. Privremeno zauzimanje prestaje čim prestane potreba za kojom je utvrđeno, a najkasnije do završetka radova na glavnom objektu. Odluku o određivanju privremenog zauzimanja zemljišta donosi služba općinske uprave. Protiv rješenja može se podnijeti žalba.</p>

Plan preseljenja

Pregovori	<p>Zakon izričito podstiče nagodbe putem pregovora, čime se omogućava korisniku eksproprijacije i vlasniku imovine da se dogovore o prenosu vlasništva i obeštećenju tokom čitavog procesa. Posebno se navodi da je prije podnošenja prijedloga za eksproprijaciju, korisnik eksproprijacije dužan da putem javnog oglasa pozove vlasnike nekretnine da sporazumno steknu imovinu, a korisnik eksproprijacije je dužan da pokuša riješiti sticanje vlasništva nad određenom nekretninom po dogovoru sa zainteresovanim vlasnikom nekretnine. Kao i da je u postupku eksproprijacije, strana koja traži eksproprijaciju dužna je dostaviti dokaz da je pokušano sporazumno rješavanje pitanja sticanja prava vlasništva na određenoj nekretnini. Zakon je predvidio mogućnost da se sporazum može postići sve do pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji. U tom slučaju, postupak eksproprijacije se obustavlja.</p>
Period naknade	<p>Naknada se mora obezbijediti prije formalnog prenosa vlasništva.</p>
Optimalna vrsta naknade	<p>Načelno, Zakon preferira odgovarajuću zamjensku nekretninu. Definiše se kao nekretnina u istoj općini ili gradu koja po tržišnoj vrijednosti odgovara eksproprijisanoj imovini, a koja nudi približno slične uvjete korištenja kakve je imala prije eksproprijacije. U slučaju da vlasnik nekretnine odbije takvu zamjensku nekretninu, ili se ne može obezbijediti zamjena, naknada se isplaćuje u novcu po tržišnoj vrijednosti nekretnine. Tržišna vrijednost se zasniva na cijenama nekretnina na području gdje se nalazi eksproprijisana nekretnina, na cijeni koja se može postići za konkretnu nekretninu na tržištu, a koja zavisi od potražnje i ponude u trenutku njenog utvrđivanja. Zakonom je definisan i način određivanja naknade za voćnjake, šume i poljoprivredne nasade i dr.</p>
Dodatne naknade	<p>Vlasniku pored tržišne naknade za nekretnine, također pripada pravo na uvećanje naknade po osnovu korektiva ličnih i porodičnih prilika, koja prava se uzimaju u obzir kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela ili čitavog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kad se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili te na osnovu gubitka dobiti: bivši vlasnici imaju pravo na izgublenu dobit koju bi ostvarili da su nastavili koristiti eksproprijisanu imovinu. Izgubljena dobit se obračunava od datuma kada je vlasnik izgubio posjed imovine do datuma kada je primio naknadu. Obje vrste prava se definiraju od slučaja do slučaja.</p>
Podobnost za naknadu	<p>U pravilu, pravo na tržišnu vrijednost objekta pripada vlasnicima objekata i zemljišta upisanim u zemljišnu knjigu, tzv. pravnim objektima. Graditeljima bespravno izgrađenih objekata ne pripada pravo na naknadu; međutim, bespravni graditelj može porušiti objekat i odnijeti materijal u roku koji odredi nadležna služba za upravu, odnosno u suprotnom uklanjanje objekta se vrši o trošku bespravnog graditelja. Iznimka od navedenog pravila je u slučaju bespravno izgrađenih stambenih objekata koji su jedina</p>

	<p>stambena jedinica graditelja i članova njegove uže porodice (pravo na dom) i njegovih pravnih sljednika, kada im pripada pravo na naknadu u visini građevinske vrijednosti objekta. Uvjeti za priznavanje prava na naknadu bespravnom graditelju, osim prethodno navedenog su:</p> <p>da nadležni organ nije donio pravomoćno rješenje o uklanjanju; da je bespravno izgrađeni objekat evidentiran na službenom orto-foto snimku teritorije Federacije Bosne i Hercegovine; da je bespravno izgrađen objekat jedini dom bespravnom graditelju i članovima njegove porodice, kao i nasljednika.</p>
<p>Prijevremeni pristup imovini</p>	<p>Iz razloga hitnosti i radi izbjegavanja veće štete, korisnik eksproprijacije može ući u posjed zemljišta i prije pravosnažnosti rješenja o eksproprijaciji i prije isplate naknade, ali isključivo na osnovu odluke Vlade FBiH. Prije podnošenja zahtjeva za dobijanje prijevremenog pristupa, korisnik eksproprijacije mora vlasniku iznijeti razloge hitnosti i ponuditi nagodbu koja omogućava rani pristup imovini. Zahtjev za prijevremeni pristup imovini podnosi se Upravnoj komisiji Vlade FBiH, dok Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove priprema prijedlog odluke. Ako predmet uključuje eksproprijaciju stambenog ili poslovnog objekta, korisnik eksproprijacije ne može podnijeti zahtjev za rani pristup osim ako nije osigurana odgovarajuća zamjenska nekretnina. Protiv odluke Vlade FBiH kojom se dozvoljava rani pristup može se pokrenuti upravni spor. Upravni spor ne odlaže rani pristup imovini.</p>

3.2 Ostali važni zakoni u FBiH

- *Zakon o stvarnim pravima* ("Službene novine FBiH, br. 66/2013, 100/2013 and 32/2019.)

Od posebnog značaja, u odnosu na ovaj projekt, je da se reguliše sticanje, korišćenje, raspolaganje, zaštita i prestanak imovinskog prava i drugih stvarnih prava i posjeda. Stvarna prava su: pravo svojine, pravo građenja, založno pravo, zemljišni dug, pravo stvarne i lične služnosti i pravo stvarnog tereta. Ograničenja stvarnih prava su da se ona mogu ukinuti ili ograničiti protiv volje vlasnika samo u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom u skladu sa principima međunarodnog prava. Posebno u cilju zaštite prirodnih resursa, životne sredine, zdravlja ljudi, kulturno-historijskog naslijeđa itd., može se ograničiti ili posebno regulisati korišćenje i odlaganje određenih predmeta.

- *Zakon o poljoprivrednom zemljištu FBiH* ("Službene novine FBiH", br. 52/2009)

Zakonom se utvrđuju definicije, osnovni principi i upravljanje, zaštita, korišćenje, uređenje, raspolaganje, evidencija, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, krivične odredbe, prelazne i završne odredbe, kao i druga važna pitanja koja se odnose na poljoprivredno zemljište. Prema zakonu, pravo prolaza može se uspostaviti na poljoprivrednom zemljištu po redu utvrđenom zakonom i odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća. Vlasnici takvog zemljišta imaju pravo na naknadu u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji.

Plan preseljenja

- *Pravilnik o usvajanju kapitalnog projekta "Izgradnja tramvajske pruge Ilidža - Hrasnica" ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 15/20)*

Ukupna vrijednost projekta iznosi 46.000.000,00 KM. Projekat je u skladu sa strateškim ciljevima Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo i bit će uključen u Strategiju razvoja Kantona Sarajevo za period 2021-2027. godine, koja je u izradi. Projekt je uvršten u Program javnih investicija Kantona Sarajevo za period 2021-2023.

- *Zakon o građevinskom zemljištu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 25/2003, 16/2004 - ispravka, 67/2005 i 94/2018 – odluka US)*

Zakon o građevinskom zemljištu dopušta legalizaciju bespravno izgrađenih objekata na građevinskom zemljištu u državnom vlasništvu, na kojem je izgrađen objekt. Legalizacija podrazumijeva naknadno izdavanje građevinske dozvole od strane općinskog vijeća i u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju. Legalizacija bespravno izgrađenih objekata je dalje regulisana odlukama na kantonalnom nivou, a sprovodi se na općinskom nivou.

- *Zakon o upravnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 2/1998 i 48/1999)*

Prema ovom zakonu, organi uprave u FBiH i kantonalni organi uprave te gradske i općinske službe uprave i drugi organi postupaju u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, odlučuju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih lica ili druge strane. Zakon se primjenjuje u postupku eksproprijacije kao dodatak Zakonu o eksproprijaciji. Zakon daje mogućnost postavljanja privremenog zastupnika ukoliko je boravište vlasnika nekretnine u postupku eksproprijacije nepoznato. Privremenog zastupnika imenuje organ koji vodi postupak, ako to traži hitnost predmeta. Ako je privremeni zastupnik postavljen osobi čije je boravište nepoznato, organ koji vodi postupak dužan je objaviti svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobičajeni način (putem novina ili drugih medija).

- *Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/2002, 19/2003, 54/2004 i 32/2019 – odluka US)*

Ovim Zakonom se uređuje vođenje, održavanje i uspostavljanje zemljišnih knjiga, kao i upis nekretnina i prava na nekretninama u zemljišnim knjigama. Pravo vlasništva i druga stvarna prava se stiču upisom u zemljišne knjige. U postupku eksproprijacije, pravosnažno rješenje o eksproprijaciji sa dokazom o izvršenoj uplati predstavlja osnov za u knjižbu korisnika eksproprijacije.

- *Zakonom o vanparničnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 2/1998, 39/2004, 73/2005, 80/2014 – drugi zakon i 11/2021)*

Odredbama ovog zakona se utvrđuju pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, za koje zakonom nije izričito propisano da se rješavaju u vanparničnom postupku i ne odnose se na zaštitu povrijeđenih ili ugroženih prava kojima se reguliše sudski postupak. Ovaj zakon omogućava da sud utvrdi iznos naknade za ekspropriisanu imovinu u vanparničnom postupku. Sudionici mogu zaključiti sporazum o obliku i obimu naknade, tj. visini naknade,

a sud donosi rješenje koje se temelji na njihovom sporazumu, ukoliko nađe da sporazum nije u suprotnosti sa propisima kojima su uređeni vlasnički odnosi na nekretninama.

- *Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom* ("Službene novine FBiH", br. 36/1999, 54/2004, 39/2006, 14/2009, 7/2014 - odluka US BiH, 45/2016, 19/2017 - drugi zakon i 40/2018)

Zakonom se uređuju osnove socijalne zaštite građana i njihovih porodica, kao i njihova osnovna prava na socijalnu zaštitu. Zakon se naročito odnosi na posebna i osnovna prava sljedećih kategorija: zanemarena i djeca bez roditeljskog staranja, djeca čiji razvoj ometaju porodične prilike, osobe sa invaliditetom i osobe sa tjelesnim ili mentalnim invaliditetom, osiromašene i osobe nesposobne za rad, starije osobe bez porodičnog staranja i lica i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je zbog posebnih okolnosti potreban odgovarajući vid socijalne zaštite. Ova pomoć se odnosi na privremenu, jednokratnu i druge vrste novčane pomoći, kao i druge vrste pomoći. Nadležni organ za utvrđivanje ovih prava je općina u kojoj lica imaju prebivalište.

- *Zakon o zabrani diskriminacije* (Službene novine BiH, br. 59/09 i 66/16)

Uspostavlja okvir za ostvarivanje jednakih prava i mogućnosti za sve osobe u BiH i uređuje sistem zaštite od diskriminacije.

4 PRINCIPI, CILJEVI I PROCESI

4.1 EBRD politika

Za potrebe izrade ovog dokumenta primijenjeni su principi i odredbe EBRD-ove okolišne i društvene politike (2019), koja čini 10 Provedbenih zahtjeva (PZ). Relevantni PZ za potrebe ovog dokumenta je PZ 5, koji se bavi utjecajima otkupa zemljišta u vezi sa projektom, uključujući ograničenja u korištenju zemljišta i pristupa imovini i prirodnim resursima, što može uzrokovati fizičko raseljavanje (premještanje, gubitak zemljišta ili skloništa), i/ili ekonomsko raseljavanje (gubitak zemlje, imovine ili ograničenja u korištenju zemljišta, imovine i prirodnih resursa što dovodi do gubitka izvora prihoda ili drugih sredstava za život). Primjena ovog PZ je u skladu sa univerzalnim poštovanjem i poštivanjem ljudskih prava i sloboda, posebno prava na privatnu svojinu, pravo na adekvatno stanovanje i stalno poboljšanje uvjeta života.

Zahtjevi EBRD-a, tj. ključni zahtjevi PZ 5 su sljedeći:

- Podsticati sporazumni prijenos vlasništva u cilju izbjegavanja eksproprijacije;
- Bazna socio-ekonomska analiza o ljudima na koje projekat utječe, uključujući utjecaje vezane za otkup zemljišta i ograničenja korištenja zemljišta, i detaljan popis stanovništva mora se izvršiti za svaki projekat, uključujući i ovaj;
- Izbjegavati nedobrovoljno preseljenje ili, kada je to neizbježno, minimizirati prisilno preseljenje istraživanjem izvodljivih alternativnih projekata i lokacija;
- Svim raseljenim licima i zajednicama će biti ponuđena naknada za gubitak imovine uz punu zamjensku nadoknadu i drugu pomoć namijenjenu vraćanju i potencijalnom poboljšanju njihovog životnog standarda i/ili izvora izdržavanja na nivoe prije raseljenja;
- Pogođene osobe moraju biti konsultovane i uključene od najranijih faza i kroz sve aktivnosti preseljenja kako bi se olakšalo njihovo rano i informisano učešće u procesima donošenja odluka u vezi sa preseljenjem;
- Razmotriti sve izvodljive alternativne projekte kako bi se izbjeglo ili barem minimiziralo fizičko i/ili ekonomsko raseljavanje, uz balansiranje okolišnih, društvenih i ekonomskih troškova i beneficija;
- Efikasan mehanizam za podnošenje pritužbi mora biti uspostavljen što je ranije moguće u procesu kako bi se primile i blagovremeno riješile specifične zabrinutosti u vezi sa kompenzacijom i preseljenjem koje iznose raseljena lica.

Tabela u nastavku predstavlja analizirane razlike između EBRD PZ5 i Zakona o eksproprijaciji, sa rješenjima za premoštavanje ovih razlika kako bi se osigurala usklađenost ovog PZ-a sa zahtjevima EBRD-a.

4.2 Glavni principi i ciljevi

Glavni princip	EBRD zahtjev	Razlika između EBRD zahtjeva i domaće legislative	Mjere za premoštavanje razlika ili osiguravanje glavnih principa
Izbjegavanje nedobrovoljnog preseljenja	Klijent neće pribjeći nedobrovoljnim preseljenjima	Nema razlika	Realizacija Zakona o eksproprijaciji i Zakona o vlasničko-pravnim odnosima.
Krajnji (granični) datum i ispunjavanje kriterija	Prema PZ5, klijent će odrediti krajnji (granični) datum za podobnost i isti priopćiti na cijelom projektnom području.	Nema razlika	Krajnji datum za utvrđivanje podobnosti za ovu dionicu je datum kada Općina Ilidža obavijesti formalne vlasnike (OPUT) da je podnesen prijedlog za eksproprijaciju. Za neuknjižene ili objekte izgrađene bez dozvola ili koji nisu registrovani u zemljišnim knjigama (proces vodi Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo), granični datum će biti datum Socio-ekonomskog istraživanja. Krajnji datum će također biti objavljen na konsultativnim sastancima.

Plan preseljenja

Glavni princip	EBRD zahtjev	Razlika između EBRD zahtjeva i domaće legislative	Mjere za premoštavanje razlika ili osiguravanje glavnih principa
<p>Naknada u zamjenskoj vrijednosti, naknada u robi, sredstvima</p>	<p>Osnovni zahtjev PZ 5 jeste da se svim osobama pod utjecajem projekta nadoknadi gubitak prema zamjenskoj vrijednosti, kao i pruži druga pomoć radi uspostavljanja istih ili boljih uvjeta života i poslovanja prije realizacije projekata.</p>	<p>U pogledu principa određivanja vrste naknade, nema razlike između PZ 5 i Zakona o eksproprijaciji, obzirom da Zakon preferira kao osnovno rješenje dodjelu zamjenske nekretnine iste vrijednosti, a ukoliko korisnik eksproprijacije nema odgovarajuću nekretninu, isplaćuje se novčana naknada u visini tržišne vrijednosti nekretnine</p> <p>Razlike su sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prva razlika nastaje kada se razmatraju troškovi zamjene. PZ 5 definiše troškove zamjene kao procjenu vrijednosti koja daje kompenzaciju dovoljnu za zamjenu imovine, plus neophodne transakcijske troškove povezane sa zamjenom imovine. S druge strane, relevantni lokalni zakon propisuje naknadu po tržišnoj vrijednosti za nekretninu, ali se izričito ne odnosi na nadoknadu troškova registracije i naknade za prenos vlasništva. 2) Druga razlika je u kategoriji lica koja imaju prava na naknadu, gdje vlasnici neformalno izgrađenih objekata nemaju pravo na naknade, osim kako je opisano u nastavku. Zakon se odnosi na formalne vlasnike imovine sa izuzetkom bespravno izgrađenih stambenih objekata za koje nadležni organ nije donio pravomoćno rješenje o uklanjanju, a koji predstavljaju jedinu stambenu jedinicu graditelja i članova njegove uže porodice gdje vlasnici neformalno izgrađenih objekata imaju pravo na naknadu po građevinska vrijednost takvih konstrukcija. Uslov je da objekat bude evidentiran u službenom orto-foto snimku FBiH iz 2017. godine i da nadležni organ nije donio rješenje o njegovom uklanjanju. 	<p>Naknada će biti obezbijeđena u skladu sa zahtjevima EBRD-a. Posebna prava su data u poglavlju 6.2 Matrica prava na naknadu.</p>

Plan preseljenja

Glavni princip	EBRD zahtjev	Razlika između EBRD zahtjeva i domaće legislative	Mjere za premoštavanje razlika ili osiguravanje glavnih principa
<p>Ekonomsko raseljavanje i poboljšanje ili obnova sredstava za život</p>	<p>U slučaju da projekta utječe nauvjeta života ili stvaranje prihoda, klijent će planirati mjere za poboljšanje ili barem vraćanje prihoda ili sredstava za život osobama pod utjecajem projekta.</p> <p>Ovisno o vrsti utjecaja, mjere poboljšanja sredstava za život ili obnove uključivat će sljedeće:</p> <p>1) kada sticanje vlasništva zemljišta ili ograničenja korištenja zemljišta utiču na poslovne objekte, vlasniku privrednog društva pripada naknada za: (i) troškove ponovnog uspostavljanja aktivnosti na drugom mjestu; (ii) izgubljeni neto prihod tokom prelaznog perioda; i (iii) troškove prenosa i ponovnog instaliranja postrojenja, mašina ili druge opreme, prema potrebi;</p> <p>2) Za lica sa formalno priznatim vlasništvom obezbijediti zamjensko zemljište ili imovinu jednake ili veće vrijednosti ili, ako je prikladno, novčana naknada po zamjenskoj cijeni</p>	<p>Zakon o eksproprijaciji predviđa dvije glavne mjere:</p> <p>- Povećanje naknade na osnovu "ličnih i porodičnih okolnosti" (ako su takve okolnosti neophodne za egzistenciju vlasnika)</p> <p>- Naknada za "gubitak dobiti"</p> <p>Ovo je obrazloženo na način da će se lične i porodične prilike bivšeg vlasnika ekspropisane imovine smatrati korektivom za povećanje iznosa naknade ukoliko su te okolnosti važne za materijalnu egzistenciju prethodnog vlasnika, posebno ako je u pitanju eksproprijacija većine ili kompletnog zemljišta ili poslovnog prostora.</p> <p>Ukoliko se prethodni vlasnik bavio registrovanom poslovnom djelatnošću, i ugrožena je njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kada se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju iseliti sa područja u kojem su boravili ili stanovali.</p> <p>Razlika nastaje jer se navedeno odnosi samo na formalnog vlasnika/e katastarske parcele.</p>	<p>Naknada će biti obezbijeđena u skladu sa zahtjevima EBRD-a. Posebna prava su data u poglavlju 6.2 Matrica prava na naknade.</p>

Plan preseljenja

Glavni princip	EBRD zahtjev	Razlika između EBRD zahtjeva i domaće legislative	Mjere za premoštavanje razlika ili osiguravanje glavnih principa
	<p>3) Za osobe bez formalno priznatog vlasništva obezbijediti naknadu za izgublenu imovinu osim zemljišta ili umjesto toga obezbijediti da osobe imaju priliku da ponovo uspostave uvjete za život na drugom mjestu</p> <p>4) Pružanje dodatne ciljane pomoći i mogućnosti barem za obnovu, ili gdje je to moguće poboljšanje, njihovog kapacitet za ostvarivanje prihoda, proizvodnju i životni standard</p> <p>5) Pružanje podrške tokom prelaznog perioda</p>		
Ranjive grupe	PZ 5 zahtijeva da se ranjivim grupama i pojedincima posveti posebna pažnja.	Postoji razlika za ovaj ključni princip gdje PZ 5 zahtijeva da se posebna pažnja mora posvetiti potrebama ranjivih pojedinaca, međutim u Zakonu o eksproprijaciji ne postoje takve odredbe.	Naknada će biti obezbijeđena u skladu sa zahtjevima EBRD-a. Posebna prava su data u poglavlju 10.2 Pomoć ranjivim osobama.

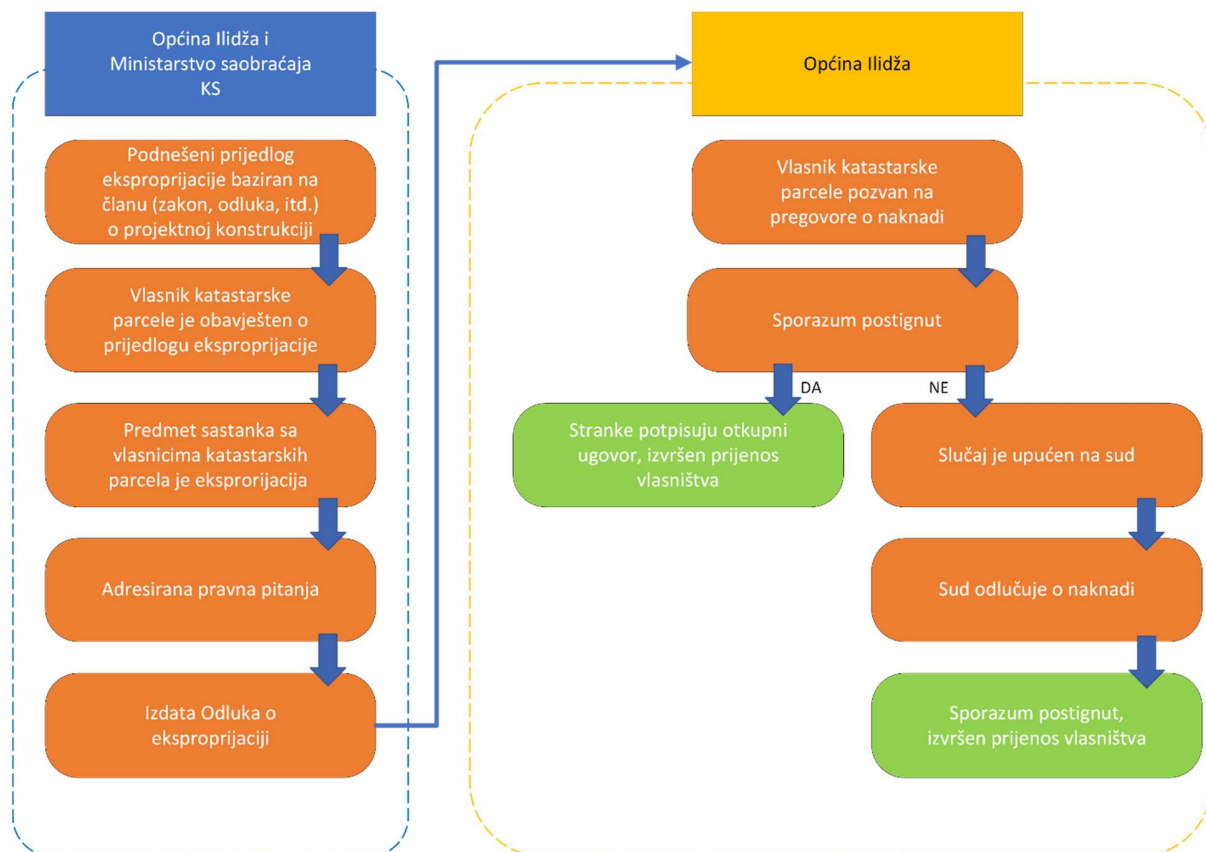
Plan preseljenja

Glavni princip	EBRD zahtjev	Razlika između EBRD zahtjeva i domaće legislative	Mjere za premoštavanje razlika i osiguravanje glavnih principa
Mehanizmi za učešće/konsultacije i pritužbe	Neophodno je uspostaviti mehanizam za pritužbe specifičan za projekat	Postoji razlika za ovo ključni princip jer Zakon o eksproprijaciji podržava pravo projektom pogođenih građana (onih s formalnim zakonskim pravima) da podnose pritužbe u mnogim fazama postupka eksproprijacije, ali Zakon ne propisuje potrebu za uspostavljanje mehanizma za pritužbe za svaki projekt specifično	Mehanizam za podnošenje pritužbi u skladu sa PZ 5 će biti uspostavljen kao što je opisano u poglavlju 9 Upravljanje mehanizmom za pritužbe i sistem naknade.
Praćenje i eksterne revizije	Klijent će uspostaviti procedure za praćenje i Evaluaciju realizacije plana preseljenja i preduzeti će korektivne radnje ako je potrebno, tokom Implementacije projekta u cilju postizanja ciljeva PZ 5.	Postoji razlika za ovaj ključni princip, budući da nije pokriven domaćom legislativom kao što je opisano u PZ 5. Napominje se sljedeće: - Projekt ne uključuje značajne utjecaje raseljavanja	Plan praćenja i evaluacije predstavljen je u poglavlju 11 Praćenje i evaluacija.
Učešće/Konsultacije (angažovanje interesnih strana)	Smislene konsultacije sa osobama pod utjecajem projekta i zajednice, uključujući i zajednice domaćine organiziran je kroz cijeli process planiranja preseljenja i realizacije u skladu sa principima i procesima navedenim u PZ 10, i bit će podržan dijeljenjem relevantnih informacija.	Zakon o eksproprijaciji, u više članova, propisuje da je obavještanje/konsultacije sa vlasnicima nekretnina i zainteresovanim stranama obavezno.	Predviđeno u Planu angažovanja zainteresovanih strana (Plan)

Ključni principi za realizaciju koji proizilaze iz sporazuma sa Vladom ili zakona opisani su u poglavlju 3 Zakonodavni okvir.

4.3 Pregled procesa

Većina otkupa zemljišta za projektno područje je završena u sklopu drugih infrastrukturnih projekata (Hrasnička i Butmirska cesta), koji su ranije sprovedeni⁹. Katastarske parcele za koje još nije izvršen otkup zemljišta su u postupku eksproprijacije koji sprovodi Općina Ilidža od aprila 2022. godine. Ova procedura se odnosi na 17 katastarskih parcela koje još nisu u postupku otkupa zemljišta. Postupak eksproprijacije, za ovih 17 katastarskih parcela, prikazan je u grafičkom obliku na donjoj slici.

Slika 11 Grafički prikaz procesa eksproprijacije

Procedura se također može opisati u sljedećim koracima:

1. Prvi korak je da Općina Ilidža putem Pravobranilaštva podnese prijedlog za eksproprijaciju.
2. Nakon usvajanja prijedloga za eksproprijaciju, Općina Ilidža u ime krajnjeg korisnika eksproprijacije, u ovom slučaju Ministarstva, obavještava vlasnike da je postupak eksproprijacije pokrenut, uz upozorenje da neće imati pravo na naknadu troškova svojih ulaganja u zemljište ili objekte izvršene nakon što dobiju pismeno obavještenje o započetom postupku eksproprijacije (osim troškova redovnog održavanja) – krajnji/granični datum.

⁹Detaljno objašnjenje u poglavlju 5.2.1 Katastarske parcele za koje je otkup zemljišta završen

3. Zatim Općina Ilidža mora zakazati uviđaj i održati sastanak sa vlasnicima kako bi se razgovaralo o eksproprijaciji te ih obavijestiti da imaju pravo podnijeti zahtjev za eksproprijaciju preostalog dijela imovine/zemljišta (o usvajanju zahtjeva preostalog dijela imovine/zemljišta cijene voditelj postupka na temelju provedenog dokaznog postupka).
4. Ako zemljišni registri ne odgovaraju stvarnom stanju vlasništva (često se dešava zbog neažuriranih podataka u zemljišnim knjigama) i ako postoji nesklad između zemljišne knjige i činjeničnog stanja na nekretnini, Općinska služba za imovinsko – pravne i geodetske poslove i katastar nekretnina će razgovarati o pravu vlasništva, kao preliminarnom pitanju, prije nego što započne daljnje korake. Ovo se radi tako da voditelj postupka, koga imenuje Općina, koristi sve raspoložive dokaze, uključujući: terenske inspekcije, izjave stranaka, saslušanja za izjašnjenje, svjedoke te ocjenjuje dokumentaciju (razloge odluka i sl.), kao upisane u katastar i zemljišne knjige, radi utvrđivanja zakonskih vlasnika/korisnika. Na osnovu izvedenih dokaza utvrđuje se činjenično stanje vlasništva.
5. Općina donosi Rješenje o eksproprijaciji. Ukoliko se u gore navedenim koracima ne postigne dogovorena eksproprijacija, vlasnik katastarske parcele može uložiti žalbu na navedeno rješenje Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Ukoliko i dalje nije zadovoljan, vlasnik katastarske parcele može pokrenuti upravni spor pred Kantonalnim sudom.
6. Kada Rješenje o eksproprijaciji postane pravomoćno, Općina je dužna da pozove vlasnika katastarske parcele, kao i da preduzme sve razumne napore da se postigne sporazumno rešenje i dogovori visina naknade. Ako se strane dogovore, potpisuje se formalni sporazum.
7. Ako se u roku od 2 mjeseca ne postigne dogovor o naknadi, općina upućuje slučaj općinskom sudu radi utvrđivanja naknade. Na ovu odluku može se uložiti žalba Kantonalnom sudu (čija se odluka tada smatra konačnom, ali se još uvijek može osporiti pred Vrhovnim sudom). Nakon što Sud donese konačnu odluku, proces se privodi kraju kako je opisano u tački 8 u nastavku.
8. Formalni prijenos prava vlasništva u zemljišnim knjigama vrši se na osnovu pravomoćnog Rješenja i dokaza o uplati naknade ili dokaza da je prethodni vlasnik stekao vlasništvo nad drugom odgovarajućom imovinom.

5 OSNOVNI PODACI O OSOBAMA I IMOVINI POGOĐENIM PROJEKTOM

5.1 Status aktivnosti otkupa zemljišta

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo i Općina Ilidža su prema zaključenom sporazumu dogovorili da aktivnosti otkupa zemljišta u vezi sa Projektom vrši Općina. Konkretno, ove poslove će obavljati Služba za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina Općine Ilidža i Pravobranilaštvo Općine Ilidža kao nadležno organi za postupak eksproprijacije za sve predmetne katastarske parcele. Ovaj organ takođe dostavlja obavještenja svakom vlasniku predmetne katastarske parcele pojedinačno, kako je opisano u 4.3 Pregled procesa i u skladu sa 4.2 Glavni principi i ciljevi.

Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo će obavijestiti pogođene poslovne subjekte i neformalne korisnike u obuhvaćenom području.

Kako je navedeno u uvodu ovog dokumenta, projektno područje za ovaj Projekt se preklapa sa projektnim područjem drugih infrastrukturnih projekata (Hrasnička i Butmirska cesta) koji su se ranije provodili, a za koje je otkup zemljišta završen. To znači da je posljedično i otkup zemljišta za ove preklapajuće katastarske parcele također obavljen prije početka procesa otkupa zemljišta za potrebe Projekta - GrCF2 W2 – tramvajska pruga Sarajevo. Ovaj dio procesa otkupa zemljišta sproveden je u periodu od 2008. do 2021. godine.

U okviru projektnog područja nalazi se ukupno 208 katastarskih parcela, pri čemu je za 191 od ovih katastarskih parcela, iz gore navedenih razloga, sproveden i završen proces otkupa zemljišta. Preostalih 17 parcela nije eksproprijirano i u postupku je otkupa zemljišta od aprila 2022.

Za potrebe pružanja opisa zahvaćene imovine, katastarske parcele će se podijeliti u dvije kategorije:

- 1) Katastarske parcele za koje je završen otkup zemljišta (u ovoj kategoriji je ukupno 191 katastarska parcela)
- 2) Katastarske parcele za koje nije završen otkup zemljišta (u ovoj grupi je ukupno 17 katastarskih parcela).

Detaljan pregled ove dvije kategorije dat je u poglavlju 5.2 Opis imovine pod utjecajem projekta.

Napominje se da je Projekt uključen u Strategiju razvoja Kantona Sarajevo za period 2021-2027. Projekt je također uključen u Program javnih investicija Kantona Sarajevo za period 2021-2023¹⁰ i Regulacioni plan Sarajevo 2003-2023, što znači da je projekat od javnog interesa, gdje je krajnji rok za donošenje ove odluke bio 60. dana nakon stupanja Odluke na snagu, tačnije 24.05.2022.

¹⁰Odluka o usvajanju kapitalnog projekta "Izgradnja tramvajske pruge Ilidža - Hrasnica" ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 15/20).

5.2 Opis imovine pogođene projektom

Ovo poglavlje pruža detaljan opis kategorija katastarskih parcela unutar projektnog područja.

5.2.1 Katastarske parcele za koje je otkup zemljišta završen

Ukupno je 191, od ukupno 208 na projektnom području, katastarskih parcela koje spadaju u kategoriju katastarskih parcela za koje je završen otkup zemljišta. Ove katastarske parcele su eksproprisane prije početka aktivnosti otkupa zemljišta za potrebe ovog Projekta ili su u državnom vlasništvu od uvođenja zemljišnih registara.

Prethodni otkupi zemljišta vršeni su za druge infrastrukturne projekte, koji se razlikuju od onog koji je predmet ovog dokumenta, odnosno riječ je o projektima Hrasnička i Butmirska cesta. Ovi projekti su realizovani u periodu 2005-2007 za Butmirsku cestu, a sporadično u posljednjih 10 godina i za Hrasničku cestu. Sam proces otkupa zemljišta vođen je u periodu od 1980. do 2021. godine, a većina je sprovedena u periodu 2008-2021. Projektna područja za ova dva gore spomenuta i različita projekta, preklapaju se sa projektnim područjem GrCF2 W2 - Projekt tramvajske pruge Sarajevo. Ovaj podatak je u skladu sa zemljišnim knjigama, tačnije odgovara podacima Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Vrsta katastarskih parcela i osnovni podaci o njima dati su u donjoj tabeli.

Tabela 2 Osnovne informacije o parcelama koje su eksproprisane prije početka projektnih aktivnosti

Vrsta	Broj katastarskih parcela	Procenat katastarskih parcela	Površina (m ²)	Procenat površine
Obradivo zemljište / zemljište I klase	42	21.99%	4,924	1.69%
Obradivo zemljište / zemljište II klase	27	14.14%	3,453	1.18%
Obradivo zemljište / zemljište III klase	2	1.05%	1,997	0.68%
Pašnjak	4	2.09%	15,900	5.45%
polje	1	0.52%	1,170	0.40%
Cesta	71	37.17%	212,179	72.77%
Pristupna cesta	5	2.62%	18,245	6.26%
Lokalna cesta	2	1.05%	131	0.04%
Nekategorizirana cesta	1	0.52%	772	0.26%
Željeznička pruga	1	0.52%	10,340	3.55%
Kuća i zgrada, dvorište	1	0.52%	4,506	1.55%
Gradilište	30	15.71%	16,206	5.56%
Poslovni objekat	1	0.52%	54	0.02%
Ostalo neobradivo zemljište	1	0.52%	205	0.07%
Voćnjak II klase	1	0.52%	1,018	0.35%
Dvorište	1	0.52%	458	0.16%
UKUPNO	191	100.00%	291,558	100.00%

Međutim, napominje se da prenos vlasništva za 70 (od 191 kako je dato u tabeli gore) katastarskih parcela, sa ranijih vlasnika na državu, još nije završen u zemljišnim knjigama, kako se vidi iz podataka web stranice Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Razlog za to je spora priroda procesa upisa i neriješeni tereti na katastarskoj parceli. Ovi tereti nisu uzrokovani problemima u prijenosu vlasništva, već su uglavnom uzrokovani hipotekama i drugim bankovnim dugovima koje su na ovom zemljištu imali prethodni vlasnici. Proces uklanjanja navedenih tereta je spor, ali je u procesu provedbe u vrijeme pisanja ovog dokumenta.

Preostala 121 katastarska parcela (od 191 kako je navedeno u tabeli) vodi se, prema Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, kao državno vlasništvo. Struktura vlasništva, prema navedenom registru, za svih 191 ekspropisanih katastarskih parcela je data u tabeli ispod.

Tabela 3 Pregled registra ekspropisanih parcela po Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove

Status u zemljišnom registru	Vlasništvo	Broj katastarskih parcela	Procenat kastarskih parcela	Površina (m ²)	Procenat površine
Uknjiženo kao državno vlasništvo	KJP "PD BUTMIR" D.O.O. ILIDŽA	2	1.05%	4,885	1.68%
	OPĆINA ILIDŽA	54	28.27%	17,800	6.11%
	ZAVOD ZA IZGRADNJU KANTONA SARAJEVO	45	23.56%	2,638	0.90%
	JAVNI I NEKATEG PUTEVI	16	8.38%	215,237	73.82%
	GRADSKO SAOBRAĆAJNO PREDUZEĆE	4	2.09%	18,085	6.20%
Još uvijek nije uknjiženo kao državno vlasništvo	Privatno	57	29.84%	24,267	8.32%
	Famos d.o.o.	13	6.81%	8,646	2.97%
UKUPNO		191	100.00%	291,558	100.00%

Glavni fokus za katastarske parcele u ovoj kategoriji je da se završi upis državnog vlasništva u zemljišne knjige za katastarske parcele stečene u ranijim fazama, napominje se da je u vrijeme pisanja ovog dokumenta ovaj proces još uvijek u toku.

5.2.1.1 Analiza prethodnih aktivnosti otkupa zemljišta

Za svih 191 katastarsku parcelu, kako je opisano u poglavlju 5.2.1 Katastarske parcele za koje je završen otkup zemljišta, Općina Ilidža je dokazala vlasništvo nad ovim parcelama. Svi dokazi o otkupu su iz perioda od 2008. do 2021. godine, osim dva, za koja otkup zemljišta i pripadajući dokazi datiraju prije 1990. godine. Navedeni dokazi se utvrđuju putem sporazuma o naknadi, koje potpisuju i ovjeravaju prethodni vlasnici (nosioci prava). Detalji ovih dokaza, kao što je opisano, nisu javna informacija i neće biti objavljeni, međutim ove dokaze je dostavila Općina Ilidža i potvrđeni su kao validni.

Uvidom u svu raspoloživu dokumentaciju, koja se sastoji od zapisnika sa konsultativnih sastanaka i ugovora o naknadi, konstatovano je da je otkup zemljišta obavljen putem sporazuma o naknadi u slučaju 178 (od 191) katastarskih parcela. Postupak eksproprijacije ovih katastarskih parcela je sproveden u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji¹¹. Ukupan iznos obeštećenja za ove katastarske parcele iznosio je cca

¹¹ "Službene novine FBiH", br. 70/2007, 36/2010, 25/2012, 8/2015 –odluka Ustavnog suda i 34/2016

Plan preseljenja

4.346.000,00 mil. KM.¹² Svi vlasnici ovih parcela bili su privatni vlasnici. Osnovne informacije o predmetnim katastarskim parcelama date su u tabeli 4 ispod.

Tabela 4 Osnovne informacije o katastarskim parcelama u privatnom vlasništvu eksproprisanim prije početka projektnih aktivnosti

Vrsta	Broj katastarskih parcela	Procenat katastarskih parcela	Površina (m ²)	Procenat površine
Obradivo zemljište / zemljište I klase	42	23.60%	4,924	1.74%
Obradivo zemljište / zemljište II klase	17	9.55%	1,433	0.51%
Obradivo zemljište / zemljište III klase	1	0.56%	1,275	0.45%
Pašnjak	2	1.12%	9,996	3.53%
Polje	1	0.56%	1,170	0.41%
Cesta	71	39.89%	212,179	75.00%
Pristupna cesta	5	2.81%	18,245	6.45%
Lokalna cesta	2	1.12%	131	0.05%
Nekategorizirana cesta	1	0.56%	772	0.27%
Željeznička pruga	1	0.56%	10,340	3.65%
Kuća i zgrada, dvorište	1	0.56%	4,506	1.59%
Gradilište	30	16.85%	16,206	5.73%
Poslovni objekat	1	0.56%	54	0.02%
Ostalo neobradivo zemljište	1	0.56%	205	0.07%
Voćnjak II klase	1	0.56%	1,018	0.36%
Dvorište	1	0.56%	458	0.16%
UKUPNO	178	100.00%	282,912	100.00%

FAMOS d.o.o. je naveden kao vlasnik za preostalih 13 (od 191) katastarskih parcela koje pripadaju ovoj kategoriji, prema podacima Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Međutim, ove parcele su predmetom nagodbe između Općine Ilidža i Famosa, jer se iste nalaze van obuhvata fabričkog kruga kao predmeta privatizacije. Pregled osnovnih informacija za ove katastarske parcele dat je u tabeli 5 ispod.

Tabela 5 Osnovne informacije o eksproprisanim parcelama u prethodnom vlasništvu FAMOS-a

Vrsta	Broj katastarskih parcela	Procenat katastarskih parcela	Površina (m ²)	Procenat površine
Obradivo zemljište / zemljište II klase	10	76.92%	2,020	23.36%
Pašnjak I klase	2	15.38%	5,904	68.29%
Obradivo zemljište / zemljište III klase	1	7.69%	722	8.35%
Ukupno	13	100.00%	8,646	100.00%

¹²Procjena ubavljena uvidom u sporazume o novčanoj naknadi za predmetne katastarske parcele obezbijeđenih od strane Općine Ilidža

5.2.2 Katastarske parcele za koje otkup zemljišta nije završen

U ovu kategoriju spadaju katastarske parcele koje se nalaze unutar Projektnog područja i tek treba da prođu proces otkupa zemljišta. U okviru projektnog područja nalazi se ukupno 17 ovakvih parcela, od kojih se 2 nalaze na polukružnoj okretnici na Ilidži i 15 na polukružnoj okretnici u Hrasnici. U vrijeme pisanja ovog PP-a, za potrebe ovog projekta, započete su aktivnosti otkupa zemljišta za ovih 17 katastarskih parcela u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji. Glavni fokus procesa je da se aktivnosti sprovedu u skladu sa ovim PP, kao i u skladu sa domaćom legislativom i PZ 5.

Generalni pregled statusa aktivnosti eksproprijacije za ovu grupu katastarskih parcela dat je u tabeli 6 ispod.

Tabela 6 Generalni pregled statusa aktivnosti eksproprijacije

Lokacija	Okretnica Ilidža	Okretnica Hrasnica
Broj parcela	15	2
Elaborat eksproprijacije	Da	Ne
Prijedlog eksproprijacije	Da	Ne
Odgovorno tijelo	Da	Da
OPP obaviješteni	Da, svi lično obaviješteni	Generalno saopštenje, nisu obaviješteni lično
Odluka o eksproprijaciji i individualna saslušanja sa OPP	10	0
Postignute nagodbe kompletirane u vrijeme pisanja PP	10	0

* U vrijeme pisanja ovog PP Općina Ilidža je već pokrenula postupke eksproprijacije za 15 katastarskih parcela na okretnici Hrasnica i postigla je sporazumne nagodbe za 10 katastarskih parcela. Kako bi se osiguralo da se PZ 5 implementira za ove katastarske parcele, procedura za retroaktivnu implementaciju je data kao dio ovog PP-a u poglavlju 6.3 Primjena prava na naknadu. Općina Ilidža preko Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina je nadležni organ za implementaciju.

Osnovni podaci o ovim katastarskim parcelama dati su u donjoj tabeli.

Tabela 7 Osnovne informacije o katastarskim parcelama

Vrsta	Broj katastarskih parcela	Procenat katastarskih parcela	Površina (m ²)	Procenat površine
Obradivo zemljište / zemljište I klase	6	35.29%	8,796	45.72%
Obradivo zemljište / zemljište II klase				
Obradivo zemljište / zemljište II klase	9	52.94%	10,443	54.28%
Gradilište	1	5.88%	422	2.19%
Objekti i dvorišta	1	5.88%	610	3.17%
Ukupno	17	100.00%	19,239	100.00%

5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom

Svi identifikovani poslovni subjekti pogođeni projektom nalaze se na području polukružne okretnice Ilidža. Postoji ukupno 9 registrovanih poslovnih subjekata koja će biti pod utjecajem projekta u postupku

eksprijacije zemljišta. Svi poslovni subjekti se nalaze unutar projektnog područja, na katastarskim parcelama u vlasništvu države i posluju na osnovu sporazuma sa Općinom Ilidža na određeno vrijeme. Od identifikovanih poslovnih subjekata, 6 subjekata je u privatnom vlasništvu, 2 su u državnom vlasništvu i 1 je neaktivan. Ova informacija stečena je tokom terenskog istraživanja obavljenog u periodu od 25. aprila – 30. aprila 2022. godine i potvrđena u drugom izlasku na teren obavljenom 15. i 16. jula 2022. godine. Konačno, očekuje se da će jedan pomoćni objekat biti srušen¹³, a 4 pomoćna objekta (kiosci) će biti premješteni. Ključni utjecaji i rezultati istraživanja za svaki poslovni subjekat pojedinačno su prikazani u tabeli 8.

Tokom drugog terenskog istraživanja, obavljenog 15. i 16. jula 2022. godine, utvrđeno je da neregistrovani obrti, tačnije ulični prodavači, posluju na rubu Projektnog područja na polukružnoj okretnici Ilidža. Tokom istraživanja identifikovano je ukupno 5 takvih prodavača koji prodaju poljoprivredne proizvode kao što su začinsko bilje, patlidžan i kukuruz, kao i druge razne artikle, kao što su torbice i vunene čarape. Prodavači su bespravno na općinskom zemljištu većinu dana u nedelji, najčešće petkom, ali bez ikakvog očitog rasporeda. Kada je u pitanju spolna struktura prodavača, anketni tim je evidentirao sljedeći odnos:

- 20% muškarci
- 80% žene.

Anketa je obavljena na 3 prodavača, što znači da je anketirano 60% pronađenih prodavača. Svi prodavači su poslovali na katastarskim parcelama u državnom vlasništvu. Ključni utjecaji i rezultati istraživanja za svaki neformalni obrt pojedinačno su prikazani u tabeli 9.

Informacije o poslovnim subjektima pod utjecajem projekta prikupljene su putem anketa. Učešće u anketi je bilo dobrovoljno i provedeno je u skladu sa zahtjevima PZ 5 i prema anektnom listu iz ANEKSU V. Anketni obrazac za poslovne subjekte je osmišljen tako da omogućava utvrđivanje osnovnih okolnosti osoba pod utjecajem projekta, a koje može uključivati i ekonomsko raseljavanje. Koristi se za: uspostavljanje društvenog i ekonomskog profila zajednica i osoba pod utjecajem projekta uz raščlanjivanje podataka prema spolu i starosti; identifikuje izvore sredstava za život koji su pod utjecajem projekta i njihov značaj za ukupnu egzistenciju osoba pod utjecajem projekta; identifikuje režime posjedovanja zemljišta u području pod utjecajem projekta; identifikuje sva rodna pitanja koja mogu utjecati na proces otkupa zemljišta i preseljenja; i identifikuje relevantne faktore ranjivosti i uspostavlja listu ranjivih grupa.

¹³Konstrukcija je u državnom vlasništvu

Plan preseljenja

Tabela 8 Ključni utjecaji na poslovne subjekte i rezultati ankete

Br.	Vrsta poslovanja i djelatnosti	Broj pogođenih katastarskih parcela	Sprovedeno anketiranje	Spol vlasnika	Broj zaposlenika	Osnovano	Lokacija	Zakornost poslovanja	Zakornost objekata	Utjecaj na poslovanje
1	Veleprodaja	1	Da	Neutvrđeno / drugi poslovni subjekt	3	2014	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan, privremena dozvola	Premještanje sa trenutne lokacije
2	Veleprodaja	1	Da	Neutvrđeno / drugi poslovni subjekt	3	2014	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan, privremena dozvola	Premještanje sa trenutne lokacije
3	Veleprodaja	1	Da	Neutvrđeno / drugi poslovni subjekt	2	1963	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan, privremena dozvola	Premještanje sa trenutne lokacije
4	Veleprodaja	1	Da	Nepoznato	3	1948	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan, privremena dozvola	Premještanje sa trenutne lokacije
5	Neaktivan	1	Ne	N/A	0	Nedostupna informacija	okretnica Iliđža	Nepoznato	Formalan, privremena dozvola	Ne posluje, nema utjecaj
6	Uslužne aktivnosti	1	Da	Ženski	4	Nedostupna informacija	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan, privremena dozvola	Mora se premjestiti, objekat za rušenje
7	Uslužne aktivnosti	1	Da	Državno vlasništvo	1	Nedostupna informacija	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan	Zaposlenik će biti preraspoređen, premješten sa lokacije
8	Veleprodaja	1	Da	Državno vlasništvo	nepoznato	1992	okretnica Iliđža	Registрован	Formalan, privremena dozvola	Zaposlenik će biti preraspoređen, objekat za rušenje
9	Uslužne aktivnosti	1	Da	Muški	4	2002	okretnica Iliđža	Registрован	nema	Smanjen kapacitet poslovanja

Plan preseljenja

Tabela 9 Sažetak rezultata ankete za neregistrovane obrte

Pitanja / analiza	Odgovor
Spol ispitanika	1 muškarac, 2 žene
Dob ispitanika	1 ispitanik je naveo 75 godina, 1 ispitanik je naveo 57 godina, a 1 ispitanik nije odgovorio
Vrsta poslovanja i djelatnosti	Neformalni ulični prodavači, 1 prodaja torbica i vunениh čarapa, 2 prodaja voća, povrća iz vlastitog uzgoja i čaja
Broj zahvaćenih katastarskih parcela (pogođeno područje)	1 katastarska parcela, oko 1 m ² po prodavaču, ukupno 3 m ² na katastarskoj parceli za 3 prodavača
Broj zaposlenih	Sva 3 prodavača su odgovorila 1, samozaposleni
Da li je prodavač zvanično registrovan	Sva 3 prodavača su odgovorila da nisu
Da li su navedene prodajne aktivnosti vaš glavni izvor prihoda	3 ispitanika su izjavila ne, pri čemu su 2 kao glavni izvor prihoda navela penzije, a 1 platu i poljoprivredu
Ranjivost	1 ispitanik je naveo da pripada kategoriji ranjivih grupa (starije osobe)
Koliko osoba izdržavate	1 ispitanik je naveo 1 lice koje izdržava, 1 ispitanik je naveo 2 lica koje izdržava, 1 ispitanik je naveo 3 lica koje izdržava
Zadovoljstvo količinom primljenih informacija	3 ispitanika su izjavila da su prethodno bili upoznati sa postupkom otkupa zemljišta
Registrovani gubici i preferencije za naknadu	3 ispitanika su osjetila pogošanje uvjeta za život
Etnička pripadnost	3 ispitanika su naveli Bošnjak
Prihodi domaćinstva i uvjeti za život	1 prodavač je odgovorio da su u rasponu od 1.501-2.000 KM 2 prodavača su odgovorila da su manji od 400 KM
Stambeni objekti i pomoćni objekti	Na pogođenim katastarskim parcelama nisu identifikovani niti su ispitanici naveli da postoje objekti, trajni ili pomoćni.
Nivo obrazovanja članova domaćinstva	1 ispitanik je naveo srednjoškolsko obrazovanje 2 ispitanika navela su osnovnu školu

5.4 Osobe pogođene projektom

Ukupan broj vlasnika katastarskih parcela (nosioca prava) pod utjecajem projektana 17 parcela je 31. Razlog tome je što pojedine parcele imaju više formalnih vlasnika, gdje:

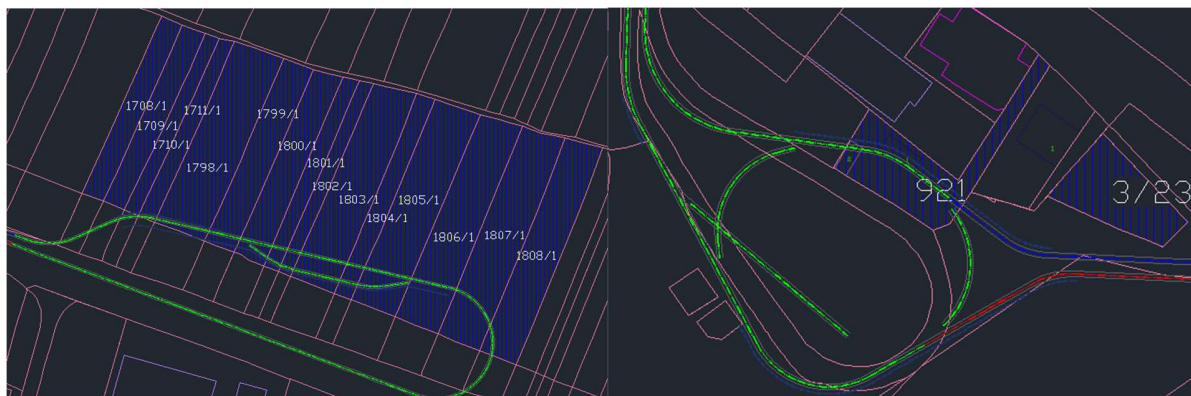
- 1 parcela ima 6 suvlasnika
- 1 parcela ima 5 suvlasnika
- 1 parcela ima 3 suvlasnika
- 3 parcele imaju 2 suvlasnika
- 11 parcela ima jednog vlasnika

Niko od vlasnika ne stanuje na parcelama pogođenim projektom, niti vodi registrovani obrt na njima, stoga nijedan neće biti preseljen. Napominje se da su svi vlasnici parcela registrovani vlasnici (nosioci prava). Parcele se nalaze na dva dijela projektog područja, kao što je dato u nastavku.

- 15 (88.24%) parcela na polukružnoj okretnici Hrasnica (slika 12 lijevo)
- 2 (11.76%) parcelena polukružnoj okretnici Ilidža (slika 12 desno)

Zahvaćene katastarske parcele, za dva dijela projektog područja, prikazane su na slici 12 ispod.

Plan preseljenja

Slika 12 Katastarske parcele naokretnici Hrasnica (lijevo) i okretnici Ilidža (desno) predviđene za otkup zemljišta

Na jednoj od katastarskih parcela na okretnici Ilidža se nalazi objekat osnovne površine 59 m². Namjena objekta nije jasna (stambena ili poslovna), ali se prema informacijama sa internet stranice¹⁴ Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove vodi kao kuća/zgrada i isti je dograđen ili novo sagrađen. Prema općinskim evidencijama Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina, kao i podacima iz zemljišnih knjiga ova zgrada je bespravno izgrađena. U vrijeme pisanja ovog dokumenta sa tehničkog aspekta očekuje se rušenje predmetnog objekta, međutim tačne radnje koje će se poduzeti će biti opisane u Elaboratu eksproprijacije okretnice Ilidža. Nikakve druge stalne ili pomoćne zgrade ne smiju se premještati. Napominje se da nijedna od OPP-a nema svoje prebivalište, stalno ili privremeno na području Projekta.

Na 3 katastarske parcele koje se nalaze naokretnici Hrasnica utvrđena je poljoprivredna djelatnost, tačnije sezonski uzgoj usjeva. Na 2 parcele ovu djelatnost obavljaju registrovani vlasnici katastarske parcele i njihova uža porodica, dok na drugoj djelatnost obavlja neregistrovani korisnik, navodno uz dozvolu registrovanog vlasnika parcele.

Prema informacijama dostupnim u Federalnoj upravi za geodetsko-imovinsko-pravne poslove, spolna struktura vlasnika parcela je sljedeća:

- 67.74% muškarci
- 32.26% žene.

Izvršen je popis registrovanih i neregistrovanih korisnika i vlasnika katastarskih parcela. Anketa je obavljena u periodu od 24. do 29. aprila, a sprovedena je i dodatna anketa u periodu od 31. augusta do 2. septembra. Korišteni anketni list je u skladu sa PZ 5 i dat je u Aneksu VI. Dato je ukupno 3 odgovora, što znači da je anketirano 88,9% od ukupnog broja OPP. Odgovori su navedeni u nastavku.

¹⁴ <https://www.katastar.ba/>

Plan preseljenja

Tabela 10 Sažetak rezultata ankete

Pitanje / analiza	Odgovor
Spol ispitanika	11 muškaraca, 5 žena
Vlasništvo	15 formalnih, 1 neformalni
Korištenje zemljišta i poljoprivredne djelatnosti	3 ispitanika su izjavila da zemljište koristi za uzgoj sezonskih usjeva 13 ispitanika je izjavilo da se zemljište ne koristi u poljoprivredne svrhe
Da li su ove poljoprivredne aktivnosti vaš glavni izvor prihoda	3 ispitanika su izjavila ne, a sva 3 su izjavila da je uzgoj usjeva za ličnu upotrebu, a ne za prodaju
Da li se zemljište koristi u druge komercijalne svrhe ili svrhe stvaranja prihoda osim poljoprivrede	16 ispitanika je izjavilo da se ne koristi
Ranjivost	1 ispitanik je izjavio da ima člana porodice koji spada u kategoriju ranjivih grupa, maloljetna ženska osoba sa invaliditetom 2 ispitanika su izjavila da spadaju u kategoriju ranjivih grupa (starije osobe)
Zadovoljstvo količinom primljenih informacija	3 ispitanika izjavila su da nisu imala prethodna saznanja o postupku otkupa zemljišta 13 ispitanika je izjavilo da su zadovoljni informacijama koje su im pružene
Registrovani gubici i preferencije za naknadu	3 ispitanika su primijetila gubitak žetve 2 ispitanika smatraju da je preostali dio katastarske parcele neupotrebljiv (formalni vlasnici)
Članovi domaćinstva	5 ispitanika je navelo 2 člana, 7 ispitanika je navelo 3 člana, 2 je navelo 4 člana, 1 ispitanik je naveo 6 članova Odnos muškaraca i žena: 21 prema 24 Odnos domaćinstava čiji su nosioci muškarci i žene = 12:4
Etnička pripadnost	13 ispitanika je navelo Bošnjak, 1 je odgovorio ostali, 2 nije odgovorilo
Prihodi domaćinstva i uvjeti za život	13 ispitanika nije navelo nivo prihoda 2 ispitanika su odgovorila da su zaposleni sa platom kao glavnim izvorom prihoda i 1 da su penzioner, a penzija im je glavni izvor prihoda
Stambeni objekti i pomoćni objekti	Na pogodnim katastarskim parcelama nisu identifikovani niti su ispitanici naveli da postoje objekti, trajni ili pomoćni.
Nivo obrazovanja članova domaćinstva	6 ispitanika je navelo fakultetsko obrazovanje 3 ispitanika su navela srednjoškolsko obrazovanje 7 ispitanika nije odgovorilo

6 PRAVA NA NAKNADU

6.1 Principi procjene

Za potrebe ovog Projekta, neformalni korisnici će dobiti status formalnih prilikom obavljanja otkupa zemljišta za potrebe ovog Projekta, stoga će se na neformalne korisnike primjenjivati dolje navedeni principi procjene. Formalni vlasnici i korisnici će biti priznati kao takvi.

6.1.1 Procjena objekata i naknada za građevinsko zemljište

U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, zamjenska građevina/zemljište bi trebala biti poželjna opcija za objekte i građevinsko zemljište koji su identifikovani za eksproprijaciju. Što se tiče zamjene imovine, podstiče se primjena sljedećih kriterija, u najvećoj mogućoj mjeri:

- Parcele sa objektima treba da budu približno iste veličine i da imaju iste mogućnosti korištenja
- Objekti treba da budu iste ili bolje veličine i standarda, uključujući pristup komunalnim uslugama
- Objekti treba da budu naadekvatnoj udaljenosti i da imaju isti ili bolji potencijal sa aspekta izvora izdržavanja (npr. pristup zapošljavanju i poljoprivredi).

U svakom slučaju kada se OPP ponudi zamjenski objekat manjih dimenzija ili nepovoljnijih karakteristika, vlasnicima se mora isplatiti razlika u vrijednosti.

U slučaju da nije moguće pronaći odgovarajuću zamjenu na datom prostoru ili iz nekog razloga pogođeni vlasnik odluči da uzme novčanu naknadu umjesto zamjenske imovine, objekti će se nadoknaditi u novcu po punoj zamjenskoj vrijednosti. Ova vrijednost će uključivati:

- tržišna vrijednost materijala potrebnih za izgradnju ili popravku zamjenskog objekta s površinom i kvalitetom sličnim ili boljim od prvobitnog objekta
- troškovi transporta građevinskog materijala do gradilišta
- troškove rada i honorara izvođača radova
- trošak svih poreza na registraciju i transportaciju
- troškovi za nivelaciju ili drugu pripremu za novu izgradnju ili upotrebu.

Amortizacija imovine i vrijednost recikliranog materijala, kao i vrijednost koristi koje će se ostvariti od Projekta koje proizilaze iz procjene pogođene imovine, ne uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja zamjenske cijene. Troškovi se obračunavaju u trenutku zamjene imovine, ako to nije slučaj, u obračunu se uzima u obzir inflacija. Naknada će također biti obezbijeđena za svaku štetu uzrokovanu građevinskim aktivnostima.

Napominje se, međutim, da u slučaju neformalnih struktura postoje dvije različite mogućnosti u pogledu prava, što utiče na principe vrednovanja:

1. objekat je izgrađen u skladu sa Regulacionim planom, ili se ne nalazi u zonama zabrane i može se legalizovati u skladu sa važećim lokalnim zakonskim procedurama;
2. objekat nije izgrađen u skladu sa Regulacionim planom, nalazi se na područjima u kojima je zabranjena gradnja u skladu sa drugim važećim zakonima (npr. Zaštitne zone i sigurnosne zone u kojima je gradnja zabranjena) i za kao takav ne postoji zakonska procedura kroz koju se može legalizovati prema lokalnom zakonodavstvu.

U slučaju tačke 2 može se primijeniti sljedeća procjena:

- naknada jednaka cijeni građevinske vrijednosti materijala koji se koristi za izgradnju plus trošak rada radnika koji je potreban da se objekat legalno sagradi.

6.1.2 Naknada za poljoprivredno zemljište

Kako je propisano Zakonom o eksproprijaciji, naknada za zemljište će se, kad god je to moguće, odrediti u vidu druge odgovarajuće imovine/zemljišta koja prethodnom vlasniku omogućava približno jednake uvjete korištenja. Jednaki uvjeti korištenja su zadovoljeni ako su ispunjeni sledeći kriteriji:

- prihvatljivost za pogođenog vlasnika/farmera
- da su približno iste veličine
- da imaju isti ili bolji poljoprivredni potencijal
- da su locirani na adekvatnoj udaljenosti.

U slučaju da iz bilo kojeg razloga nije moguće da se na razumnoj udaljenosti ne može naći ekvivalentno poljoprivredno zemljište ili zemljište koje je na raspolaganju nije prihvatljivo za pogođenog vlasnika, organ zadužen za eksproprijaciju mora dostaviti pismeni dokaz o neuspjelim pokušajima pronalaženja sličnog zemljišta.

Za poljoprivredno zemljište, zamjenska vrijednost zemljišta jednakog produktivnog potencijala ili namjene koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta u periodu prije projekta ili u fazi prije izmještanja, treba imativeću vrijednost, uzimajući u obzir troškove pripreme zemljišta potrebne da se ono dovede na nivo sličan pogođenom zemljištu, uključujući troškove upisa u zemljišne knjige i naknade za prenos vlasništva.

Zakonom o eksproprijaciji nije izričito definisano u kojoj situaciji je moguće ponuditi zamjensku parcelu manje veličine ili parcelu sa manjim poljoprivrednim potencijalom i da li bi bilo prihvatljivo platiti razliku u novcu uključujući i naknadu u robi/materijalnim dobrima kako bi se namirila razlika u veličini ili potencijalu. U situacijama kada nije moguće identifikovati i ponuditi parcelu iste veličine i istog potencijala, vlasniku će se ponuditi mogućnost da dobije dio naknade u robi/materijalnom dobru (zamjenska nekretnina – parcela koja je manja i sa manjim potencijalom) i dio u gotovini. Da bi se izračunala razlika, procijeniti će se i pogođena i zamjenska parcela.

6.1.3 Naknada za zemljište za koje vlasnik nema ekonomskog interesa za dalje korištenje

Nakon djelimične eksproprijacije zemljišta, povremeno, poljoprivredno zemljište ostaje premalo da bi obrada bila ekonomski isplativa i tada se naziva neisplativim zemljištem. U slučajevima kada vlasnik zemljišta procijeni da je ostatak parcele nepogodan za dalju poljoprivrednu upotrebu ili kada bi zemljišna parcela izgubila pristupni put, moguće je da vlasnik podnese zahtjev za eksproprijaciju cijele parcele. Međutim, takve situacije će Općina Ilidža procijeniti na individualnoj osnovi, na osnovu sljedećih kriterija:

- Veličina, dimenzija i oblik neisplativog dijela parcele
- Poljoprivredni potencijal preostalog dijela parcele u odnosu na eksproprijisani dio
- Ograničenja pristupa
- Veličina i vrsta mehaničke opreme koja se obično koristi za uzgoj na ovoj parceli i može li se takva oprema adekvatno koristiti s obzirom na veličinu, oblik i dimenzije neisplativog dijela parcele
- Potencijalna ograničenja za navodnjavanje ili drenažu tokom perioda izgradnje

Kada se naknada za neisplativo zemljište prizna kao takva, ona će se zasnivati na istim pravima kao i glavni pogođeni komad zemlje.

6.1.4 Naknada za usjeve i stabla

Sva stabla i jednogodišnji usjevi (za koji se ne može izvršiti žetva prije ulaska u zemljište) kao i eventualne štete kao rezultat građevinskih radova na stablima i usjevima bit će nadoknađene u punoj tržišnoj ili zamjenskoj vrijednosti.

Svi postojeći jednogodišnji usjevi, bez obzira na fazu razvoja, mogu ubrati prije nego što se zemljište oduzme vlasniku ili korisniku zemljišta, ukoliko je to moguće. Godišnji usjevi koji su požnjeveni prije zauzimanja zemljišta od strane korisnika, neće biti nadoknađeni. U situacijama kada se jednogodišnji usjevi ne mogu požnjeti prije ulaska u zemljište ili su oštećeni građevinskim radovima, oni će se nadoknaditi u punoj tržišnoj vrijednosti. Primjenjivat će se najnovija evidencija cijena poljoprivrednih proizvoda na kantonalnom ili općinskom nivou. Kada takva evidencija nije dostupna, poljoprivredni stručnjaci će koristiti najnovije zvanične podatke koje je objavila Agencija za statistiku BiH.

Izračunavanje pune zamjenske vrijednosti zahtijeva razmatranje nekoliko aspekata: proizvod usjeva u toku jedne godine, trošak ponovnog uspostavljanja zasada (sadnice, priprema tla, gnojiva, drugo), kao i izgubljeni prihod tokom perioda potrebnog za ponovno uspostavljanje usjeva. Osim toga, procjenitelji će odrediti da li trenutna produktivnost odražava stvarnu produktivnost zemljišta ili je manja produktivnost rezultat nedovoljnih ulaganja u zemljište. U slučaju da pogođenim osobama pripada naknada za više od godinu dana, usjevi nakon prve godine će se nadoknaditi po bruto tržišnoj vrijednosti.

Za drveće i šume obračun treba izvršiti u skladu sa principom pune zamjenske vrijednosti, pri čemu se stopa naknade T za drvo određuje primjenom sljedeće formule:

$$T = V \times D + TS + C$$

V – Prosječna tržišna vrijednost proizvodnje jednog stabla za godinu dana

D – Prosječan vremenski period potreban za uzgoj novog stabla do nivoa proizvodnje zrelog stabla, u godinama

TS – Troškovi sadnje (rasad, priprema tla, početno gnojenje)

TR – Troškovi rada potrebnog za održavanje usjeva u vremenskom periodu potrebnom za uzgoj novog stabla na prethodni nivo proizvodnje

Jedinična stopa T po stablu tada će se primijeniti na cijelu parcelu pod pretpostavkom prosječne gustine ili na osnovu preciznog prebrojavanja svih stabala.

Stope naknade će se generisati za sljedeće četiri faze razvoja stabla

- Rasad,
- Mlado stablo, neproduktivno,
- Mlado stablo, produktivno, i
- Zrelo stablo.

Većina komercijalnih vrsta stabala daje prinos samo jednom, za razliku od višegodišnjih zasada voćaka, gdje se usjevi mogu sabirati u dužem vremenskom periodu. Stoga bi zamjenska vrijednost u takvim slučajevima trebala biti tržišna vrijednost prosječne drvne masu. U slučajevima kada se pogođene komercijalne šume ne mogu posjeći prije nego što korisnik eksproprijacije dobije pristup parceli, princip naknade će slijediti sličnu shemu kao i kod jednogodišnjih usjeva.

6.1.5 Naknada za poslovne gubitke

Poslovni subjekti koji se moraju premjestiti, primit će naknadu za:

- naknada u punom trošku zamjene za komercijalne objekte i zemljište, u skladu sa istim principima kao prethodno definisanim i navedenim za stambenu imovinu
- troškovi preseljenja, uključujući troškove prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme
- gubitak neto prihoda nastao kao rezultat projektnih aktivnosti do potpunog obnavljanja poslovnih aktivnosti.

Poslovni subjekti koji izgube samo dio svog zemljišta će dobiti novčanu naknadu:

- u visini pune zamjenske cijene zemljišta
- gubitak neto prihoda nastalog kao rezultat projektnih aktivnosti do potpunog obnavljanja poslovnih aktivnosti
- bilo kakve štete uzrokovane građevinskim radovima.

6.2 Matrica prava na naknadu

Ovo poglavlje daje matricu prava na naknadu koja definiše prava na naknadu (bilo u novcu ili u robi) za svaku kategoriju gubitka i svaku grupu pogođenih osoba ili poslovnih subjekata. Naknade su sažete u nastavku.

Za potrebe ovog Projekta još uvijek treba ekspropisati 17 katastarskih parcela u privatnom vlasništvu kako bi se završio otkup zemljišta za cijelo Projektno područje. Svi vlasnici su formalno identifikovani. Svih 17 katastarskih parcela klasifikovano je kako slijedi¹⁵:

- 15 katastarskih parcela označeno je kao obradivo zemljište različitih klasa, od kojih su na 3 zabilježene poljoprivredne aktivnosti
- 1 katastarska parcel je označena kao gradilište
- 1 katastarska parcel je označena kao obradivo zemljište sa kućom/zgradom, dvorištem i pristupom.

Pored gore datog opisa katastarskih parcela pogođenih otkupom zemljišta, zabilježeno je ukupno 9 pogođenih poslovnih subjekata (kao što je opisano u poglavlju 5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom).

¹⁵Klasifikacija izvršena prema klasifikacijama datim na internet stranici (www.katastar.ba) Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove

Plan preseljenja

VRSTA PRAVA, IMOVINE ILI GUBITAKA POD UTJECAJEM PROJEKTA	PRAVO
Domaćinstva	
Gubitak katastarke parcele (zemljište)	<p style="text-align: center;">Zamjenska nekretnina sličnih ili istih karakteristika ili Novčana naknada za zemljišnu parcelu po tržišnoj ili ugovorenoj vrijednosti za katastarsku parcelu (određena prema vrsti parcele) i Transakcioni troškovi kao što su porezi, takse, pravne takse i naknade za ovjeru, naknade za registraciju, putni troškovi i svi drugi takvi troškovi koji nastaju kao rezultat prijenosa imovine i Pravo na traženje potpunog otkupa neisplative parcele i odgovarajuću naknadu kao što je gore navedeno i Pomoć za obnavljanje sredstava za život (gdje je primjenjivo) i Dodatna pomoć za ranjive osobe/porodice/domaćinstva ako je identifikovana</p>
Gubitak stambenog objekta ¹⁶	<p style="text-align: center;">Zamjenska nekretnina sličnih ili istih karakteristika ili Novčana naknada po tržišnoj ili ugovorenoj vrijednosti i Naknada za selidbu i naknada za druge troškove preseljenja i Dodatna pomoć za ugrožena domaćinstva po potrebi</p>
Gubitak stambenog/poslovnog objekta koji se ne može legalizirati ¹⁷	<p style="text-align: center;">Novčana naknada u vrijednosti građevinskog materijala i cijene rada potrebne za legalnu izgradnju takve građevine u slučaju da je pogođena neformalna građevina koja se ne može legalizovati i Transakcioni troškovi kao što je registracija nove imovine i Pomoć u pronalaženju zemljišta za zakup ili dugoročno korištenje</p>
Gubitak pomoćnih objekata	<p style="text-align: center;">Izgrađeno sa dozvolama: novčana naknada po zamjenskoj vrijednosti Izgrađeno bez dozvole: novčana naknada u visini građevinske vrijednosti (vrijednost građevinskog materijala i cijene rada)</p>
Privremeno zauzimanje zemljišta i gubici	<p style="text-align: center;">Pogođeno zemljište i infrastruktura će biti vraćeni u stanje prije projekta i Novčana naknada za privremeno zauzimanje zemljišta u iznosu zakupa po tržišnim cijenama i Novčana naknada za izgublenu imovinu (npr. objekti, stabla) i Naknada po tržišnoj vrijednosti za gubitak neto prihoda od naknadnih usjeva koji se ne mogu posaditi za vrijeme trajanja privremenog zauzimanja (npr. naknada za izgubljene žetve pri prosječnom prinosu/hektaru)</p>
Gubitak prava prolaza	<p style="text-align: center;">Naknada za umanjenu tržišnu vrijednost nekretnine i Alternativni pristup potrebno je obezbijediti tamo gdje je to moguće</p>
Gubitak godišnjih usjeva	<p style="text-align: center;">Pravo na žetvu usjeva ili (ako žetva nije moguća) novčana naknada za usjeve u zamjenskoj vrijednosti</p>
Gubitak višegodišnjih nasada / voćnjaka	<p style="text-align: center;">Pravo na branje voća, povrća itd. i Novčana naknada za višegodišnje biljke i voćna stabla po zamjenskoj vrijednosti</p>

¹⁶Primjenjeno za formalne i neformalne, bespravno izgrađene objekte (osim u posebnom slučaju pod fusnotom 17)

¹⁷Neformalni objekti koje ne mogu biti legalizovani – molimo pogledajte poglavlje 6.1.1. za više detalja

Plan preseljenja

VRSTA PRAVA, IMOVINE ILI GUBITAKA POD UTJECAJEM PROJEKTA	PRAVO
Poslovni subjekti	
Gubitak mjesta poslovanja (trajni gubitak) i gubitak poslovnog prihoda	Zamjenska nekretnina sa sličnim ili istim karakteristikama ili Novčana naknada po zamjenskoj vrijednosti i Novčana naknada za troškove prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme, naknade za selidbu i troškove transporta, uključujući naknadu za troškove registracije poslovanja na drugoj adresi i Novčana naknada za izgublenu dobit (neto prihod) kao rezultat projekta (do 12 mjeseci i do uspostavljanja poslovnih aktivnosti na drugom mjestu, procijenjuje se od slučaja do slučaja (na osnovu računovodstvenih izvještaja ili drugih primjenjivih dokumenata)
Privremeno zauzimanje zemljišta tokom građevinskih radova (poslovanja)	Pogođeno zemljište i infrastruktura će se vratiti u stanje prije projekta i Novčana naknada za privremeno zauzimanje zemljišta u iznosu prematržišnoj vrijednosti i Naknada za bilo koju izgublenu imovinu (kao što su objekti, stabla, itd.)
Gubitak zarade	U slučaju privremenog prekida poslovanja i posljedično privremenog prekida rada zaposlenih: naknada za gubitak zarade zaposlenima, u visini prosječne plate za posljednjih šest mjeseci (isplaćuje se direktno poslodavcu koji će dostaviti dokaz o isplaćenim zaradama u prelaznom periodu) U slučaju prestanka poslovnih aktivnosti kao rezultat projekta: naknada za otpremnine zaposlenima u visini plata isplaćenih u posljednjih šest mjeseci (isplaćuje ga poslodavac direktno zaposlenima, a poslodavac dostavlja dokaz o isplaćenju otpremnini)
Privremeni gubici poslovnih prihoda tokom građevinskih radova (poslovanja koja se ne premještaju)	Novčana naknada za gubitak prihoda (neto prihod) za period u kojem poslovanje nije poslovalo (tj. naknada za period ometanja, koji su direktno uticali na poslovanje poslovnog subjekta, prema ocjeni sudskih vještaka)
Drugo	
Gubitak javne infrastrukture	Javna infrastruktura će se prije uništenja zamijeniti infrastrukturom istih ili boljih specifikacija.
Nedefinisani utjecaj (trajni ili privremeni gubitak)	Svaki nedefinisani utjecaj će se ublažiti u skladu sa principima i ciljevima ovog RP. U slučaju neslaganja između Zakona o eksproprijaciji i politike EBRD-a u konkretnom slučaju, prevladava odredba koja je povoljnija za pogođenog vlasnika/korisnika. U slučaju da se naknadno identifikuju neformalni korisnici zemljišta koji nisu identifikovani tokom popisa i socio-ekonomskog istraživanja, primjenjivaće se prava navedena u ovom dokumentu.
Pomoć za uspostavljanje izvora prihoda za život i ugroženost	Molimo pogledajte poglavlja 7 i 10.2

6.3 Primjena prava na naknadu

Otkup zemljišta i isplata naknada će se sprovoditi u skladu sa sljedećim principima, kao što je dato u nastavku. Napominje se da će pri primjeni ovih principa u slučaju nedosljednosti ili praznina između domaće legislative i zahtjeva EBRD-a prevladati viši standardi.

Implementaciju procesa i obračuna prava i isplate obavljaju dvije strane, pri čemu:

- Općina Ilidža je odgovorna za procese otkupa zemljišta i plaćanja prava po lokalnom zakonodavstvu¹⁸ i za obezbjeđenje zamjenskog poslovnog prostora i zemljišta radi izmještanja i nastavka djelatnosti privremenih objekata;
- Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo¹⁹ odgovoran je za implementaciju svih viših preovladavajućih standarda, koji su predviđeni EBRD-ovim PZ 5, i koji nisu priznati lokalnim zakonodavstvom²⁰ (kao što su naknada za gubitak prihoda za pogođena preduzeća, naknada za neformalne korisnike, specifična pomoć i naknade vezane za preseljenje, troškovi premještanja na drugu adresu i troškovi registracije na drugoj adresi, obnova sredstava za život itd.)

1) Sva nedobrovoljna ekproprijacija imovine ili ograničavanje pristupa imovini/zemljištu će se provoditi u skladu sa važećim zakonodavstvom u FBiH (kao što je dato u poglavlju 3 Pravni okvir) i Zahtjevom EBRD-a PZ 5: Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i prisilno preseljenje, kao kao i dobra međunarodna praksa

2) Nedobrovoljno preseljenje će se izbjeći tamo gdje je to izvodljivo, a ukoliko je isto neizbježno, provodi se kako je opisano u stavu 1.

3) Sve pogođene osobe će biti informisane, adekvatno konsultirane i ohrabrene da učestvuju u cijelom procesu otkupa zemljišta, u skladu sa zahtjevima za planirano objavljivanje informacija i konsultacije navedenim u poglavlju 8 Objavljivanje informacija i konsultacije sa javnošću ovog PP-a.

4) Općina Ilidža će uložiti sve adekvatne napore da zaključi sporazmne nagodbe sa OPP-om. Takvi napori će biti dokumentovani kroz zapisnike koji se bilježe na konsultativnim sastancima.

5) Procjenu imovine će vršiti službeni sudski vještaci. Vrednovati će se i formalna i neformalna imovina.

6) Krajnji/granični datum za utvrđivanje prava naknade za formalne vlasnike je datum kada Općina Ilidža obavještava da je pokrenut postupak eksproprijacije, uz notifikaciju vlasnicima da nemaju pravo na naknadu troškova ulaganja u zemljište ili objekte izvršene nakon što su dobili pismeno obavještenje da je postupak eksproprijacije započeo.

Za bespravno građene objekte, granični datum je datum kada su obavljene ankete opisane u poglavlju 5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom i 5.4 Osobe pogođene projektom za koje će Zavod objaviti javni oglas u dnevnim novinama (proces vodi Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo), o kojemu osobe pogodjene projektom mogu dobiti informaciju i na konsultativnim sastancima. Krajnji datum će biti objavljen i na konsultativnim sastancima.

¹⁸ Pogledati 3 PRAVNI OKVIR i 6 PRAVA

¹⁹ <https://zik.ks.gov.ba/>

²⁰ Vidjeti 4 PRINCIPI, CILJEVI I PROCESI

Osim toga, bilo koja lica koja se nastane u Projektnom području nakon graničnog datuma neće imati pravo na naknadu bilo koje vrste, ali će im se dati dovoljno vremena, zahtijevati da napuste područje i demontiraju pogođene objekte (ako ih ima) prije realizacije projekta. Materijali za njihove demontirane objekte neće biti zaplijenjeni i neće platiti nikakvu kaznu niti će biti krivično kažnjeni.

7) Svim vlasnicima ili korisnicima pogođene imovine u trenutku graničnog datuma bit će isplaćena naknada u punoj zamjenskoj vrijednosti, koja se izračunava kao tržišna vrijednost imovine (osim u slučajevima kada se imovina ne može legalizovati) plus neophodni troškovi za prenos. Naknada će uvijek biti potpuna prije početka ulaska u zemljište ili preuzimanja vlasništva nad imovinom od strane korisnika eksproprijacije. Pitanja vezana za isplatu novčane naknade biće raspravljena i dogovorena sa vlasnicima i svim pogođenim članovima domaćinstava. Novčana naknada će se isplaćivati u cijelosti ili u ratama prema dogovoru sa vlasnicima i pogođenim članovima domaćinstva i kako je definisano ugovorima, na bankovne račune koje su odredili vlasnici, uz saglasnost svih pogođenih članova domaćinstva. U slučajevima kada postoji više od jednog vlasnika imovine, iznosi naknade će se podijeliti i uplatiti na bankovne račune koje oni navedu.

8) Aktivnosti vezane za izgradnju će biti organizirane na način da se izbjegnu ili svedu na najmanju moguću mjeru, ekonomske promjene ili smetnje. To se može postići npr. osiguravanjem prilaznih puteva, prilagođavanjem radnog vremena građevinskih radova itd. Svi kratkoročni utjecaji u vezi sa privremenim zauzimanjem zemljišta u građevinske svrhe biće nadoknađeni u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, kao i u skladu sa EBRD-ovim zahtjevima za bilo kojeg neformalnog vlasnika/korisnika na koje utječe takvo privremeno zauzimanje zemljišta, kao što je dato u poglavlju 6.2 Matrica prava na naknadu.

9) Izvori održavanja i životni standard pogođenih osoba će se poboljšati ili barem vratiti na prethodne uvjete ili nivoe prije početka realizacije Projekta, ovisno o tome šta je više, u što kraćem roku. Ovo će se uraditi kako je opisano u poglavlju 7.2 Realizacija Plana za obnovu izvora održavanja (PO).

10) Pristup informacijama i pomoći ranjivim osobama/domaćinstvima omogućit će Općina Ilidža i Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo kako je opisano u poglavlju 10.2 Pomoć ranjivim grupama ili ljudima.

11) Efikasan mehanizam za podnošenje pritužbi će biti implementiran u skladu sa poglavljem 9 Upravljanje mehanizmom pritužbi i sistem naknada.

12) Sva naknada, kao što je opisano u poglavlju 6.2 Matrica prava na naknade, vršit će se u skladu sa domaćom legislativom i principima okolišne i društvene politike 2019, kao i, preciznije, EBRD-ovim PZ 5: Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i nedobrovoljno preseljenje. Kao što je prikazano u poglavlju 4.2 Ključni principi i ciljevi, postoje razlike i između zahtjeva EBRD-a i domaće legislative.

Općina Ilidža je nadležno tijelo za otkup zemljišta i sve prateće radnje u skladu sa lokalnim zakonodavstvom, dok je Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo tijelo zaduženo za implementaciju svih viših preovladavajućih standarda u skladu sa zahtjevima EBRD-a, tačnije Provedbenog Zahtjeva 5, kao što su ekonomsko raseljavanje i poboljšanje egzistencije ili obnova sredstava za život.

Sažetak glavnih nedostataka je dat u nastavku, međutim prije potpunog utvrđivanja nedostataka i naknade relevantna poglavlja PP-a moraju se u potpunosti iskoristiti:²¹

²¹ Za detaljan pregled pogledati poglavlje 4.2 Ključni principi i ciljevi, 6.1 Principi procjene i 6.2 Matrica prava na naknade

Plan preseljenja

- Prilikom isplate naknade po zamjenskoj vrijednosti, naknada u robi/dobrima za katastarske parcele uključujući zemljište i objekte, pored naknade propisane domaćom legislativom, također će obezbijediti naknadu za zamjensku imovinu, plus neophodne transakcijske troškove povezane sa imovinom kao što su porezi, takse, pravne i naknade za ovjeru, naknade za registraciju, putne troškove i sve druge takve troškove koji mogu nastati kao rezultat transakcije ili prenosa imovine
- Neformalni objekt će se tretirati kao formalni, a naknada će se obezbijediti u skladu sa 6.1 principima procjene i 6.2 matricom prava na naknade²²
- Neformalna OPP će se tretirati kao formalna
- Prilikom isplate naknade za ekonomsko raseljavanje i poboljšanje egzistencije ili obnovu, neformalne OPP će se tretirati kao formalne.

13) U slučaju da su postupci eksproprijacije započeti ili završeni prije objavljivanja ovog dokumenta, Općina Ilidža, kao što je navedeno u poglavlju 5.2.2 Katastarske parcele za koje nije završen otkup zemljišta, će primijeniti procedure opisane u ovom PP-a, vodeći računa da su sve procedure sprovedene u skladu sa PZ 5, kao i domaćom legislativom. Ovo će biti učinjeno pozivanjem prethodnih vlasnika na drugi konsultativni sastanak gdje će biti obaviješteni o svojim dodatnim pravima na naknadu. Nakon što budu upoznati sa ovim pravima, Općina Ilidža i Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo će primijeniti sve tačke iz ovog poglavlja, obraćajući posebnu pažnju na tačku 12. i primjenjujući sva dodatna prava koja ranije nisu posebno predviđena.²³

14) Nakon što se identifikuju sva prava prema lokalnom zakonodavstvu, sva preostala prava koja su identificirana i propisana EBRD-ovim PZ 5 i 6.2 Matricom prava provest će Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo.

²² Vidjeti 6.1.1. Procjena objekata i naknada za građevinsko zemljište

²³Idem

7 OBNOVA UVJETA ZA ŽIVOT

U vrijeme pisanja ovog dokumenta identificirani su sljedeći specifični utjecaji projekta:

- 1) Gubitak prihoda za OPP (poglavlje 5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom)
- 2) Gubitak usjeva na 3 katastarske parcele (poglavlje 5.4 Osobe pogođene projektom).

7.1 Principi (pravo na naknadu, ključni aspekti obnove izvora izdržavanja i prava na poboljšanje) i aktivnosti

Izvori izdržavanja i životni standard pogođenih osoba će se poboljšati ili barem vratiti na prethodne uvjete ili nivoe prije početka realizacije Projekta, ovisno o tome šta je više, u što kraćem roku. Pomoć za obnavljanje izvora izdržavanja (gdje je to primjenjivo²⁴) će odrediti i pružiti Općina Ilidža od slučaja do slučaja. Ova moguća poboljšanja uključuju, ali nisu ograničena na:

- pomoć u identifikaciji i pristupu drugim aktivnostima stvaranja prihoda/izdržavanja
- pomoć u pristupu obuci, razvoju vještina, mogućnostima zapošljavanja
- podrška razvoju poljoprivrede
- savjetovanje koja bi mogla pomoći pogođenim OPP da povećaju svoj prinos i prihod na zemljištu).

Komponente i krajnji korisnici obnove izvora izdržavanja su dati u tabeli 11 ispod.

²⁴ Općina Ilidža ima posebne programe pomoći pri zapošljavanju, pokretanju poslovne djelatnosti i sl., tako da se potencijalne kandidate može uključiti u navedene programe

Plan preseljenja

Vrsta prava ili imovine ili gubitaka pod utjecajem projekta	Pravo na naknadu	Podobni formalni OPP	Metodologija realizacije i detaljna procjena za formalne OPP	Podobni neformalni OPP	Metodologija realizacije i detaljna procjena za neformalne OPP
Domaćinstva					
Gubitak katastarskih parcela (zemljišta)	Pomoć za obnavljanje izvora održavanja	Vlasnici 17 katastarskih parcela (2 predmeta)	Pružiti pomoć u identifikaciji i pristupu drugim aktivnostima stvaranja prihoda/izdržavanja, pomoć u pristupu obuci, razvoju vještina, mogućnostima zapošljavanja, podršci za razvoj poljoprivrede itd., identifikacija poboljšanja koja bi mogla pomoći pogođenom OPP-u da poveća svoj prinos i prihod na zemljištu.	Neformalni korisnik jedne katastarske parcele	Pružiti pomoć u identifikaciji i pristupu drugim aktivnostima stvaranja prihoda/izdržavanja, pomoć u pristupu obuci, razvoju vještina, mogućnostima zapošljavanja, podršci za razvoj poljoprivrede itd., identifikacija poboljšanja koja bi mogla pomoći pogođenom OPP-u da poveća svoj prinos i prihod na zemljištu.
	Dodatna pomoć za ranjive osobe/porodice/domaćinstva ako je identifikovana	Vlasnici 17 katastarskih parcela (2 predmeta)	Pružiti pomoć u identifikaciji i pristupu stručnoj njezi, pristup socijalnim beneficijama, poboljšano školovanje, pomoć u pronalaženju adekvatnog zaposlenja, pomoć za razumijevanje procedura, itd.	Neformalni korisnik jedne katastarske parcele	Pružiti pomoć u identifikaciji i pristupu stručnoj njezi, pristup socijalnim beneficijama, poboljšano školovanje, pomoć u pronalaženju adekvatnog zaposlenja, pomoć za razumijevanje procedura, itd.
Gubitak godišnjih usjeva	Pravo na žetvu usjeva ili (ako žetva nije moguća) novčana naknada za usjeve u zamjenskoj vrijednosti	Vlasnici 17 katastarskih parcela (2 predmeta)	Novčana naknada će biti obezbjeđena u skladu sa procjenom kako je dato u skladu sa poglavljem 6.1.4 Naknada za usjeve i stabla.	Neformalni korisnik jedne katastarske parcele	Novčana naknada će biti obezbjeđena u skladu sa procjenom kako je dato u skladu sa poglavljem 6.1.4 Naknada za usjeve i stabla.
Poslovni subjekti					

Plan preseljenja

Vrsta prava ili imovine ili gubitaka pod utjecajem projekta	Pravo na naknadu	Podobni formalni OPP	Metodologija realizacije i detaljna procjena za formalne OPP	Podobni neformalni OPP	Metodologija realizacije i detaljna procjena za neformalne OPP
Gubitak zarade	U slučaju privremenog prekida poslovanja i posljedično privremenog prekida rada zaposlenih: naknada za gubitak zarade zaposlenima, u visini prosječne plate za posljednjih šest mjeseci (isplaćuje se direktno poslodavcu koji dostavlja dokaz o isplaćene plate u prelaznom periodu)	Zaposlenici u 6 poslovnih subjekata (ukupno 19 zaposlenih)	Ovo se međusobno isključuje sa drugim, dole navedenim, pravom na naknadu u slučaju gubitak zarade, vrsta prava ili imovine ili gubitaka pod utjecajem projekata. Iznos za obračun se zasniva na: Iznos = N x A x E gdje je: N - Broj zaposlenih A - Prosječna plata zaposlenog za posljednjih šest mjeseci E - Trajanje prekida poslovanja	Poslovni subjekti koji se ne premještaju (ukoliko je primjenjivo)	Pokriveno privremenim gubicima poslovnog prihoda tokom građevinskih radova
Privremeni gubici poslovnih prihoda tokom građevinskih radova (poslovni subjekti koji se ne premještaju)	Novčana naknada za gubitak prihoda do završetka građevinskih radova koji direktno utiču na poslovanje poslovnog subjekta, prema ocjeni sudskih vještaka	Zaposlenici u 6 preduzeća (ukupno 19 zaposlenih)	Pokrivreno gubitkom zarade	Poslovni subjekti koji se ne premještaju (ukoliko je primjenjivo)	S obzirom da neformalni OPP ne mogu dati ovjerljive računovodstvene izvještaje ili druge važeće dokumente, naknada se procjenjuje na sljedeći način: Naknada = 1/3 x S x Nv x Tv S – minimalna plaća u FBiH Nv – Broj ukupno pogođenih neformalnih OPP TV – tri mjeseca
Gubitak mjesta poslovanja i gubitak poslovnog prihoda	Pomoć za obnavljanje sredstava za život	Zaposleni u 6 preduzeća (ukupno 19 zaposlenih)	Pružati pomoć u identifikaciji i pristupu drugim aktivnostima stvaranja prihoda/izdržavanja, pronalasku alternativne lokacije za nastavak poslovanja, pomoć u pristupu obuci, razvoju vještina, mogućnostima zapošljavanja, podršci razvoju poljoprivrede itd.	5 uličnih prodavača	Pružati pomoć u identifikaciji i pristupu drugim aktivnostima stvaranja prihoda/izdržavanja, pomoć u pristupu obuci, razvoju vještina, mogućnostima zapošljavanja, podršci za razvoj poljoprivrede itd.

7.2 Realizacija Plana za obnovu izvora izdržavanja (PO)

U nastavku su navedene aktivnosti koje treba preduzeti u cilju realizacije PO-e.

Za implementaciju ovog PO-e nadležna je Općina Ilidža. Ovo će biti obavljeno određivanjem jedne osobe (iz općine) kao službenika za obnavljanje sredstava za život (SPO), koji će biti zadužen za sprovođenje obnove sredstava za život u skladu sa ovim Okvirom. Ova osoba će osigurati primjenu ovog PO-e na OPP-om kao što je opisano u poglavljima 5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom i 5.4 Osobe pogođene projektom, kao i da će pratiti tim zadužen za procedure otkupa zemljišta i eksproprijacije, kako bi identifikovao sve dodatne takve slučajeve i osigurao da supprincipi i aktivnosti su jasno predstavljeni i realizirani, gdje je to primjenjivo, na OPP.

Službenik PO će direktno surađivati sa sljedećim službama Općine Ilidža:

- Služba za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina
- Služba za obrazovanje, kulturu, sport i omladinu
- Služba za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjeglice i raseljena lica
- Služba za boračka pitanja.

Za pogođene osobe službenik PO će preduzeti sljedeće aktivnosti:

- 1) U slučajevima kada postupak eksproprijacije još nije započeo ili nije došao u fazu obavještanja vlasnika katastarske parcele, pored obavještenja, vlasnik će biti obaviješten i o mogućnosti obnove izvora izdržavanja.
- 2) U slučaju da su aktivnosti otkupa zemljišta već u procesu ili su završene, službenik PO će obavijestiti i pozvati OPP na dodatni sastanak kako bi njga/nju obavijestio o mogućnosti obnove izvora izdržavanjai nastavio sa koracima opisanim u nastavku.
- 3) Tokom sastanka, službenik PO će informisati OPP o principima obnavljanja izvora izdržavanjai aktivnostima za OPP, kao i da se konsultuje da li postoje neki drugi potencijalno podobni formalni ili neformalni OPP koji još nisu identifikovani.
- 4) U slučaju da se identifikuju drugi OPP, kao što je opisano u stavu 3, oni će također biti obaviješteni o dostupnosti obnove izvora izdržavanja, principima i aktivnostima prema ovom PP, i pozvani na konsultativni sastanak.
- 5) Službenik PO će obaviti, ili delegirati druge terenske službenike, za obavljanje terenskih posjeta, različitim danima u sedmici, od ponedjeljka do nedjelje, u različito vrijeme u toku dana, na projektno područjena dijelu koji se odnosi na otkup zemljišta kako bi se identifikovali svi drugi potencijalni OPP. Ako se takvi OPP identifikuju, bit će obaviješteni i pozvani na konsultativne sastanke.
- 6) Konačna identifikacija podobnih OPP bit će obavljena do kraja augusta 2022. godine
- 7) Nakon utvrđivanja potreba i podobnosti OPP, od slučaja do slučaja²⁵, Općina Ilidža će, kroz usluge date u ovom dokumentu ili putem drugih dostupnih sredstava, omogućiti i nadgledati proces obnove izvora izdržavanjai pružiti svu potrebnu pomoć u skladu sa ovim RP, tačnije poglavlje 7.1 Principi (podobnost, ključni aspekti obnove izvora izdržavanja i prava na poboljšanje) i aktivnosti.

Za pogođene poslovne subjekte, službenik PO će preduzeti sljedeće aktivnosti:

²⁵Navedeno usljed niskog očekivanog broja OPP, ako se pokaže da je veliki broj OPP, ove aktivnosti će se obavljati u grupama, a ne u skladu sa navedenim scenarijem od slučaja do slučaja.

- 1) Službenik PO će, lično ili preko terenskog službenika, obavijestiti u pisanoj formi i usmeno identificirane OPP, na lokaciji njihovog poslovanja, kao što je navedeno u poglavlju 5.3 Pogođeni poslovni subjekti o mogućnostima obnove izvora izdržavanja prema principima i aktivnostima opisanim u poglavlju 7 Obnova uvjeta za život.
- 2) Ako poslovni subjekat ima više zaposlenih koji rade u različitim smjenama, službenik PO-e ili terenski službenik će lično posjetiti ove subjekte u skladu s radnim smjenama i nastaviti sa obavještavanjem OPP kako je navedeno u sljedećim stavkama.
- 3) Službenik PO će, lično ili preko terenskog službenika, također obavljati terenske posjete, različitim danima u sedmici, od ponedjeljka do nedjelje, u različito doba dana kako bi utvrdio da li bilo koji neformalni OPP posluje (npr. ulični prodavci) unutar projektnog područja, osim onih registrovanih prema poglavlju 5.3 Pogođeni poslovni subjekti. Ako se takve osobe identifikuju, odgovorna osoba će ih obavijestiti o dostupnosti principa i aktivnosti obnove izvora izdržavanja i nastaviti sa koracima navedenim u nastavku.²⁶
- 4) Pismeno obavještenje će sadržavati kontakt informacije i dostupnost službenika PO za konsultativni sastanak sa OPP, pri čemu će se uzeti u obzir vremenska ograničenja specifična za ovu grupu, kao što je radno vrijeme.
- 5) Tokom konsultativnog sastanka, službenik PO će informisati identifikovane pogođene osobe iz ove kategorije o principima (podobnost, ključni aspekti obnove sredstava za život i prava na poboljšanje) i aktivnostima u skladu sa ovim PP i PZ 5. Za ovu grupu fokus će biti na pomoći da se identifikuje i pristupi drugim aktivnostima za stvaranje prihoda/izdržavanja, kao i pomoć u pristupu obuci, razvoju vještina, mogućnostima za zapošljavanje, formalnim sredstvima rada, itd.
- 6) Konačna identifikacija podobnih OPP bit će obavljena do kraja augusta 2022. godine
- 7) Nakon što se identifikuju potrebe i podobnost OPP, od slučaja do slučaja²⁷, Općina Ilidža, kroz usluge date u ovom dokumentu ili putem drugih dostupnih sredstava, će omogućiti i nadgledati proces obnove sredstava za život i pružiti svu potrebnu pomoć u skladu sa ovim PP.

7.3 Partnerstvo za aktivnosti obnove izvora izdržavanja

S obzirom na to da postoji ograničen broj OPP u projektnom području, nema potrebe za angažovanjem eksternog partnera u vezi sa aktivnostima obnove izvora izdržavanja. Ove aktivnosti, na osnovu procjene od slučaja do slučaja, obavlja jedna od Službi općine Ilidža, uključujući:

- Služba za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina
- Služba za obrazovanje, kulturu, sport i omladinu
- Služba za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjeglice i raseljena lica
- Služba za boračka pitanja.

²⁶Ovi naponi će se uglavnom koncentrisati na području okretnice Ilidža gdje će se takve situacije najvjerojatnije dešavati.

²⁷Navedeno usljed očekivanog broja OPP, ako se pokaže da je veliki broj OPP, ove aktivnosti će se obavljati u grupama, a ne u skladu sa navedenim scenarijem od slučaja do slučaja

8 OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I KONSULTACIJE S JAVNOŠĆU

8.1 Glavni rezultati konsultacija sprovedenih za pripremu Plana preseljenja

Za potrebe izrade ovog PP preduzete su sledeće radnje kako bi se osiguralo da dokument bude inkluzivan i da uzima u obzir aktuelne uvjetena terenu.

- Objavljeno obaveštenje o anketiranju, 7 radnih dana prije početka konsultativnog perioda, na 5 lokacija, 3 u blizini okretnice u Hrasnici i 2 na području okretnice na Ilidži.
- O terenskim anketama poslovnih subjekata
- O terenskoj anketi pogođenih osoba/domaćinstava
- Radne studije
- Konsultacije sa Općinom Ilidža.

Glavni rezultati i informacije dobiveni anketama predstavljeni su u poglavlju 5 Osnovni podaci osobama i imovini pogođenim projektom.

8.2 Plan angažmana za dalje faze

Nakon najmanje 10 dana od dana objavljivanja ovog dokumenta, Ministarstvo će putem Općine Ilidža u prostorijama Općine Ilidža organizovati javnu raspravu na kojoj će se predstaviti nacrt PP i razgovarati o svim pitanjima i nedoumicama oko otkupa zemljišta. Ovo je u nadležnosti JIP-a, međutim implementaciju će povjeriti Službi Općine Ilidža za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina.

Oglas će se obaviti u sjedištu Kantona Sarajevo²⁸ u Sarajevu, na [internet stranici Kantona Sarajevo](#)²⁹ i na [stranici društvenih mreža](#)³⁰, kao i na zgradi Općine Ilidža³¹, na [internet stranici Općine Ilidža](#)³² te na [stranici društvenih mreža](#)³³ Općine Ilidža.

U objavama će biti navedeno:

- Gdje se može pristupiti nacrtu dokumenta
- Vrijeme, datum i mjesto održavanja konsultativnog sastanka.

U roku od 10 dana nakon sastanka, Općina Ilidža, preko navedene Službe i drugih po potrebi, će procijeniti i, prema relevantnosti, pripremiti i unijeti sve komentare primljene u pisanoj formi ili tokom sastanka kao i način na koji su oni adresirani u sažetak ovog PP-a.

²⁸Kanton Sarajevo, Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

²⁹<https://vlada.ks.gov.ba/>

³⁰<https://www.facebook.com/vladakantonasarajevo>

³¹ Adresa: Butmirska cesta 12

³² <https://www.opcinailidza.ba/>

³³ <https://www.facebook.com/opcina.ilidza>

8.3 Objavljivanje informacija

Nacrt ovog PP će biti dostupan na [internet stranici Kantona Sarajevo](#)³⁴, na [internet stranici Općine Ilidža](#)³⁵ i na Internet stranici Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo³⁶. Dostupnost dokumenta će biti objavljena na [stranici društvenih mreža](#) Kantona Sarajevo i na [stranici društvenih mreža](#) Općine Ilidža sa linkovima na gore navedene web stranice na kojima se jasno reklamiraju predmetni dokumenti.

Institucije uključene u postupak otkupa zemljišta za otkup zemljišta za projekat – GrCF2 W2 – Tramvajska pruga Sarajevo – Ilidža do Hrasnice (Zavod za izgradnju Kantona i Općina Ilidža) odgovorne su za objavljivanje informacija i konsultacije.

Prije usvajanja i objavljivanja konačnog PP-a, Zavod za izgradnju Kantona je upoznao javnost sa Nacrtom PP-a i to:

- Nacrt PP-a je objavljen na web stranici Zavoda za izgradnju Kantona³⁷ i stavljen na raspolaganje u fizičkim primjercima na svojim adresama u Kaptolu br. 3 u Sarajevu.
- Obavještenje o objavljivanju Nacrta PP-a je objavljeno na oglasnoj tabli Općine Ilidža sa sljedećim podacima:
 - I. Gdje se može pristupiti Nacrtu PP-a,
 - II. Datum „Dana otvorenih vrata“ za konsultacije sa zajednicom,
 - III. Kontakt podatke odgovorne osobe kojoj se pitanja ili komentari mogu dostaviti u pisanoj formi,
 - IV. Rok za podnošenje komentara.
- U prostorijama Općine Ilidža Zavod je organizirao „Dan otvorenih vrata“ za konsultacije sa zajednicom u cilju razmatranja Nacrta PP-a sa OPP-ima.
- U roku od deset dana od dana organiziranja „Dana otvorenih vrata“, OPP će imati mogućnost da dostave pitanja i komentare na planirane aktivnosti.
- Konačni PP će biti objavljen na gore navedenim web stranicama. Ostatak će u javnom domenu tokom cijelog trajanja Projekta.

Osim toga, nakon pokretanja službenog postupka otkupa zemljišta, OPP će pojedinačno posjetiti predstavnici Opštine, Zavoda i službeni sudski vještaci za procjenu vrijednosti imovine. Oni će biti obaviješteni i konsultirani o uticajima Projekta na njihovu imovinu.

Prije pokretanja postupka, Zavod će objaviti javni oglas u dnevnim novinama u FBiH kojim će OPP pozvati na pregovaračke nagodbe. Svi OPP-ovi će tada moći da dobiju dodatne informacije o svojim pravima, a dodatno kroz javno objavljivanje ovog dokumenta, kao i kroz konsultativne sastanke.

³⁴<https://vlada.ks.gov.ba/>

³⁵www.opcinailidza.ba

³⁶<https://zik.ks.gov.ba/>

³⁷<https://zik.ks.gov.ba/>

9 Upravljanje mehanizmom pritužbi i sistem naknada

9.1 Opis mehanizma upravljanja pritužbama

Općina Ilidža će, prema nalogu Ministarstva, obavijestiti sve zainteresovane strane o pritužbenom mehanizmu tako što će saopćiti njegovu dostupnost, funkciju, kontakt osobe i procedure za podnošenje pritužbi na pogođenim područjima, kao i svih vlasnika 17 katastarskih parcela koje ranije nisu stečene tokom konsultativnih sastanaka.

Projektni obrazac za pritužbe (Aneks I) bit će objavljen na on [internet stranici Kantona Sarajevo](#)³⁸ kao i na [internet stranici Općine Ilidža](#)³⁹.

Dodatno, Letak za pritužbe (Annex II) bit će objavljen na:

- [internet stranici Kantona Sarajevo](#)⁴⁰ kao i na [internet stranici Općine Ilidža](#)⁴¹
- na oglasnim tablama Ministarstva i Općine
- na gradilištu prije početka građevinskih radova.

Svi komentari ili nedoumice mogu se uputiti PIU usmeno (lično ili telefonom) ili pismeno popunjavanjem obrasca za javnu pritužbu (ličnom dostavom, poštom ili e-mailom na adresu/broj naveden ispod), bez ikakvih troškovi koji su nastali podnosiocu žalbe. Žalbe se također mogu podnijeti anonimno ili bez upotrebe obrasca ako se ta opcija preferira.

Kontakt podaci odgovorne osobe za Ministarstvo su dati u nastavku.

Ime i prezime: Naida Tukić

Broj telefona: 033/562-212

Email: naida.tukic@ms.ks.gov.ba

Općina će imenovati odgovorno lice, čija će odgovornost biti da dostavi sve žalbe koje primi Općina, u bilo kom od prethodno opisanih oblika PIU.

Kontakt podaci odgovorne osobe za Općinu Ilidža su dati u nastavku.

Ime i prezime: Lamija Halilović

Email: lamija.halilovic@opcinailidza.ba

Sve pritužbe će se evidentirati i dodijeliti im broj, kao i priznati u roku od 5 radnih dana. Svaka pritužba će biti evidentirana u registru sa sljedećim informacijama:

³⁸<https://vlada.ks.gov.ba/>

³⁹www.opcinailidza.ba

⁴⁰<https://vlada.ks.gov.ba/>

⁴¹ www.opcinailidza.ba

- opis pritužbe
- datum prijema pritužbe i kada je potvrda vraćena podnosiocu pritužbe
- opis poduzetih mjera (istraga, korektivne mjere, preventivne mjere)
- datum rješavanja i zatvaranja/pružanje povratnih informacija podnosiocu pritužbe.

Osim korištenja gore opisanog mehanizma pritužbi, podnosioci pritužbi će u svakom trenutku moći tražiti i pravne lijekove u skladu sa zakonima i propisima FBiH. Savjet o ovim pravnim lijekovima obezbjeđuje zakonski zastupnik Općine Ilidža.

9.2 Mehanizam rješavanja pritužbi i posredovanje

Ministarstvo će poduzeti sve adekvatne napore da riješi pritužbu po prispjećuiste. Ako se postavljena pitanja ne mogu riješiti trenutnim korektivnim mjerama, identificirat će se dugoročna korektivna mjera. Podnosilac pritužbe će biti obaviješten o predloženoj korektivnoj radnji i praćenju korektivnih radnji u roku od 20 radnih dana nakon potvrde pritužbe. Identifikovat će se i sprovesti preventivne radnje u cilju sprečavanja ponavljanja istog problema u budućnosti; oni će također biti saopšteni podnosiocu pritužbe.

10 RANJIVE OSOBE

10.1 Identifikovane ranjive grupe ili osobe

Prilikom sprovedenog anketiranja potrebe ovog PP-a, u odnosu na vlasnike 17 katastarskih parcela namijenjenih otkupu zemljišta, identifikovane su tri ranjive osobe, 1 maloljetna ženska osoba sa invaliditetom i 2 osobe starije životne dobi (detaljnije opisano u tabeli 10).

Kada su u pitanju pogođeni poslovni subjekti, identifikovana je jedna ranjiva grupa, a to su veterani/ratni vojni invalidi. Identifikovane su ukupno 4 takve osobe i svi su kategorisani kao zaposleni. Pored toga, identifikovan je 1 ulični prodavač koji pripada ranjivoj grupi starijih osoba. Pomoć ovoj grupi će se pružiti kako je opisano u sljedećem poglavlju.

Ako se tokom realizacije otkupa zemljišta identifikuju bilo koje druge ranjive grupe ili osobe, oni će biti upoznati sa svojim pravima na pomoć i pomoć će se primijeniti prema ovom PP.

10.2 Pomoć ranjivim osobama

Posebna pažnja će se posvetiti potrebama ranjivih grupa na osnovu njihove lične situacije i poduzeti odgovarajuće mjere za pomoć takvim licima.

Sa svakom ugroženom osobom biće održani individualni sastanci kako bi se objasnili kriteriji koji će se uzeti u obzir da bi se ostvarila pomoć i prava i identifikovale njihove potrebe u vezi sa otkupom zemljišta kao načinom zadovoljenja navedenih potreba.

Pomoć kako je opisana u ovom dijelu će biti omogućena od strane Ministarstva preko Općine Ilidža, koja će vršiti procjenu potreba od slučaja do slučaja.

Pomoć može uključivati:

- direktne posjete domovima ranjivih osoba/domaćinstava, uz prethodnu najavu i pristanak (posebno za starije osobe i osobe sa invaliditetom/hronične bolesnike)
- pomoć tokom procesa isplate naknada, tj. osiguravanje da se dokumenti o naknadi i proces plaćanja dobro razumiju (posebno za starije osobe)
- pomoć u ostvarivanju prava na beneficije za ranjive osobe predviđene Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, gdje je primjenjivo
- pomoć u periodu nakon isplate naknade (npr. pomoć u pronalaženju kurseva obuke za poboljšanje zapošljivosti i davanja prioriteta pri zapošljavanju, gdje je to moguće, posebno za siromašne i/ili nezaposlene osobe; pomoć u obezbjeđivanju novca za naknadu i smanjenje rizika od zloupotrebe ili pljačke).

Odgovorno tijelo u okviru ministarstva za takve slučajeve je Služba za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjeglice i raseljena lica.

Plan preseljenja

Identifikovana je specifična ranjiva grupa pogođena projektom, a to su ratni vojni invalidi, gdje poslovni subjekat Izvor Bosne d.o.o. upravlja parkingom uz okretinicu Ilidža i zapošljava četiri RVI. Detaljan opis i angažman interesnih strana dat je u pratećem Planu angažovanja zainteresovanih strana za ovaj projekat. Ukratko, vlasnik katastarske parcele na kojoj se nalazi park je Općina Ilidža. Poslovni subjekat imao je ugovor sa Općinom za obavljanje ovih aktivnosti sa ograničenim trajanjem, koji je u međuvremenu istekao. Prema glavnom projektu, parking ne bi bio u potpunosti uklonjen, već bi se njegova veličina smanjila za ukupno 15 parking mjesta, što bi posljedično dovelo do smanjenja potencijala za ostvarivanje prihoda parkinga. U vrijeme pisanja ovog dokumenta nije jasno da li će parking privremeno prestati s radom kao rezultat realizacije Projekta, na primjer zbog građevinskih radova. Pored pomoći koja će biti pružena u smislu obnove sredstava za život, kao što je navedeno u poglavlju 7 Obnova uvjeta za život, tokom konsultativnog sastanka ova grupa će biti upoznata sa dodatnom pomoći koja se može pružiti u skladu sa datim informacijama u ovom poglavlju.

11 PRAĆENJE I EVALUACIJA

Aktivnosti otkupa zemljišta za preostalih 17 katastarskih parcela pokrenute su u aprilu 2022. godine i proces je još uvijek u toku. Planirano je da aktivnosti otkupa zemljišta traju 6 mjeseci, do kraja oktobra 2022. godine.

Isplata naknada za pogođene poslovne subjekte, kako formalne tako i neformalne, biće otpočete početkom avgusta 2022. godine. Očekuje se da će aktivnosti trajati 3 mjeseca do kraja novembra 2022. godine.

11.1 Obim interne revizije/praćenja

JIPće pratiti cjelokupnu realizaciju procesa otkupa zemljišta, koji, po nalogu Ministarstva, provodi Općina Ilidža. Ovo praćenje uključuje:

- Nadzor i utvrđivanje da su sve aktivnosti razvijene u skladu sa ovim PP
- Identifikovanje potencijalnih problema koji mogu nastati tokom otkupa zemljišta, kao što je upravljanje pritužbama
- Procjena da li su mjere naknade i/ili restauracije dovoljne ako se ukaže potreba
- Identifikovanje načina za ublažavanje i rješavanje uočenih problema

Sve informacije o OPP, njihovim imovinama i njihovim isplatama naknada i mjerama pomoći moraju biti povjerljive.

11.2 Indikatori

Indikatori koji će se koristiti za praćenje su sljedeći:

Ulazni indikatori:

- Broj i vrsta katastarskih parcela zahvaćenih otkupom zemljišta (5.2 Opis imovine pogođene projektom)
- Broj OPP po kategorijama (5.4 Osobe pogođene projektom)
- Broj identifikovanih objekata na pogođenim zemljišnim parcelama (5.2 Opis imovine pogođene projektom)
- Broj katastarskih parcela koje je izvođač radova identifikovao kao potrebne za privremenu eksproprijaciju za potrebe građevinskih radova (ako postoji takva potreba)
- Broj pogođenih registrovanih poslovnih subjekata (5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom)
- Broj pogođenih neregistrovanih poslovnih subjekata (5.3 Poslovni subjekti pogođeni projektom)
- Broj osoba koje traže posebnu pomoć i vrste pomoći za ranjive pojedince/domaćinstva (5.4 Osobe pogođene projektom)
- Broj, formalnost i vrsta pogođenih poslovnih subjekata (5.4 Osobe pogođene projektom)

Izlazni indikatori:

- Broj potpisanih sporazumnih nagodbi
- Broj lica koja se obraćaju sudovima i traže veću naknadu
- Broj javnih sastanaka i konsultacija sa OPP
- Broj OPP koji traže eksproprijaciju cijele katastarske parcele
- Broj OPP kojima je pružena pomoć za ranjive pojedince/domaćinstva
- Broj isplata kojnadoknađuju gubitak sredstava za život
- Broj isplata koje vraćaju gubitak prihoda
- Broj lica/domaćinstava kojima je odobrena posebna pomoć i vrste pomoći
- Broj primljenih pritužbi
- Broj održanih konsultativnih sastanaka

Ishod/Rezultat:

- Broj i procenat uspešno završenih otkupa zemljišta
- Broj i procenat ranjivih osoba za koje su poboljšani uvjeti
- Broj i procenat uspješno riješenih žalbi, uključujući sve sudske sporove u vezi sa otkupom zemljišta
- Broj i procenat uspješnih ponovno pokrenutih i preseljenih poslovnih subjekata (nova lokacija, nivo prihoda, broj zaposlenih)
- Broj i procenat potpuno obnovljenih gubitaka sredstava za život i prihoda
- Broj i procenat privremeno eksproprijiranih parcela vraćenih u prvobitno stanje i na korištenje nosiocu vlasništva
- Ukupna potrošnja na otkup zemljišta i naknade, uključujući sve druge aktivnosti kako je navedeno u 12.2 Budžet i aranžmani za finansiranje

11.3 Učestalost izvještavanja

Usljed relativno malog broja katastarskih parcela koje je potrebno otkupiti i vremenskog okvira Projekta, Ministarstvo će sastavljati mjesečne izvještaje o napretku koji je postignut u realizaciji PP. Izvještaji će biti dostavljeni EBRD-u. Ovi izvještaji će objediniti informacije o naknadama i mjerama vraćanja sredstava za život, konsultacijama, informacijama o pregovorima i rezultatima, pružanju pomoći ranjivim grupama, rješavanju pritužbi itd.

Općina Ilidža će sve sastanke i konsultacije dokumentovati zapisnicima i dostaviti ih EBRD-u.

Kada se završi eksproprijacija svih 17 katastarskih parcela, Ministarstvo će dostaviti završni izvještaj EBRD-u, u kojem će se konstatovati da je proces otkupa zemljišta za Projekt završen i potvrditi da je ovaj PP realizovan. Ovaj izvještaj će također:

- Procijeniti učinkovitost mjera za izbjegavanje i minimiziranje raseljavanja upoređujući stvarne utjecaje Projekta na zemljište i ljude u odnosu na one dokumentirane u PP

Plan preseljenja

- Potvrditi da su sva prava i obaveze opisane u PP-u isporučene, uključujući naknadu pogođenim poslovnim subjektima
- Utvrditi da li su mjere predviđene PP bile efikasne u obnavljanju ili poboljšanju životnog standarda i sredstava za život OPP
- Provjerite sve pritužbe koje su eventualno ostale neriješene.

Završeni izvještaj će predstavljati zaključak o efikasnostirealizacije obaveza iz PP-a, uključujući obnavljanje sredstava za život te identifikovati sve korektivne mjere koje bi bile neophodne za završetak rehabilitacije OPP.

12 Odgovornosti pri realizaciji i finansiranje

12.1 Odgovornosti pri realizaciji

Ministarstvo će preko JIP-a osigurati pravilnu realizaciju ovog PP-a. Provođenje aktivnosti na zemljištu obavlja Općina Ilidža preko Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina. Detaljan pregled dužnosti i odgovornosti dat je u tabeli ispod.

Tabela 11 Podjela odgovornosti za realizaciju⁴²

Zadatak	Odgovorno tijelo
Objavlivanje informacija OPP i mjesnim zajednicama	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Direktna komunikacija i kontakt sa vlasnicima	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Zaključivanje sporazumnih nagodbi	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Eksproprijacija imovine u slučaju da se ne zaključi sporazumna nagodba	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Pružanje pomoći ranjivim licima/domaćinstvima po potrebi	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Plaćanje/pružanje paketa naknade	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Procjena i pružanje pomoći u obnavljanju sredstava za život	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Praćenje i izvještavanje u vezi sa eksproprijacijom	Općina Ilidža / Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo
Praćenje i izvještavanje u vezi privremenog zauzimanja zemljišta nakon početka izgradnje	PIU
Sistem upravljanja pritužbama	PIU

12.2 Budžet i aranžmani za finansiranje

Troškove procesa otkupa zemljišta finansira Općina Ilidža, po dogovoru sa Naručiocem. Detaljna procjena budžeta data je u Aneksu VII Procjena budžeta. Procjena budžeta je urađena u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i EBRD PZ5 (poglavlje 6 Prava na naknadu). Pregled budžeta je dat u tabeli ispod.

Tabela 12 Pretpostavljena raspodjela budžeta

Vrste troškova	Iznos (BAM)
Naknada za sve tipove zemljišta	415,900.00
Naknada za objekte na katastarskim parcelama (formalni i neformalni)	84,000.00
Naknada za usjeve	1,500.00
Naknada za troškove nastale zbog prenosa imovine (kao što su porezi, takse, pravne i notarske takse, takse za registraciju, putni troškovi, itd.)	3,400.00
Pomoć za privremene gubitke poslovnog prihoda tokom građevinskih radova	8,200.00
Naknada za gubitak poslovnog prostora i gubitak poslovnog prihoda	29,400.00
Naknada za gubitak zarade	51,600.00

⁴² Općina Ilidža je nadležna za svu implementaciju u skladu sa lokalnim zakonima, dok je Zavod za izgradnju Kantona odgovoran za implementaciju svih viših standarda EBRD-ovog PZ5.

Plan preseljenja

Vrste troškova	Iznos (BAM)
Privremeni gubici poslovnih prihoda tokom izvođenja građevinskih radova	25,800.00
Pomoć ranjivim osobama	4,500.00
Dodatni troškovi za potrebe obnove sredstava za život	7,000.00
Budžetske rezerve	368,700.00
Ukupno	1,000,000

Budžet odobrava i dogovara sa Naručiocem Vijeće Općine Ilidža. Ukupni budžet za realizaciju otkupa zemljišta i isplate prema Matrici prava i obnove sredstava za život, uključujući sve aktivnosti po ovom PP-u je 1 milion KM, uključujući rezervu. Stvarni troškovi tokom implementacije mogu varirati u zavisnosti od procjena i drugih faktora. Takođe se napominje da ako je bilo koja od vrsta rashoda, izraženih u budžetu, potcijenjena, budžetska rezerva će se koristiti za pokriće tih rashoda. Primjena budžeta, prema vrsti rashoda, bit će u skladu sa poglavljem 6 Prava na naknade.

12.3 Vremenski raspored

Eksproprijacija za 13 katastarskih parcela je završena, a četiri preostaje još dodatno eksproprijacija 4 zemljišne parcele. Procjenjuje se da će eksproprijacija zemljišta biti završena do kraja oktobra 2023. godine.

Očekuje se da će naknada za pogođene poslovne subjekte, naknade za selidbe i obnavljanje sredstava za život, kako je opisano u ovom dokumentu, biti isplaćena do kraja oktobra 2023.

13 ANEKS I – OBRAZAC ZA PRITUŽBE

Rererentni broj	
Puno ime(neobavezno) Želim da podnesem svoju pritužbu anonimno. Tražim da ne se otkriva moj identitet bez moje saglasnosti.	
Kontakt podaci Molimo označite kako želite da vas kontaktiramo (pošta, telefon, e-mail).	Poštom:Molimo navedite adresu: Telefonom: E-mail:
Preferirani jezik komunikacije	Bosanski/Srpski/Hrvatski Engleski(ako je moguće)
Opis incidenta za pritužbe	Šta se desilo? Gdje se to dogodilo? Kome se to desilo? Šta je rezultat problema?
Datum incidenta / pritužbe	Jednokratni incident/pritužba (datum____) Desilo se više puta(koliko?____) Kontinuirano se dešava(trenutno ima problem)
Prijedlog rješenja?	

Potpis:

Datum:

14 ANEKS II – TEKST ZA LETAK O PRITUŽBAMA

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo nastoji da minimizira utjecaj izgradnje sarajevske tramvajske pruge – Ilidža - Hrasnicete da u najvećoj mjeri realizuje Plan preseljenja. Međutim, ako postoje bilo kakvi problemi ili problemi, molimo vas da nas obavijestite o svim nedoumicama ili pritužbama koje možete imati u vezi s projektnim aktivnostima.

Kako podnijeti pritužbu:

Svako može uložiti pritužbu Ministarstvu (kontakt podaci su navedeni u nastavku) ili izvođaču na sljedeći način:

- a. usmeno (uživo ili putem telefona)
- b. pismenim putem popunjavanjem priloženog obrasca za pritužbe na projekat, koji se dostavlja lično, kao i poštom ili e-mailom.

IME: Tukić Naida

TELEFON: 033/562-212

EMAIL: naida.tukic@ms.ks.gov.ba

Ovlašteno lice od strane Klijenta

Pritužbe se također mogu podnijeti anonimno. Osim toga, ako želite da vaša pritužba ostane povjerljiva, Ministarstvo će osigurati da se vaše ime i kontakt podaci ne otkrivaju bez vašeg pristanka i da će pristup ovim informacijama imati samo osobe koje su direktno uključene u istragu vaše pritužbe. Ako nije moguće u potpunosti istražiti pritužbu bez otkrivanja vašeg identiteta ili sadržaja vaše pritužbe, o tome ćete biti obaviješteni.

15 ANEKS III – Obavijest o anketiranju

OBAVIJEST O ANKETIRANJU

ZA VLASNIKE / KORISNIKE KATASTARSKIH / ZEMLJIŠNIH PARCELA I OBJEKATA KOJI ĆE BITI PREDMET EKSPROPRIJACIJE ZA

GrCF2 W2 - Sarajevo E-Tram

Obavještavamo vas da će informativni popis i socio-ekonomskoanketiranje vlasnika/korisnika katastarskih parcela i pripadajućih objekata na području obuhvaćenom planiranom dionicom za tramvajsku prugu Ilidža-Hrasnica, sa okretnicom Ilidža i okretnicom Hrasnica, koja može biti predmet eksproprijacije, biti izvršeno u periodu 25.04. - 29.04. 2022. Anketa se odnosi na vlasnike/korisnike katastarskih parcela navedenih na kraju ovog obavještenja. Prisustvovanje anketi je na dobrovoljnoj osnovi i nije dio procesa eksproprijacije, već služi isključivo u informativne svrhe.

Svrha ovog anketiranja je prikupljanje socio-ekonomskih podataka o porodicama, fizičkim i pravnim licima koji žive ili rade na lokacijama na kojima je planirana eksproprijacija, kako bi se omogućio pravičan sistem otkupa imovine i osiguralo bolje planiranje projekata.

Prikupljeni podaci su povjerljivi i koristit će se isključivo u svrhu izrade „Plana otkupa zemljišta i preseljenja egzistencijalne imovine“te za potrebe Projekta.

Za učešće u anketi kontaktirajte nas na tel: +387 67 106 69 44, e-mail: drustveno.ekonomski@gmail.com. Sastanci sa strankama biće organizovani u dogovoru sa istima. Ukoliko niste u mogućnosti da prisustvujete sastanku, anketa se može obaviti i putem telefona.

Spisak parcela:

KO Hrasnica: 1808/1, 1807/1, 1086/1, 1085/1, 1804/1, 1083/1, 1082/1, 1801/1, 1800/1, 1799/1, 1798/1, 1711/1, 1710/1, 1709/1, 1709/1, 1708/1

KO Ilidža: 3/6, 3/23, 914/1, 921, 928, 956/1, 956/21, 956/22, 956/39, 2080, 2081

Molimo vas da nas kontaktirate ukoliko parcela koja vas zanima nije na ovoj listi.

Unaprijed se zahvaljujemo na saradnji,

Konsultantski tim

16 ANEKS IV – SAŽETAK PODATAKA O KATASTARSKIM PARCELAMA

16.1 Parcele označene građevinskom dozvolom, ali nisu dio projektnog područja

Br.	Katastarska parcela	Vlasništvo	Površina (m ²)	Klasifikacija
1	1706/2	Državno	335	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
2	1705/2	Državno	365	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
3	1704/2	Državno	329	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
4	1703/2	Državno	310	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
5	1702/2	Državno	175	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
6	1701/2	Privatno	199	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
7	1700/1	Državno	216	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
8	1699/2	Državno	637	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
9	1698/2	Državno	530	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
10	1697/2	Državno	265	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
11	1696/2	Državno	635	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
12	1695/2	Državno	469	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
13	1694/2	Državno	297	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
14	1693/2	Državno	164	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
15	1692/2	Državno	144	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
16	1691/1	Državno	477	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
17	1690/2	Državno	223	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
18	1689/1	Privatno	776	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
19	1688/1	Privatno	719	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
20	1687/1	Privatno	998	Obradivo zemljište/ zemljište 1, klase 388 Obradivo zemljište/ zemljište 2, klase 610
21	1686/1	Privatno	350	Obradivo zemljište/ zemljište 1, klase 141 Obradivo zemljište/ zemljište 2, klase 209
22	1685/1	Privatno	768	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
23	3007/3	Privatno	390	Obradivo zemljište/ zemljište I klase

Plan preseljenja

24	3010/3	Privatno	205	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
25	3011/3	Privatno	260	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
26	3012/3	Privatno	285	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
27	3017/3	Privatno	235	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
28	3018/3	Privatno	105	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
29	3019/3	Privatno	97	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
30	3020/3	Privatno	97	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
31	3024/3	Privatno	105	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
32	3027/3	Privatno	135	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
33	3028/3	Privatno	218	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
34	3033/3	Privatno	124	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
35	3034/3	Privatno	124	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
36	3036/3	Privatno	240	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
37	3038/3	Privatno	200	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
38	3039/3	Privatno	224	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
39	3040/3	Privatno	218	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
40	3041/3	Privatno	211	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
41	3045/3	Privatno	116	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
42	3046/3	Privatno	115	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
43	3049/3	Privatno	214	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
44	3050/3	Privatno	195	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
45	3053/3	Privatno	176	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
46	3054/3	Privatno	211	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
47	3057/3	Privatno	147	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
48	3058/3	Privatno	166	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
49	3059/3	Privatno	165	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
50	3062/3	Privatno	138	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
51	3063/3	Privatno	179	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
52	3066/3	Privatno	150	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
53	3067/2	Privatno	150	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
54	3068/3	Privatno	75	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
55	3069/2	Privatno	60	Obradivo zemljište/ zemljište II klase

Plan preseljenja

56	3070/2	Privatno	138	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
57	3071/2	Privatno	87	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
58	3072/2	Privatno	225	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
59	3073/3	Privatno	68	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
60	3074/2	Privatno	112	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
61	3075/2	Privatno	160	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
62	3076/2	Privatno	199	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
63	3077/2	Privatno	347	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
64	3078/2	Privatno	172	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
65	3079/2	Privatno	178	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
66	3080/2	Privatno	315	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
67	3081/2	Privatno	153	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
68	3082/2	Privatno	143	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
69	3083/2	Privatno	119	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
70	3084/2	Privatno	123	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
71	3085/2	Privatno	133	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
72	3086/2	Privatno	229	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
73	3087/2	Privatno	257	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
74	3088/2	Privatno	253	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
75	3089/2	Privatno	138	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
76	3090/2	Privatno	136	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
77	3091/2	Privatno	300	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
78	3148/2	Privatno	76	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
79	3149/2	Privatno	90	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
80	3150/3	Privatno	276	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
81	3151/3	Privatno	77	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
82	3152/3	Privatno	154	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
83	3153/3	Privatno	150	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
84	3154/3	Privatno	133	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
85	3155/3	Privatno	123	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
86	3156/3	Privatno	123	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
87	3157/3	Privatno	140	Obradivo zemljište/ zemljište I klase

Plan preseljenja

88	3158/3	Privatno	140	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
89	3160/3	Privatno	150	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
90	3161/3	Privatno	150	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
91	3162/3	Privatno	154	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
92	3163/3	Privatno	175	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
93	3164/3	Privatno	140	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
94	3165/3	Privatno	140	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
95	3166/3	Privatno	774	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
96	3201/3	Privatno	84	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
97	3198/2	Privatno	121	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
98	3197/2	Privatno	95	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
99	3196/2	Privatno	60	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
100	3195/3	Privatno	28	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
101	3194/2	Privatno	15	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
102	3193/2	Privatno	2	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
103	487	Privatno	26	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
104	486	Privatno	42	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
105	485/2	Privatno	54	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
106	484/2	Privatno	44	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
107	483/2	Privatno	56	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
108	482/2	Privatno	86	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
109	481/4	Privatno	37	Pristupna cesta
110	481/3	Privatno	51	Obradivo zemljište/ zemljište I klase
111	480/2	Privatno	114	Voćnjak II klase
112	478/2	Privatno	40	Dvorište
113	1772/2	Državno	637	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
114	1774/2	Državno	1389	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
115	1775/2	Državno	118	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
116	1776/2	Državno	120	Obradivo zemljište/ zemljište III klase
117	1777/2	Državno	215	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
118	1812/2	Državno	158	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
119	1811/2	Državno	88	Obradivo zemljište/ zemljište II klase

Plan preseljenja

120	1810/2	Državno	42	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
121	1809/2	Državno	171	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
122	1808/2	Državno	383	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
123	1807/2	Državno	392	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
124	1806/2	Državno	408	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
125	1805/2	Državno	436	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
126	1804/2	Državno	170	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
127	1803/2	Državno	462	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
128	1802/2	Državno	126	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
129	1801/2	Državno	162	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
130	1800/2	Državno	342	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
131	1799/2	Državno	335	Obradivo zemljište/ zemljište II klase
132	1798/2	Državno	580	Obradivo zemljište/ zemljište II klase

16.2 Parcele koje su ekspropisane prije početka projektnih aktivnosti koje su upisane kao državne u zemljišnim knjigama

Br.	Katastarska parcela	Vrsta	Površina (m ²)	Klasifikacija
1	914/1	Državno	1170	Zemljište I klase
2	928	Državno	4506	Kuća i zgrada, Dvorište
3	2080	Državno	10340	Željeznička pruga
4	2081	Državno	2069	Pristupna cesta
5	563/3	Državno	102	Obradivo zemljište / zemljište I klase
6	571	Državno	1.681	Pristupna cesta
7	1665	Državno	55.810	Cesta
8	1712	Državno	3.313	Cesta
9	1738	Državno	772	Nekategorizirana cesta
10	2092	Državno	6.760	Cesta
11	2093	Državno	43.920	Cesta
12	2366/2	Državno	90	Pristupna cesta
13	2368	Državno	29.039	Cesta
14	288/8	Državno	30.255	Cesta
15	3204	Državno	11.886	Pristupna cesta
16	3208/2	Državno	80	Pristupna cesta
17	3/6	Državno	1275	Obradivo zemljište / zemljište III klase
18	3/25	Državno	3610	Gradilište
19	556/2	Državno	168	Cesta
20	557/2	Državno	280	Cesta
21	558/2	Državno	254	Cesta
22	560/2	Državno	274	Cesta
23	561/2	Državno	307	Cesta
24	956/1	Državno	9919	Pašnjak I klase
25	956/21	Državno	77	Pašnjak I klase
26	956/22	Državno	54	Poslovni objekt

Plan preseljenja

27	956/39	Državno	67	Gradilište
28	1512/2	Državno	131	Lokalna cesta
29	1729/2	Državno	1.190	Gradilište
30	2422/2	Državno	62	Cesta
31	2423/5	Državno	98	Cesta
32	2423/6	Državno	221	Cesta
33	2426/2	Državno	644	Cesta
34	2427/2	Državno	472	Cesta
35	2429/2	Državno	485	Cesta
36	2430/2	Državno	302	Cesta
37	2431/2	Državno	538	Cesta
38	2432/2	Državno	554	Cesta
39	2434/2	Državno	476	Cesta
40	2435/2	Državno	409	Cesta
41	2437/2	Državno	462	Cesta
42	2438/2	Državno	408	Cesta
43	2439/2	Državno	434	Cesta
44	2440/2	Državno	896	Cesta
45	2441/2	Državno	517	Cesta
46	2450/2	Državno	1.670	Cesta
47	2451/2	Državno	462	Cesta
48	2452/2	Državno	321	Cesta
49	2455/2	Državno	62	Cesta
50	2487/3	Državno	196	Cesta
51	2490/3	Državno	271	Cesta
52	2491/3	Državno	145	Cesta
53	2492/3	Državno	146	Cesta
54	2493/3	Državno	211	Cesta
55	2494/3	Državno	191	Cesta
56	2495/3	Državno	164	Cesta
57	2496/3	Državno	200	Cesta

Plan preseljenja

58	2497/3	Državno	324	Cesta
59	2498/2	Državno	265	Cesta
60	2500/2	Državno	236	Cesta
61	2501/2	Državno	249	Cesta
62	2504/2	Državno	344	Cesta
63	2505/2	Državno	429	Cesta
64	2506/2	Državno	246	Cesta
65	2514/3	Državno	441	Cesta
66	2514/4	Državno	467	Cesta
67	2515/2	Državno	280	Cesta
68	2516/2	Državno	254	Cesta
69	2520/2	Državno	386	Cesta
70	2520/3	Državno	258	Cesta
71	3007/2	Državno	240	Obradivo zemljište / zemljište I klase
72	3010/2	Državno	144	Obradivo zemljište / zemljište I klase
73	3017/2	Državno	120	Obradivo zemljište / zemljište I klase
74	3018/2	Državno	60	Obradivo zemljište / zemljište I klase
75	3019/2	Državno	56	Obradivo zemljište / zemljište I klase
76	3020/2	Državno	48	Obradivo zemljište / zemljište I klase
77	3023/2	Državno	80	Obradivo zemljište / zemljište I klase
78	3024/2	Državno	60	Obradivo zemljište / zemljište I klase
79	3027/2	Državno	76	Obradivo zemljište / zemljište I klase
80	3028/2	Državno	104	Obradivo zemljište / zemljište I klase
81	3033/2	Državno	68	Obradivo zemljište / zemljište I klase
82	3034/2	Državno	776	Obradivo zemljište / zemljište I klase
83	3036/2	Državno	124	Obradivo zemljište / zemljište II klase
84	3038/2	Državno	96	Obradivo zemljište / zemljište I klase
85	3039/2	Državno	108	Obradivo zemljište / zemljište I klase
86	3041/2	Državno	42	Obradivo zemljište / zemljište I klase
87	3045/2	Državno	16	Obradivo zemljište / zemljište I klase
88	3046/2	Državno	8	Obradivo zemljište / zemljište I klase

Plan preseljenja

89	3049/2	Državno	14	Obradivo zemljište / zemljište I klase
90	3050/2	Državno	13	Obradivo zemljište / zemljište I klase
91	3053/2	Državno	12	Obradivo zemljište / zemljište I klase
92	3054/2	Državno	14	Obradivo zemljište / zemljište I klase
93	3057/2	Državno	9	Obradivo zemljište / zemljište I klase
94	3058/2	Državno	11	Obradivo zemljište / zemljište I klase
95	3062/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
96	3063/2	Državno	11	Obradivo zemljište / zemljište II klase
97	3066/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište II klase
98	3150/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište II klase
99	3151/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište II klase
100	3152/2	Državno	16	Obradivo zemljište / zemljište II klase
101	3154/2	Državno	20	Obradivo zemljište / zemljište II klase
102	3155/2	Državno	14	Obradivo zemljište / zemljište II klase
103	3156/2	Državno	13	Obradivo zemljište / zemljište II klase
104	3157/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
105	3158/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
106	3159/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
107	3160/2	Državno	6	Obradivo zemljište / zemljište I klase
108	3161/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
109	3162/2	Državno	12	Obradivo zemljište / zemljište I klase
110	3163/2	Državno	6	Obradivo zemljište / zemljište II klase
111	3164/2	Državno	5	Obradivo zemljište / zemljište I klase
112	3165/2	Državno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
113	3166/2	Državno	110	Obradivo zemljište / zemljište I klase
114	3201/2	Državno	3	Obradivo zemljište / zemljište II klase
115	3202/2	Državno	33	Obradivo zemljište / zemljište II klase
116	488	Državno	2.519	Pristupna cesta
117	2369	Državno	10.019	Cesta
118	2370	Državno	3.009	Cesta

17.3 Parcele koje su eksproprisane prije početka projektnih aktivnosti koje nisu upisane kao državne u zemljišnim knjigama

Br.	Katastarska parcela	Vlasništvo	Površina (m ²)	Klasifikacija
1	1684/4	Privatno	210	Obradivo zemljište / zemljište I klase
2	1684/3	Privatno	62	Obradivo zemljište / zemljište I klase
3	3203/1	Privatno	390	Obradivo zemljište / zemljište I klase
4	3059/2	Privatno	10	Obradivo zemljište / zemljište I klase
5	3011/2	Privatno	162	Obradivo zemljište / zemljište I klase
6	3012/2	Privatno	160	Obradivo zemljište / zemljište I klase
7	1509/2	Privatno	600	Obradivo zemljište / zemljište I klase
8	554	Privatno	860	Obradivo zemljište / zemljište I klase Ostalo neplodno tlo
9	1683/1	Privatno	389	Obradivo zemljište / zemljište II klase
10	1697/2	Privatno	286	Obradivo zemljište / zemljište II klase
11	1698/2	Privatno	268	Obradivo zemljište / zemljište II klase
12	3200/2	Privatno	76	Obradivo zemljište / zemljište II klase
13	3199/2	Privatno	144	Obradivo zemljište / zemljište II klase
14	1737/3	Privatno	462	Gradilište
15	1736/3	Privatno	760	Gradilište
16	1734/2	Privatno	266	Gradilište
17	1733/2	Privatno	231	Gradilište
18	1732/2	Privatno	975	Gradilište
19	1730/6	Privatno	2135	Gradilište
20	1716/41	Privatno	610	Gradilište
21	1728/8	Privatno	149	Gradilište
22	1727/8	Privatno	137	Gradilište
23	1726/2	Privatno	55	Gradilište
24	1725/2	Privatno	180	Gradilište
25	1722/2	Privatno	230	Gradilište
26	1720/2	Privatno	260	Gradilište

Plan preseljenja

27	1719/4	Privatno	1031	Gradilište
28	1683/3	Privatno	120	Gradilište
29	1694/2	Privatno	308	Gradilište
30	1695/2	Privatno	835	Gradilište
31	1690/2	Privatno	398	Gradilište
32	1696/2	Privatno	271	Gradilište
33	1697/4	Privatno	45	Gradilište
34	1700/2	Privatno	359	Gradilište
35	1702/2	Privatno	99	Gradilište
36	1511/2	Privatno	171	Gradilište
37	1510/2	Privatno	76	Gradilište
38	1503/2	Privatno	80	Gradilište
39	1502/2	Privatno	1031	Gradilište
40	1498/2	Privatno	65	Gradilište
41	1739/2	Privatno	205	Ostalo neplodno tlo
42	555/2	Privatno	183	Cesta
43	559/2	Privatno	232	Cesta
44	562/2	Privatno	230	Cesta
45	564/2	Privatno	853	Cesta
46	567/2	Privatno	697	Cesta
47	569/2	Privatno	614	Cesta
48	2511/2	Privatno	557	Cesta
49	2489/3	Privatno	231	Cesta
50	2488/3	Privatno	206	Cesta
51	2444/1	Privatno	1018	Cesta
52	2436/2	Privatno	479	Cesta
53	2428/2	Privatno	476	Cesta
54	2425/2	Privatno	776	Cesta
55	2424/2	Privatno	1078	Cesta
56	2444/2	Privatno	1018	Voćnjak II klase
57	1513/2	Privatno	458	Dvorište

Plan preseljenja

58	1689/2	Javno	142	Obradivo zemljište / zemljište II klase
59	1688/2	Javno	137	Obradivo zemljište / zemljište II klase
60	1687/2	Javno	232	Obradivo zemljište / zemljište II klase
61	1686/2	Javno	95	Obradivo zemljište / zemljište II klase
62	1685/2	Javno	227	Obradivo zemljište / zemljište II klase
63	1684/2	Javno	300	Obradivo zemljište / zemljište II klase
64	572/1	Javno	2244	Pašnjak I klase
65	572/2	Javno	3660	Pašnjak I klase
66	1711/2	Javno	195	Obradivo zemljište / zemljište II klase
67	1710/2	Javno	174	Obradivo zemljište / zemljište II klase
68	1709/2	Javno	256	Obradivo zemljište / zemljište II klase
69	1708/2	Javno	262	Obradivo zemljište / zemljište II klase
70	1707/2	Javno	722	Obradivo zemljište / zemljište III klase

16.3 Katastarske parcele koje tek treba da budu eksproprisane u okviru projektnog područja

Br.	Katastarska parcela	Vlasništvo	Površina (m ²)	Klasifikacija
1	3/23	Privatno	422	Gradilište
2	921	Privatno	610	Obradivo zemljište I klase 185 Kuća i Zgrada 59 Dvorište 226 Pristupna cesta 140 Ukupna površina (m ²) 610
3	1808/1	Privatno	1.718	Obradivo zemljište / zemljište II klase
4	1807/1	Privatno	2.008	Obradivo zemljište / zemljište II klase
5	1806/1	Privatno	1.978	Obradivo zemljište / zemljište II klase
6	1805/1	Privatno	2.028	Obradivo zemljište / zemljište II klase
7	1804/1	Privatno	785	Obradivo zemljište / zemljište II klase
8	1803/1	Privatno	1.926	Obradivo zemljište / zemljište II klase

Plan preseljenja

9	1802/1	Privatno	575	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
10	1801/1	Privatno	662	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
11	1800/1	Privatno	1.248	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
12	1799/1	Privatno	1.243	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
13	1798/1	Privatno	2.058	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
14	1711/1	Privatno	648	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
15	1710/1	Privatno	575	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
16	1709/1	Privatno	919	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase
17	1708/1	Privatno	868	Obradivo zemljište / zemljište I klase Obradivo zemljište / zemljište II klase

17 ANEKS V – UPITNIK ZA POSLOVNE SUBJEKTE

Broj upitnika:	
Datum i vrijeme anketiranja:	
Vrijeme početka i kraja:	
Anketiranje izvršeno od strane:	

Lokacija/Mjesna zajednica:	
Adresa:	
Broj katastarske parcele:	
Puno ime ispitanika:	
Kontakt ispitanika:	
Pozicija ispitanika u poslovnom subjektu:	

1. UVOD

1.3. Jeste li obaviješteni o planiranoj eksproprijaciji? Od koga? Kada?

1.2. Jeste li zadovoljni do sada primljenom količinom informacijama? (ocjena od 1 do 5, pri čemu je 1 najniža)

1.3. Po vašem mišljenju, koji je najefikasniji način da se više informišete o detaljima ovog projekta? (npr. sastanci sa općinskim predstavnicima, putem javnih skupova, letaka, dnevnih novina, radija, televizije ili na neki drugi način?)

2. OPĆI PODACI O POSLOVNIM SUBJEKTIMA POGOĐENIM PROJEKTOM

Ukupna površina katastarske parcele:		
Da li je pogođena cijela katastarska parcela:	DA ili NE	Ako NE, navesti površinu pogođene parcele: m ²
Vrsta poslovne aktivnosti:		
Godina osnivanja:		
Vlasnik(suvlasnik):		
Spol vlasnika:		
Da li je poslovni subjekt formalno registrovan:		
Pravni oblik poslovanja (ako je formalno registrovan):		
Pravni status poslovne strukture:		
Broj zaposlenika:		
Prosječan godišnji obrt:		
Prosječan godišnji bruto prihod:		
Prosječan godišnji neto prihod:		

3. Opći podaci o zaposlenicima

8	Nivo obrazovanja i zanimanje	Dob	Spol		Zarada	Dužina radnog odnosa	Broj izdržavanih	Udaljenost mjesta stanovanja do radnog mjesta (km)	Odnos između vlasnika i zaposlenika
1.			M	F					

Plan preseljenja

4. UTJECAJ PROJEKTA I PREFERIRANI TIP NAKNADE

4.1. Šta pretpostavljate da bi mogli biti glavni problemi za vas izazvani projektom?

Gubitak sredstava za život	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	Ostalo(precizirati):	Ostalo(precizirati):

(1:Najvažnije,2drugo najvažnije,etc.–0:nije bitno ili nije primijenjivo)

4.2. Po vašem mišljenju, kako bi se problemi mogli riješiti?

4.3. Šta mislite da bi bila najadekvatnija naknada?

Novčana naknada	Obezbeđenje zamjenskog mjesta za poslovanje	Ostalo(precizirati):	Ostalo(precizirati):

4.4. Koji su vaši planovi nakon eksproprijacije?

18 ANEKS VI – UPITNIK ZA VLASNIKE I KORISNIKE, FORMALNE I NEFORMALNE

Broj upitnika:	
Datum i vrijeme anketiranja:	
Vrijeme početka i kraja:	
Anketiranje izvršeno od strane:	

Lokacija/Mjesna zajednica:	
Adresa:	
Broj katastarske parcele:	
Fotografije(ref.br.):	

Puno ime ispitanika:	
Kontakt telefon ispitanika:	
Etnička pripadnost:	

1. UVOD

1.1. Jeste li obaviješteni o planiranoj eksproprijaciji? Od koga? Kada?

1.2. Da li ste zadovoljni do sada primljenom količinom informacija?(ocjena od 1 do 5, pri čemu je 1 najniža)

1.3. Po vašem mišljenju, koji je najefikasniji način da se više informišete o detaljima ovog projekta? (npr. sastanci sa općinskim predstavnicima, putem javnih skupova, letaka, dnevnih novina, radija, televizije ili na neki drugi način?)

2. OPĆI PODACI O POGOĐENOJ IMOVINI

Ukupna površina zemljišta:	_____ m ²
U slučaju da ne znate tačnu ukupnu površinu zemljišta, molimo navedite približnu površinu zemljišta	_____ m ²
Da li je pogođena cijela parcela:	DA ili NE Ako NE, navedite površinu pogođenog dijela: _____ m ²
Vrsta imovine:	a) Stambena kuća bez zemljišta b) Stambena kuća sa poljoprivrednim zemljištem c) Stambena kuća sa zemljištem (navesti tip zemljišta _____) d) Stambena kuća sa formalnim ili neformalnim poslovnim prostorom (upitnika poslovne subjekte također mora biti ispunjen kao dodatak ovom upitniku) e) Vikendica bez zemljišta f) Vikendica sa poljoprivrednim zemljištem g) Ostalo _____
Pomoćni objekti (ograda, ostava, itd.):	(upišite vrstu i broj objekata) _____ (upišite prosječnu starost objekta) _____ Da li su pomoćni objekti izgrađeni sa ili bez dozvola? _____
Da li je ispitanik (ili njegova/njena porodica) vlasnik zemljišta?	DA ili NE
<i>Ako je zemljište u vlasništvu domaćinstva:</i>	
Suvlasništvo?	DA ili NE (ako DA, ko su drugi vlasnici?) _____
Da li je vlasništvo formalno registrovano?	DA ili NE
Da li je process legalizacije u toku?	DA ili NE (ako DA, u kojoj je fazi legalizacija?) _____
<i>Ako je domaćinstvo korisnik zemljišta:</i>	
Formalni stanari?	DA ili NE (ako DA, da li je zemljište PRIVATNO ili DRŽAVNO VLASNIŠTVO? Označiti jednu opciju)
Upotrab na osnovu neformalnog dogovora?	DA ili NE (ako DA, s kim je postignut dogovor?) _____
U potpunosti neformalno?	DA ili NE (ako DA, kako i kada ste došli u posjed zemljišta?) _____

Plan preseljenja

INFORMACIJE O ZAKONSKIM SPOROVIMA:

Bilo kakvi zakonski sporovi (raniji ili trenutni) vezani za zemljište ili imovinu na zemljištu?	DA ili NE
Ako DA, molimo kraći opis:	

Zapažanja ili komentari:

3. POLJOPRIVREDNE I STOČARSKE DJELATNOSTI (ako ih ima)

4.

4.1. Na pogođenom dijelu zemljišne parcele nalazi se:

Poljoprivredno zemljište

Da li koristite zemljište za žetvu? Yes No (preskočite sljedeća pitanja) Šta uzgajate? _____

Prosječan prinos na parceli _____ kg

Prinos čini približno koji procenat vaše ukupne ishrane? 10% 30% 50% 75% 90% _____

Da li prodajete vase prinose? Yes No (prekočite sljedeća pitanja)

Žetva je vaš primarni izvor prihoda? Yes No

Žetva je vaš sekundarni izvor prihoda? Yes No

Voćnjak

Koje vrste se nalaze u voćnjaku: _____

Sadnice su stare: 5 years old 20 years old 50 years old _____

Da li ubirete voće iz voćnjaka? Yes No

Prosječan prinos voćnih stabala: _____ kg

Prinos čini približno koji procenat vaše ukupne ishrane? 10% 30% 50% 75% 90% _____

Da li prodajete voće? Yes No (preskočite sljedeća pitanja)

Žetva je vaš primarni izvor prihoda? Yes No

Žetva je vaš sekundarni izvor prihoda? Yes No

Livada/pašnjak Da li koristite livadu/pašnjak i u koje svrhe? _____

Da li uzgajate životinje? (koje?) _____

Ako DA, kako koristite životinje?

(a) Za vlastitu upotrebu, b) za prodaju proizvoda, c) oboje

Ostalo navesti šta?

_____ Zapažanja ili komentari:

5. OPĆI PODACI O ČLANOVIMA POGOĐENIH DOMAĆINSTAVA

Informacije o članovima koji žive na zemljišnoj parceli

#	Puno ime	Odnos sa glavom domaćinstva (HH)	Godina rođenja	Spol	Nivo obrazovanja	Zaposlen/n ezaposlen	Etnička pripadnost	Da li je član domaćinstva u mogućnosti da čita i piše?	Ranjivost*
1		HH		M F					
2				M F					
3				M F					

*Ranjivost može biti: fizički invaliditet, mentalni invaliditet, hronična bolest, starija osoba, jednočlano domaćinstvo, nezaposlenost, drugo

Zapažanja ili komentari:

Plan preseljenja

SOCIO-EKONOMSKI PODACI O POGOĐENOM DOMAĆINSTVU

5.1. Ukupni prihod domaćinstva

U koju od navedenih kategorijaspadaju ukupna prosječna mjesečna primanja vašeg domaćinstva:

Manje od BAM 400	
Između BAM 400 i BAM 800	
Između BAM 801 i BAM 1500	
Između BAM 1501 i 2000	
Više od BAM 2000	

Od navedenog, koji su vaši glavni izvori prihoda:

Zarada		Penzija	
Poljopriv.proizvodi		Državna ili druga pomoć	
Mali obrti		Ostalo(naznačiti):	
Doznake		Ostalo(naznačiti):	

U slučaju da u domaćinstvu više osoba ima redovna primanja, molimo da ih spojite

5.2. Koliko ste zadovoljni sa vašom finansijskom situacijom(ocjena od 1 do 5, pri čemu je 1 najniža): _____

Zapažanja ili komentari:

6. UTJECAJI PROJEKTA I PREFERIRANA VRSTA NAKNADE

6.1. Šta pretpostavljate da bi za vas mogli biti glavni problemi uzrokovani projektom

	Gubitak uvjeta za život	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	Drugo (naznačiti):	Drugo (naznačiti):
Muški članovi domaćinstva				
Ženski članovi domaćinstva				

(1 najvažnije,2 drugo najvažnije, itd.–0: nije značajnije primjenjivo)

6.2. Po vašem mišljenju,kako bi se problem mogli riješiti?

6.3. Šta mislite da bi bila najadekvatnija naknada za vas?

	Novčana naknada	Obezbjedenje druge obradive površine	Obezbjedenje druge obradive površine	Drugo (naznačiti):
Muški članovi domaćinstva				
Ženski članovi domaćinstva				

6.4. Koji su vaši planovi nakon eksproprijacije?

Zapažanja ili komentari:

Komentari i zapažanja anketara (bilo kakve poteškoće, dodatna zapažanja, itd.)

Vrijeme završetka anketiranja

_____h,_____min

19 ANEKS VII – PROCJENA BUDŽETA

Metodologija procjene budžeta data je u donjoj tabeli, na osnovu formalnosti poslovnog subjekta pod utjecajem projekta ili OPP, a u skladu sa nacionalnom legislativom i PZ 5 EBRD-a (poglavlje 6 Prava na naknade).

Vrsta prava, imovine ili gubitka uzrokovanih projektom	Prava	Metodologija procjene za formalne poslovne subjekte	Metodologija procjene za neformalne poslovne subjekte
Gubitak mjesta poslovanja i gubitak poslovnog prihoda	Novčana naknada za troškove prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme	Visina naknade procijenjena je prikupljanjem informacija od privrednih subjekata, a zatim provjeravanjem kod transportnih i uslužnih kompanija koje izvode pripremne radove (kao što je isključenje na električnu mrežu i sl.).	N/a (ne postoje takvi neformalni poslovni subjekti u području Projekta).
	Novčana naknada za izgublenu dobit kao rezultat projekta (do potpunog obnavljanja poslovnih aktivnosti na drugom mjestu, procijenit će se od slučaja do slučaja (na osnovu računovodstvenih izvještaja ili drugih primjenjivih dokumenata)	Nivoi zarade procijenjeni su prikupljanjem informacija iz preduzeća i obrađeni na osnovu iskustava stručnog tima	N/a (pokriveno kroz pravo na naknade usljed Privremenih gubitaka poslovnog prihoda tokom građevinskih radova)
	Pomoć će pružiti Općina Iliđa (npr. mogućnosti zapošljavanja)	Ovi troškovi su potencijalni i zavise od toga da li je neko od zaposlenih u pogođenim poslovnim subjektima voljan istražiti druge prilike za posao. Iznos ove naknade je zasnovan na istraživanju koje je izvršio projektni tim.	Ovi troškovi su potencijalni i zavise od toga da li je neko od pogođenih neformalnih OPP, u ovom slučaju prodavači, voljni da istraže druge prilike za posao. Iznos ove naknade je zasnovan na istraživanju koje je izvršio projektni tim.
Gubitak zarade	U slučaju privremenog prekida poslovanja i posljedičnog privremenog prekida rada zaposlenog naknade za gubitak zarade zaposlenima, u visini prosječne plate za posljednjih šest mjeseci (isplaćuje se direktno poslodavcu koji je dužan da priloži dokaz o isplati plate u prelaznom periodu)	Ovo se međusobno isključuje sa drugim, dole navedenim, pravom na naknade usljed Gubitak zarade, Vrsta prava ili imovine ili gubitaka uzrokovanih projektom. Iznos za obračun se zasniva na: Iznos = N x A x E Gdje je: N - Broj zaposlenih A - Prosječna plata u FBiH	N/a (pokriveno kroz pravo na naknade usljed Privremenih gubitaka poslovnog prihoda tokom građevinskih radova)

Plan preseljenja

Vrsta prava, imovine ili gubitka uzrokovanih projektom	Prava	Metodologija procjene za formalne poslovne subjekte	Metodologija procjene za neformalne poslovne subjekte
	U slučaju prestanka poslovanja kao rezultat projekta: naknada za otpremnine zaposlenima u iznosu isplaćenih plata u posljednjih šest mjeseci (isplaćuje ga poslodavac direktno zaposlenima, a poslodavac dostavlja dokaz o isplaćena otpremnina)	E - Očekivano trajanje prekida poslovanja ⁴³ Ovo se međusobno isključuje sa drugim, gore navedenim, pravom na Gubitak zarade, Vrsta prava ili imovine ili gubitka uzorkovanih projektom. Iznos naknade za otpremninu se obračunava na osnovu: Iznos = $1/3 \times N \times A \times T$ gdje je: N -Broj zaposlenih A - Prosječna plata u FBiH T – šest mjeseci	N/a (pokriveno kroz pravo na naknade usljed Privremenih gubitaka poslovnog prihoda tokom građevinskih radova)
Privremeni gubici poslovnih prihoda tokom građevinskih radova (poslovni subjekti koji se ne premještaju)	Novčana naknada za gubitak prihoda do završetka građevinskih radova koji direktno utiču na poslovanje poslovnog subjekta, prema ocjeni sudskih vještaka	Ova procjena troškova zasniva se na pretpostavci da su oni poslovni subjekti, koji su u prilici, spremni da se vrate na ili blizu lokacije na kojoj su prethodno bili stacionirani. Ova naknada uključuje troškove transporta i pripremnih radova.	S obzirom da neformalni OPP ne mogu dati ovjerne računovodstvene izvještaje ili druge važeće dokumente, naknada se procjenjuje na sljedeći način: Naknada = $1/3 \times S \times N_v \times T_v$ S – minimalna plaća u FBiH N _v – Ukupan broj neformalnih OPP T _v – tri mjeseca

⁴³Očekivano trajanje prekida poslovanja na osnovu procjene stručnog tima i inputa poslovnog subjekta

Plan preseljenja

Obračun budžeta za formalne poslovne subjekte dat je u tabeli ispod.

Vrsta prava, imovine ili gubitka uzrokovanih projektom	Pravo na naknadu	Poslovni subjekt 1	Poslovni subjekt 2	Poslovni subjekt 3	Poslovni subjekt 4	Poslovni subjekt 5	Poslovni subjekt 6	Ukupno (KM)	Ukupno zaokruženo (KM)
Gubitak mjesta poslovanja i gubitak poslovnog prihoda	Novčana naknada za troškove prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	400	0	8.400,00	8.400,00
	Novčana naknada za izgubljenu dobit kao rezultat projekta (do potpunog obnavljanja poslovnih aktivnosti na drugom mjestu, procijenit će se od slučaja do slučaja (na osnovu računovodstvenih izvještaja ili drugih primjenjivih dokumenata)	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	4.000,00	5.000,00	21.000,00	21.000,00
	Pomoć će pružiti Općina Ilidža (npr. mogućnosti zapošljavanja)	500	500	500	500	500	0,00	2.500,00	2.500,00
Gubitak plata (prava na naknadu se međusobno isključuju)	U slučaju privremenog prekida poslovanja i posljedično privremenog prekida rada zaposlenog, naknade za gubitak zarade zaposlenima, u visini prosječne plate za posljednjih šest mjeseci (isplaćuje se direktno poslodavcu koji je dužan da priloži dokaz o isplati plate u prelaznom periodu)	5.169,00	5.169,00	3.446,00	5.169,00	6.892,00	6.892,00	32.737,00	32.800,00
	U slučaju prestanka poslovanja kao rezultat projekta: naknada za otpremnine zaposlenima u visini plata isplaćenih u posljednjih šest mjeseci (isplaćuje ga poslodavac direktno zaposlenima, a poslodavac dostavlja dokaz o isplaćenoj otpremnini)	10.338,00	10.338,00	6.892,00	10.338,00	13.646,16	0,00	51.552,16	51.600,00
Privremeni gubici poslovnih prihoda tokom građevinskih radova (poslovni subjekti koji se ne premještaju)	Novčana naknada za gubitak prihoda do završetka građevinskih radova koji direktno utiču na poslovanje preduzeća, prema ocjeni sudskih vještaka	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	0,00	9.600,00	17.600,00	17.600,00

Plan preseljenja

Vrsta prava, imovine ili gubitka uzrokovanih projektom	Pravo na naknadu	Poslovni subjekt 1	Poslovni subjekt 2	Poslovni subjekt 3	Poslovni subjekt 4	Poslovni subject 5	Poslovni subjekt6	Ukupno (KM)	Ukupno zaokruženo (KM)
UKUPNO								133.789,16	133.900,00⁴⁴

Obračun budžeta za neformalne poslovne subjekte dat je u tabeli ispod.

Vrsta prava, imovine ili gubitka uzrokovanih projektom	Pravo na naknadu	Ulični prodavači	Ukupno (KM)	Ukupno zaokruženo (KM)
	Privremeni gubici poslovnih prihoda tokom građevinskih radova (subjekti koji se ne premještaju)	8,145.00	8,145.00	8,200.00
	Pomoć će pružiti Općina Ilidža (npr. mogućnosti zapošljavanja)	2,500.00	2,500.00	2,500.00
UKUPNO			10,645.00	10,700.00⁴⁵

⁴⁴Budući da su proračuni zasnovani na procjenama, brojevi su zaokruženi.

⁴⁵Budući da su proračuni zasnovani na procjenama, brojevi su zaokruženi.

Plan preseljenja

Tabela ispod predstavlja procijenjene troškove otkupa zemljišta za projektno područje.

Vrsta prava, imovine ili gubitka uzrokovanih projektom	Pravo na naknadu	Iznos	Jedinica	Cijena jedinice (KM)	Ukupno (KM)
Gubitak katastarske parcele	Novčana naknada za zemljišnu parcelu po tržišnoj ili ugovorenoj vrijednosti za katastarsku parcelu (određena prema vrsti parcele)	4.159 ⁴⁶	m ²	100,00 ⁴⁷	415.900,00
	Transakcioni troškovi kao što su porezi, takse, pravne takse i naknade za ovjeru, naknade za registraciju, putni troškovi i svi drugi takvi troškovi koji mogu nastati kao rezultat transakcije ili prijenosa imovine	17*	per PAP	200,00 ⁴⁸	3.400,00
	Pomoć za obnavljanje sredstava za život (gdje je primjenjivo)	2*	per eligible PAP	1.000,00 ⁴⁹	2.000,00
	Dodatna pomoć za ranjive osobe/porodice/domaćinstva ako je identifikovana	3*	per eligible PAP	1.500,00 ⁵⁰	4.500,00
Gubitak pomoćnih objekata	Izgrađeno bez dozvole: novčana naknada u visini građevinske vrijednosti	120**	per structure	700,00 ⁵¹	84.000,00
Gubitak godišnjih usjeva	Pravo na žetvu usjeva ili (ako žetva nije moguća) novčana naknada za usjeve po zamjenskoj vrijednosti	3*	per cadastral parcel	500,00 ⁵²	1.500,00
UKUPNO					497.300,00

* Na osnovu podataka iz poglavlja 5 OSNOVNI PODACI O OSOBAMA I IMOVINI POD UTJECAJEM PROJEKTA

**Procjene na osnovu površine objekata u skladu sa podacima sa internet stranice Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove i spratnosti

⁴⁶Utvrdjeno na osnovu Elaborata eksprijacije za okretnicu Hrasnica (2022) i površinu katastarskih parcela na petlji Ilidža

⁴⁷Na osnovu tržišne procjene područja i prethodno sprovedene eksprijacije na tom području

⁴⁸Na osnovu prethodnih informacija Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina i procijenjenih od strane stručnog tima

⁴⁹Na osnovu procjene: Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina, Službe za obrazovanje, kulturu, sport i omladinu, Službe za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, Službe za boračka pitanja i proračuna projektnog tima

⁵⁰Na osnovu procjene: Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina, Službe za obrazovanje, kulturu, sport i omladinu, Službe za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, Službe za boračka pitanja i proračuna projektnog tima

⁵¹Na osnovu istraživanja tržišta i doprinosa građevinskih kompanija koje posluju u Sarajevu

⁵²Na osnovu procjene: Službe za imovinsko-pravne, stambene, geodetske poslove i katastar nekretnina i proračuna od strane projektnog tima kako je dato u 6.1.4 Naknade za usjeve i stabla